

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική Εργασία

«ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ
2010-2014»

της

ΑΡΙΣΤΕΑΣ Ι. ΣΚΟΥΤΕΛΗ (SMAF1438)

Επιβλέπων Καθηγητής: ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Στρατηγική Διοικητική Λογιστική και τη Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Νοέμβριος 2015

‘Τράπεζα είναι το μέρος που σου δανείζουν χρήματα, αν
μπορείς ν' αποδείξεις ότι δεν τα έχεις ανάγκη.’
Mark Twain | (Αμερικανός συγγραφέας) | 1835-1910

Αφιερώνω με πολλή αγάπη αυτήν την εργασία στην κόρη μου, Μαρία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα θερμά κι από καρδιάς να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κι ομότιμο καθηγητή του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής κ. Παπαδόπουλο Δημήτριο, για την αμέριστη συμπαράσταση και την πάντα διακριτική παρουσία του καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Η καθοδήγησή του και οι κατευθυντήριες γραμμές που χάραξε, ήταν κάτι παραπάνω από πολύτιμες. Επίσης χρωστώ ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου, τους γονείς και το σύζυγό μου, που ήταν δίπλα μου, μοιράστηκαν την αγωνία και τους φόβους μου και με στήριξαν σωματικά και ηθικά να συνεχίσω και να ολοκληρώσω τη δύσκολη αυτή αποστολή. Τέλος ευχαριστώ τους συμφοιτητές μου για όλες τις όμορφες στιγμές που μοιραστήκαμε και ιδιαίτερος ευχαριστώ την κ. Μπίκου Ελένη, που ήταν πάντα διαθέσιμη, δίπλα μου όταν τη χρειάστηκα και πρόθυμη να εξυπηρετήσει.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπασε το 2007 στην Αμερική και είχε επιπτώσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, επηρέασε σημαντικά και καθοριστικά και το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η λήψη μέτρων και η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων ήταν πλέον ανάγκη επιτακτική. Η χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα κατέστη αναγκαία, οπότε κι ακολούθησε μια σειρά ενεργειών, ώστε να βελτιωθεί η ικανότητά του να απορροφά τις επιπτώσεις μακροοικονομικών και πιστωτικών κρίσεων και να διαχειρίζεται ορθότερα τον κίνδυνο. Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τις ανακεφαλαιοποιήσεις των τεσσάρων συστημικών Ελληνικών Τραπεζών και τις συγχωνεύσεις στις οποίες προέβησαν καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων της οικονομικής κρίσης, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στη δύσκολη συγκυρία και να ανταποκριθούν στα ελάχιστα κεφαλαιακά πρότυπα που έθετε το πλαίσιο της Βασιλείας. Εκτενής αναφορά γίνεται στο ισχύον αυτό πλαίσιο και σε αυτά που προηγήθηκαν, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον αναγνώστη, να σχηματίσει μια ολοκληρωμένη εικόνα. Τέλος αναλύεται η διαδικασία των stress tests, στην οποία υπεβλήθησαν μεταξύ άλλων παγκοσμίως και οι Ελληνικές τράπεζες και τα αποτελέσματά τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	iii
Περίληψη.....	iv
Περιεχόμενα.....	v
Κατάλογος Πινάκων – Γραφημάτων – Εικόνων.....	ix
Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 1- Εισαγωγικές Έννοιες και Ορισμοί.....	3
1.1 Τί είναι Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, Ποιά η Λειτουργία του και Ποιοί οι Στόχοι.....	3
1.2 Τραπεζικό Σύστημα - Ορισμός Τράπεζας.....	5
1.3 Δραστηριότητες Τραπεζών.....	6
1.4 Η Έννοια και τα είδη του κινδύνου.....	9
1.5 Τι είναι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ).....	10
1.6 Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες των Ελληνικών Τραπεζών.....	11
Κεφάλαιο 2 – Επιτροπή Βασιλείας, Stress Tests και οι Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών	12
2.1 Τί είναι η Επιτροπή της Βασιλείας και Ποιοί οι Στόχοι της	12
2.1.1 Γενικά Σχόλια.....	12
2.1.2 Βασιλεία I (Basel I)	13
2.1.3 Βασιλεία II (Basel II)	14
2.1.4 Οι τρεις Πυλώνες της Βασιλείας II (The three pillars of Basel II).....	16
2.1.5 Βασιλεία III (Basel III)	20
2.1.6 Ελάχιστα Ίδια Κεφάλαια	22
2.2 Stress Tests και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών.....	24

2.2.1 Γενικά Σχόλια.....	24
2.2.2 Προσομοίωση Ακραίων Καταστάσεων και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών το 2010.....	25
2.2.3 Προσομοίωση Ακραίων Καταστάσεων και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών το 2013.....	28
Κεφάλαιο 3 – Ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών: Μια Γενική Θεώρηση.....	32
3.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	32
3.2 Σύντομο Χρονικό των Μεταβολών των Μακροοικονομικών Μεγεθών στην Ελλάδα.....	32
3.3 Το πρώτο Νομοθετικό Πλαίσιο Διάσωσης των Τραπεζών.....	38
3.4 Μεταγενέστεροι Μηχανισμοί Στήριξης της Ελλάδας και των Ελληνικών Τραπεζών.....	41
3.5 Πλαίσιο Ανακεφαλαιοποίησης του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος.....	44
3.5.1 Γενικά Σχόλια.....	54
3.5.2 Ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών-Ορισμός και Τρόποι Εφαρμογής της.....	44
3.5.3 Ορισμός Βασικών Εννοιών	46
3.5.4 Παράγοντες που Οδηγούν σε Απόφαση για Ανακεφαλαιοποίηση.....	47
3.6 Διαδικασία Ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών Τραπεζών.....	48
3.6.1 Γενικά Σχόλια.....	48
3.6.2 Διαδικασία Ανακεφαλαιοποίησης των Συστημικών Τραπεζών.....	49
3.6.3 Διαδικασία Ανακεφαλαιοποίησης των Μη Συστημικών Τραπεζών.....	52
3.7 Αναμενόμενα Οφέλη από την Ανακεφαλαιοποίηση.....	53

Κεφάλαιο 4 – Παρουσίαση των Ανακεφαλαιοποιήσεων της Εθνικής Τράπεζας, της ALPHA BANK και της Τράπεζας Πειραιώς.....	55
4.1 Ανακεφαλαιοποιήσεις Εθνικής Τράπεζας.....	55
4.1.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Εθνικής Τράπεζας το 2013.....	55
4.1.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Εθνικής Τράπεζας το 2014.....	59
4.2 Ανακεφαλαιοποιήσεις ALPHA BANK.....	60
4.2.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ALPHA BANK το 2013.....	60
4.2.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ALPHA BANK το 2014.....	62
4.3 Ανακεφαλαιοποιήσεις Τράπεζας Πειραιώς	64
4.3.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς το 2013.....	64
4.3.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς το 2014.....	68
Κεφάλαιο 5 – Παρουσίαση των Ανακεφαλαιοποιήσεων της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS.....	69
5.1 Σύντομη Περίληψη του Ιστορικού της Τράπεζας.....	69
5.2 Συμμετοχή της EUROBANK ERGASIAS στο Πρόγραμμα Ενίσχυσης Ρευστότητας.....	70
5.3 Εξαγορά του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου από τη EUROBANK ERGASIAS.....	71
5.4 Ανακεφαλαιοποιήσεις της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS.....	72
5.4.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS το 2013.....	72
5.4.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS το 2104.....	75
Κεφάλαιο 6 – Συγκριτική Μελέτη της Ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών Συστημικών Τραπεζών.....	79
6.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	79

6.2 Συγκριτική Ανάλυση της Διαδικασίας Ανακεφαλαιοποίησης Μεταξύ των Τεσσάρων Συστημικών Τραπεζών.....	81
6.2.1 Συγκριτική Ανάλυση της Ανακεφαλαιοποίησης του 2013.....	81
6.2.2 Συγκριτική Ανάλυση της Ανακεφαλαιοποίησης του 2014.....	86
6.3 Από την Τελευταία Ανακεφαλαιοποίηση του 2014 έως Σήμερα.....	95
Κεφάλαιο 7 - Η Πραγματικότητα από Σήμερα και στο Εξής – Συμπερασματική Επισκόπηση.....	99
7.1 Συμπεράσματα και Προτάσεις για Περαιτέρω Διερεύνηση του Θέματος.....	99
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	104
Ξένη Βιβλιογραφία.....	105
Πηγές Internet (Ιστοσελίδες).....	105
Επιστημονικά Άρθρα.....	107
Παράρτημα.....	109

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ-ΕΙΚΟΝΩΝ

Πίνακας 2.1 Αποτελέσματα Stress Tests Ελληνικών Τραπεζών 2011.....	27
Πίνακας 2.2 Αποτελέσματα Stress Tests Ελληνικών Τραπεζών 2013.....	29
Πίνακας 3.1 Ποσοστιαίες Μεταβολές Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών.....	33
Πίνακας 3.2 Μεταβολές Μακροοικονομικών Μεγεθών στην Ελλάδα 2009-2012.....	36
Πίνακας 3.3 Ποσοστιαίες Μεταβολές Μακροοικονομικών Μεγεθών στην Ελλάδα 2010-2014.....	37
Πίνακας 3.4 Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου Προς τα Πιστωτικά Ιδρύματα και την ΤτΕ.....	38
Εικόνα 5.1 Οι Κεφαλαιακές Ανάγκες των Συστημικών Τραπεζών.....	78
Πίνακας 6.1 Ποσοστιαία Συμμετοχή ΤΧΣ και ιδιωτών στις τέσσερις συστημικές Τράπεζες.....	82
Πίνακας 6.2 Στοιχεία ΑΜΚ Συστημικών Τραπεζών 2013.....	83
Πίνακας 6.3 Σύγκριση Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας Συστημικών Τραπεζών πριν και μετά την ΑΜΚ 2013.....	84
Πίνακας 6.4 Σύγκριση Core Tier 1 βάσει Βασιλείας II και Βασιλείας III.....	85
Πίνακας 6.5 Διαμόρφωση Core Tier 1 με βάση το βασικό και το δυσμενές σενάριο των Stress Tests του 2010 πριν την ΑΜΚ.....	85
Πίνακας 6.6 Κεφαλαιακό απόθεμα / Έλλειμμα Συστημικών Τραπεζών για το Δυσμενές Σενάριο βάσει των Stress Tests 2010.....	86
Γράφημα 6.1 Ποσοστά Συμμετοχής ΤΧΣ στις Ελληνικές Τράπεζες πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση.....	87
Γράφημα 6.2 Μετοχική Σύνθεση Εθνικής Τράπεζας πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση 2014.....	88

Γράφημα 6.3 Μετοχική Σύνθεση ALPHA BANK πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση 2014.....	89
Γράφημα 6.4 Μετοχική Σύνθεση Τράπεζας Πειραιώς πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση 2014.....	90
Γράφημα 6.5 Μετοχική Σύνθεση Eurobank Ergasias πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση 2014.....	91
Πίνακας 6.7 Κόστος Εξυγίανσης και Ανακεφαλαιοποίησης Πιστωτικών Ιδρυμάτων 2011-05/2015, ποσά σε ευρώ.....	94
Εικόνα 6.1 Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας Συστημικών Τραπεζών.....	96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των καιρών είναι η μεγάλη ένταση οικονομική κρίση, την οποία αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα . Κρίση η οποία ξεκίνησε μεν από τις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, με τις τραπεζικές επισφάλειες και ειδικότερα την αδυναμία εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων να αποτελούν τον βασικό «υπαίτιο» της κατάστασης, απέκτησε δε διαστάσεις επιδημίας για την πλειονότητα των χωρών του πλανήτη, ενώ απέκτησε και διαστάσεις μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, όπως η σημερινή κρίση στην Ευρωζώνη και το δραματικό αδιέξοδο της Ελληνικής Οικονομίας. Η χρηματοπιστωτική κρίση επεκτάθηκε ταχύτατα στις αναπτυγμένες χώρες και σε ολόκληρο τον κόσμο, επιδρώντας αρνητικά τόσο στο τραπεζικό σύστημα όσο και στις επιχειρήσεις, προκαλώντας δραματική ύφεση και μείωση της απασχόλησης. Τα κράτη αντιδρώντας άμεσα, έλαβαν μέτρα για την αντιμετώπισή της, τα οποία, αν και διέφεραν από χώρα σε χώρα, ωστόσο είχαν έναν κοινό στόχο, τη βελτίωση της ρευστότητας, την αύξηση των επενδύσεων με σκοπό την αναθέρμανση της οικονομίας και την προστασία της απασχόλησης.

Κι ενώ έως το 2007 επικρατούσε υπέρμετρη αισιοδοξία, η οποία ήταν ακόμη μεγαλύτερη στο χρηματοοικονομικό τομέα, τα πράγματα δυστυχώς δεν ήταν έτσι. Η προσγείωση στην πραγματικότητα ήταν σκληρή κι απότομη. Η χρηματοοικονομική κρίση ξέσπασε από ένα συνονθύλευμα πολλών παραγόντων, οι οποίοι λειτούργησαν πολλαπλασιαστικά ο ένας στον άλλον και δημιούργησαν μια εκρηκτική δυναμική κι όχι από μία μόνο αιτία. Αυτή η κρίση μετασηματίστηκε σε οικονομική, όταν οι Τράπεζες περιόρισαν τις πιστώσεις προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, αναγκαστικά λόγω της μείωσης του ενεργητικού τους, έτσι ώστε να διατηρήσουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια.

Σ' αυτήν την εργασία, επιδιώκεται να μελετηθεί η αντίδραση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα αυτήν τη δύσκολη περίοδο της κρίσης, ήτοι από το 2007 κι έπειτα. Γίνεται προσπάθεια να αναλυθούν τα μέτρα που ελήφθησαν και οι τρόποι που υιοθετήθηκαν, προκειμένου να διασωθούν οι Τράπεζες από τον όλεθρο. Τα δημοσιονομικά πακέτα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που χρησιμοποιήθηκαν για τη στήριξη των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων και τη χρηματοοικονομική αναδιάρθρωσή τους, καθώς και οι

επιβεβλημένες ανακεφαλαιοποιήσεις τους, προκειμένου να σταθούν ξανά στα πόδια τους, αποτελούν κύριο αντικείμενο της παρούσης μελέτης.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε ορισμούς κι επεξηγηματικές έννοιες που σχετίζονται άμεσα με την έννοια της ανακεφαλαιοποίησης, σε μια προσπάθεια να γίνουν αντιληπτά κάποια βασικά στοιχεία, απαραίτητα για τη μετέπειτα ανάλυση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία των stress tests, η οποία έλαβε χώρα παγκοσμίως, δίνοντας έμφαση στο Ελληνικό Τραπεζικό περιβάλλον, οι κεφαλαιακές τους ανάγκες, όπως προέκυψαν από τη συγκεκριμένη διαδικασία και παραβάλλονται τα αποτελέσματά τους και η ανάλυση του τί αυτά σήμαιναν ακριβώς. Επίσης μελετάται ο ρόλος της Βασιλείας στον προσδιορισμό ενός ελαχίστου επιπέδου κεφαλαιακής επάρκειας, που τα πιστωτικά ιδρύματα έπρεπε να πληρούν, το νέο πλαίσιο που εισήγαγε και οι κανόνες που θέσπισε.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται πιο ειδικά και περισσότερο λεπτομερώς ορισμένα θέματα σχετικά με τους τρόπους και τις ακολουθούμενες για την ανακεφαλαιοποίηση διαδικασίες, από το διαχωρισμένο πλέον τραπεζικό σύστημα σε συστημικό και μη, καθώς και τα οφέλη που επιδιώκονται κι αναμένονται από αυτήν.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται οι ανακεφαλαιοποιήσεις των τριών συστημικών Τραπεζών (Εθνικής, Πειραιώς και ALPHA BANK), ενώ στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται εμβάθυνση στην περίπτωση της τέταρτης συστημικής Τράπεζας, της EUROBANK ERGASIAS, των ανακεφαλαιοποιήσεών της και του τρόπου με τον οποίο συμμετείχε στο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας.

Το έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τη συγκριτική μελέτη των ανακεφαλαιοποιήσεων των τεσσάρων συστημικών τραπεζών, τα πορίσματα σχετικά με την επιτυχή ή μη έκβαση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού τους κεφαλαίου καθώς και μια επισκόπηση της Ελληνικής πραγματικότητας σήμερα.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται συζήτηση για την κατάσταση από σήμερα και στο εξής, σχολιάζοντας τα συμπεράσματα της μελέτης που προηγήθηκε και παραθέτοντας προτάσεις για βελτίωση των υφιστάμενων συνθηκών στην οικονομία και στις Τράπεζες, αλλά και περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

1.1 Τι είναι Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, Ποιά η Λειτουργία του και Ποιοί οι Στόχοι.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι η ραχοκοκαλιά ενός οικονομικού συστήματος, στηριγμένο στο χρηματικό αντίκρισμα και την βαθμολόγηση της εμπιστοσύνης της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων, που χρησιμοποιεί τη διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών¹ που εμφανίζονται κατά τις συναλλαγές. Αποτελείται από τις χρηματοοικονομικές αγορές, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κι αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας οικονομίας. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός, ότι οι ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου χαρακτηρίζονται από άριστα ανεπτυγμένα χρηματοοικονομικά συστήματα, ενώ αυτά υστερούν σε υποανάπτυκτες οικονομίες². Κύριο ρόλο στο σύστημα αυτό παίζουν οι διαμεσολαβητές, οι οποίοι, πρώτον, συγκεντρώνουν την πληροφορία εμπιστοσύνης των συναλλασσομένων και, δεύτερον, διεκπεραιώνουν τις συμφωνίες των συναλλαγών. Η σπουδαιότητα και σημαντικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος έγκειται σε μια σειρά λειτουργιών, που επιτελεί αποσκοπώντας στην ανάπτυξη της οικονομίας με έναν ορθολογικό τρόπο. Αυτές οι λειτουργίες συνοψίζονται στα εξής:

1. Η αντιμετώπιση, η αποφυγή και η διάχυση του κινδύνου. Αυτό μπορεί να γίνει, πρώτον στην περίπτωση των τραπεζικών καταθέσεων, όπου οι καταθέτες δεν αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο απώλειας των χρημάτων τους. Δεύτερον παρέχοντας πληροφορίες και μια πληθώρα προϊόντων σε επενδυτές, έτσι ώστε να δημιουργούν αποτελεσματικά χαρτοφυλάκια κι

---

¹Οι ατέλειες προκύπτουν στην προσπάθεια ανταλλαγής ανόμοιων προϊόντων, στη φερεγγυότητα των συναλλαγών, στο χρόνο μεταξύ της ανταπόδοσης της συναλλαγής κλπ. Συνίστανται στο κόστος πληροφόρησης και στο κόστος συναλλαγών. Σε μια αγορά χωρίς ατέλειες, που λειτουργεί χωρίς τριβές και κόστος, δεν υπάρχει λόγος ύπαρξης χρηματοπιστωτικού συστήματος.

²Βιβλίο «Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2006

ελαχιστοποιώντας τον κίνδυνο. Γενικά η ελαχιστοποίηση του κινδύνου ενισχύει την αποταμίευση και μειώνει τα επιτόκια επιδρώντας θετικά στην οικονομική πρόοδο.

2. Η ορθολογικότερη κατανομή των διαθέσιμων κεφαλαίων. Με τους κατάλληλους μηχανισμούς που διαθέτει το χρηματοπιστωτικό σύστημα, δύναται να αξιολογεί τους υποψήφιους δανειολήπτες και να διαθέτει τα κεφάλαια που του εμπιστεύονται οι πλεονασματικές μονάδες, προς τις παραγωγικές μονάδες, συμβάλλοντας τοιουτοτρόπως στην ανάπτυξη της οικονομίας.
3. Η παρακολούθηση της διοίκησης των εταιρειών και ο έλεγχος των επιχειρήσεων
4. Η διευκόλυνση της ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών. Μειώνει δηλαδή το κόστος των συναλλαγών, όπως επί παραδείγματι το χρόνο κατάθεσης σε μια τράπεζα, συμβάλλοντας περαιτέρω στην ανάπτυξη της οικονομίας.
5. Προάγει νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, τα οποία ικανοποιούν τις όλο αυξανόμενες και μεταβαλλόμενες καταναλωτικές κι επενδυτικές ανάγκες. Αυτό με τη σειρά του σημαίνει, ότι περισσότερα κεφάλαια παρέχονται στην αγορά και περισσότερες επενδύσεις πραγματοποιούνται, συνδράμοντας θετικά την ανάπτυξη της οικονομίας.

Η πιο σημαντική λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών είναι, ότι μπορούν να φέρουν αποτελεσματικά σε επαφή τις πλεονασματικές με τις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες. Μέσω των θεσμών αυτών δηλαδή, οι αποταμιευτές, μπορούν και προσφέρουν κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν. Συνοπτικά, οι μορφές³ που επιλέγει ένα χρηματοδοτικό σύστημα, να χρηματοδοτήσει τις εκάστοτε χρηματοπιστωτικές αγορές, είναι οι εξής δύο κατηγορίες:

1. Άμεση μορφή χρηματοδότησης, όπου οι ελλειμματικές μονάδες αντλούν απευθείας τα κεφάλαια από τις πλεονασματικές. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της μορφής χρηματοδότησης είναι, ότι οι δεύτερες αγοράζουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα (π. χ. ομόλογα, μετοχές), τα οποία εκδίδονται κατευθείαν από τις ελλειμματικές μονάδες, οι οποίες εισπράττουν τα κεφάλαια. Η διάθεση αυτών των προϊόντων στην αγορά, μπορεί να γίνει είτε

---

³Βιβλίο «Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2006

απευθείας από τις ελλειμματικές μονάδες, είτε με τη συνδρομή μεσαζόντων όπως π. χ τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

2. Έμμεση μορφή χρηματοδότησης, όπου τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εκδίδουν τα δικά τους χρηματοπιστωτικά προϊόντα, τα οποία τα αγοράζουν άλλες οικονομικές μονάδες. Τα χρήματα επί παραδείγματι, που καταθέτει ένα άτομο στην Τράπεζα και μετατρέπονται στη συνέχεια σε δάνειο για κάποια επιχείρηση, αποτελούν έμμεση μορφή χρηματοδότησης.

Οι Χρηματοοικονομικοί αυτοί διαμεσολαβητές, μέσω των οποίων οι αποταμιευτές μπορούν και προσφέρουν κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν, μπορεί να είναι:

- Τράπεζες
- Αμοιβαία Κεφάλαια
- Πιστωτικές συνεταιριστικές ενώσεις
- Συνταξιοδοτικά αμοιβαία κεφάλαια
- Ασφαλιστικές εταιρείες
- Τοκογλύφοι

1.2 Τραπεζικό Σύστημα – Ορισμός Τράπεζας

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό εντάσσονται οργανισμοί, που κατέχουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους, εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων της οικονομίας και καινοτόμων επενδυτικών πρωτοβουλιών. Η αποτελεσματικότητα της συμβολής του εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστου θεσμικού πλαισίου, το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία της κοινωνίας σε οικονομικό επίπεδο και στηρίζει τις αναπτυξιακές διαδικασίες.

Τράπεζα ή αλλιώς πιστωτικό ίδρυμα, ονομάζεται μία επιχείρηση, η οποία ασχολείται με χρηματικές και πιστωτικές συναλλαγές. Ανάλογα με το είδος της

μπορεί να δέχεται καταθέσεις, να χορηγεί δάνεια, να φυλάσσει και να διαχειρίζεται αξιόγραφα, να αναλαμβάνει την πληρωμή για λογαριασμό του πελάτη. Η κερδοφορία της τράπεζας βασίζεται στην λεγόμενη "ψαλίδα", δηλαδή τη διαφορά ανάμεσα στο επιτόκιο δανεισμού και στο επιτόκιο καταθέσεων. Έτσι αν για παράδειγμα μία τράπεζα χορηγεί ένα δάνειο με επιτόκιο 9% και δέχεται κατάθεση με ετήσιο επιτόκιο 2%, η διαφορά αυτή (7%) αποτελεί την ψαλίδα, που οδηγεί στα κέρδη της τράπεζας. Βέβαια οι τράπεζες αποκομίζουν και από άλλου χρήματα, όπως από προμήθειες ή από συμμετοχές και επενδύσεις. Ωστόσο η κύρια λειτουργία της έγκειται στον δανεισμό (χορηγήσεις και καταθέσεις). Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό, Τράπεζα είναι η συγκέντρωση επενδυτών, οι οποίοι συνεργάζονται για την ίδρυση ενός οργανισμού, προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες κατάθεσης και χρηματοδότησης και συντονίζουν τις δράσεις τους με σεβασμό στο δανειζόμενο⁴.

1.3 Δραστηριότητες Τραπεζών

Το τραπεζικό σύστημα αποτελείται από την κεντρική τράπεζα, τις εμπορικές τράπεζες, τις τράπεζες επενδύσεων, τις κτηματικές τράπεζες, τις συνεταιριστικές τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς. Η Κεντρική τράπεζα αποτελεί τον συντονιστή των εγχώριων τραπεζών, όσον αφορά στη γενική πολιτική τους κι έχει την δυνατότητα να ελέγχει τις εμπορικές τράπεζες⁵.

Αναλυτικότερα η κεντρική τράπεζα:

- Οριοθετεί τα επιτόκια των τραπεζών μέσω του καθορισμού του επιτοκίου δανεισμού της, θέτοντας έτσι κατευθυντήριες γραμμές για τις υπόλοιπες τράπεζες.
- Ελέγχει και μεταβάλλει την προσφορά εγχώριου χρήματος, με την έκδοση και την ρευστοποίηση ομολόγων ή με την εκτύπωση χρήματος σε επιθυμητά επίπεδα, σε αντιστοιχία με την εξέλιξη μακροοικονομικών μεγεθών της οικονομίας. Αυτό σημαίνει, ότι η κεντρική τράπεζα είναι ένα από τα βασικά όργανα δημοσιονομικής πολιτικής.

---

⁴Boot, A.W. and Thakor,(1997), "Financial Architecture System" The review of Financial Studies, No 10, 693-733

⁵Βιβλίο «Χρήμα και Τράπεζες», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2005

- Διεξάγει έρευνες και μελέτες σχετικά με τον ιδιωτικό και επιχειρηματικό δανεισμό, με την στατιστική επεξεργασία των ευρημάτων και την διεξαγωγή πορισμάτων για την πορεία της οικονομίας του κράτους.
- Έχει την αρμοδιότητα του τραπεζίτη της κυβέρνησης, δηλαδή εγγυάται ότι η κυβέρνηση θα μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αντιμετωπίσει δημοσιονομικό έλλειμμα.

Οι εμπορικές τράπεζες συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με σκοπό την ικανοποίηση των συναλλαγματικών αναγκών των καταναλωτών. Διαχειρίζονται με ορθολογικό τρόπο τα επίπεδα συναλλαγματικών διαθέσιμων κεφαλαίων, είτε επειδή επιδιώκουν το άριστο, είτε επειδή τους το επέβαλλε η κεντρική τράπεζα. Διαθέτουν το μεγαλύτερο όγκο καταθέσεων και παρέχουν χρηματοδότηση (μακροπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη) σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Αναλυτικότερα οι εμπορικές τράπεζες:

- Λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ των αποταμιευτών και των επενδυτών
- Επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος.
- Είναι υποχρεωμένοι να κρατούν ένα ποσοστό, που καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα, των καταθέσεων σε ρευστά διαθέσιμα και δανείζουν το υπόλοιπο τους.
- Συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο πολλών επιχειρήσεων
- Παρέχουν ασφαλιστικές υπηρεσίες δια μέσου των θυγατρικών τους
- Έχουν ιδρύσει θυγατρικές παρέχοντας χρηματοδοτική μίσθωση(leasing)

Ένας εναλλακτικός τρόπος παρουσίασης των τραπεζικών λειτουργιών των εμπορικών τραπεζών θα μπορούσε να είναι η κατάταξή τους στις εξής κατηγορίες⁶:

- Λιανική Τραπεζική, η οποία συνιστά ουσιαστικά τη χρηματοδότηση νοικοκυριών και μικρών επιχειρήσεων, μέσω διαφόρων μορφών δανείων όπως στεγαστικά, καταναλωτικά, επαγγελματικά καθώς και πιστωτικές κάρτες.
- Επιχειρηματική Τραπεζική, που αφορά στη χρηματοδότηση μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

⁶Βιβλίο «Αγορές χρήματος και κεφαλαίου», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2006

- Επενδυτική Τραπεζική για τη διαχείριση διαθεσίμων, χρηματιστηριακών εργασιών κι εργασιών κεφαλαιαγοράς.
- Διαχείριση περιουσίας πελατών, δηλαδή των κάθε λογής καταθέσεων (όψεως, ταμειυτηρίου, προθεσμίας), επενδυτικών προϊόντων και χαρτοφυλακίων ιδιωτών (private banking).
- Λοιπές Δραστηριότητες, όπως ασφαλιστικές εργασίες ή εργασίες εκμετάλλευσης ακινήτων που ασκούν τα τραπεζικά ιδρύματα μέσω των θυγατρικών εταιριών τους.

Οι Τράπεζες επενδύσεων έχουν σαν κύριο σκοπό την μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση των τομέων της Ελληνικής οικονομίας, ενώ οι Κτηματικές Τράπεζες τη χορήγηση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων για κτιριακές εγκαταστάσεις πάσης φύσεως. Οι συνεταιριστικές Τράπεζες αναπτύχθηκαν κυρίως για την ενίσχυση κι ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών. Τέλος στους ειδικούς Πιστωτικούς Οργανισμούς περιλαμβάνονται το Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο, με στόχο την αποδοχή καταθέσεων κυρίως για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών και κοινωνικών προγραμμάτων και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, με στόχο την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης, τη χορήγηση στεγαστικών δανείων σε δημοσίους υπαλλήλους και υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ, φύλαξη παρακαταθηκών διαφόρων ειδών.

Ωστόσο το 2012 η Τρόικα, αποφάσισε να χωρίσει το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα σε συστημικό και μη συστημικό. Στις συστημικές Τράπεζες ενέταξε την Εθνική, την Alpha bank, τη Eurobank και την Πειραιώς, ενώ όλες οι υπόλοιπες που δεν περιελήφθησαν σ' αυτήν την κατηγορία αποτελούν τις «προσωρινά» μη βιώσιμες δηλαδή μη συστημικές Τράπεζες. Αυτός ο διαχωρισμός σήμαινε την έναρξη της ανακεφαλαιοποίησης από τις συστημικές Τράπεζες, την ενίσχυση δηλαδή από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας των 4 πιστωτικών ιδρυμάτων που προαναφέρθηκαν. Σκοπό είχε δε τη διασφάλισή τους από άποψη κεφαλαιακής επάρκειας όχι όμως χρηματιστηριακά⁷.

⁷<http://www.bankingnews.gr:8080/%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AD%CF%82/item/41213> Άρθρο του δημοσιογράφου Λεωτσάκου Πέτρου στις 05/04/2012

1.4 Η Έννοια και τα είδη του Κινδύνου

Ο όρος κίνδυνος έχει πολλά εννοιολογικά περιεχόμενα στα πλαίσια της επιχειρηματικής ζωής και της καθημερινότητάς μας. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια κατάσταση όπου υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την έκβαση που θα πραγματοποιηθεί. Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό, ως κίνδυνος ορίζεται η πιθανότητα κάποιο μη ευνοϊκό (unfavorable) γεγονός να συμβεί ενώ στα γνωστικά αντικείμενα της Στατιστικής, της Χρηματοοικονομικής Διοίκησης και της Ανάλυσης Επενδύσεων ο προαναφερθείς όρος χρησιμοποιείται για να δείξει την πιθανή μεταβλητότητα (variability) των αποτελεσμάτων γύρω από κάποια αναμενόμενη αξία. Με άλλα λόγια θα λέγαμε, ότι τα αποτελέσματα μιας απόφασης δεν είναι πλήρως γνωστά, αλλά πιθανολογείται ότι θα κυμανθούν μέσα σε ένα εύρος αποτελεσμάτων⁸. Ορισμένα είδη κινδύνων⁹ συνοψίζονται στα εξής:

Πιστωτικός Κίνδυνος (credit risk): Αυτό το είδος κινδύνου συνδέεται με την πιθανότητα πελάτες και άλλες οντότητες, στις οποίες μια επιχείρηση έχει δανείσει κεφάλαια, να μη δύνανται να ανταποκριθούν στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους και την αποπληρωμή των ποσών που δανείστηκαν.

Λειτουργικός Κίνδυνος (operating risk): ή λειτουργική μόχλευση που συνδέεται με την ύπαρξη η μη σταθερών λειτουργικών εξόδων. Με άλλα λόγια θα λέγαμε ότι σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης, όταν αυτή δε χρησιμοποιεί ξένα κεφάλαια.

Κίνδυνος Αγοράς ή Συστηματικός Κίνδυνος: Καλείται αυτός ο κίνδυνος που επηρεάζει ταυτόχρονα όλους τους χρηματοδοτικούς τίτλους, οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στην αγορά.

---

⁸Βιβλίο «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-Βασικές Έννοιες Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικός Σχεδιασμός Και Διοίκηση Κεφαλαίου Κίνησης», Λαζαρίδης Γ.-Παπαδόπουλος Δ., Καθηγητές του τμήματος Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Τεύχος Α, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2001,Κεφ.4, Παρ. 4.5.2, σελ. 185-186

⁹Βιβλίο «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-Βασικές Έννοιες Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικός Σχεδιασμός Και Διοίκηση Κεφαλαίου Κίνησης», Λαζαρίδης Γ.-Παπαδόπουλος Δ., Καθηγητές του τμήματος Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Τεύχος Β, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2001, Κεφ. 4, Παρ. 4.5.4, σελ. 199 και παρ. 4.6.2, σελ. 203-206

1.5 Τι είναι το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ΤΧΣ)

Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας¹⁰, είναι ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο δεν ανήκει στο δημόσιο τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, λειτουργεί αμιγώς κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται από τις διατάξεις του ιδρυτικού νόμου όπως ισχύει. Σκοπός του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας είναι η συνεισφορά στη διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, προς χάριν του δημοσίου συμφέροντος. Πιο αναλυτικά θα λέγαμε ότι:

- Παρέχει κεφαλαιακή ενίσχυση στα πιστωτικά ιδρύματα και στα μεταβατικά πιστωτικά ιδρύματα που συστήνονται σύμφωνα με το άρθρο 63Ε του νόμου 3601/2007, με όρους που υπηρετούν τη χρηστή διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί, για τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει κεφαλαιακή ενίσχυση από το Ταμείο, το βαθμό συμμόρφωσης με τα σχέδια αναδιάρθρωσής τους, διασφαλίζοντας παράλληλα την επιχειρησιακή τους αυτονομία. Το Ταμείο διασφαλίζει τη με όρους αγοράς τη λειτουργία τους, με τρόπο ώστε να προάγεται η κατά διαφανή τρόπο συμμετοχή ιδιωτών στο κεφάλαιό τους και να τηρούνται οι περί κρατικών ενισχύσεων κανόνες.
- Ασκεί τα δικαιώματα του μετόχου που απορρέουν από την συμμετοχή του στα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει κεφαλαιακή ενίσχυση, όπως τα δικαιώματα αυτά ορίζονται στον παρόντα νόμο και σε συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτει με τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 6 για τη ρύθμιση των σχέσεών του με αυτά, σε συμμόρφωση με κανόνες που υπηρετούν τη χρηστή διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου και με τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και ανταγωνισμού.
- Διαθέτει μέρος ή το σύνολο των χρηματοπιστωτικών μέσων που έχουν εκδοθεί από τα πιστωτικά ιδρύματα στα οποία συμμετέχει, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 8.

---

¹⁰Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2010 (Ν. 3864/2010). Ενεργεί σε συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας που απορρέουν από το νόμο 4046/2012 (Α' 28), όπως αυτές επικαιροποιούνται δυνάμει της παραγράφου 3.δ' του άρθρου 1 του ίδιου νόμου - http://www.hfsf.gr/el/about_whatwedo.htm

- Ασκεί τα δικαιώματά του στα μεταβατικά πιστωτικά ιδρύματα που συστήνονται σύμφωνα με το άρθρο 63 Ε του ν. 3601/2007, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του ν. 3601/2007.

1.6 Βασικοί οικονομικοί δείκτες των Ελληνικών Τραπεζών

- Λόγος δανείων προς καταθέσεις
- Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας
- Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα ελληνικών τραπεζών

Ειδικότερα για την Τρίτη κατηγορία έχουμε:

- ο δείκτης αποτελεσματικότητας (λειτουργικά έξοδα προς λειτουργικά έσοδα)
- το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο
- ο λόγος των κερδών προ φόρων προς το μέσο ύψος ενεργητικού
- λόγος των κερδών προ φόρων προς το μέσο ύψος ιδίων κεφαλαίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.Επιτροπή Βασιλείας, Stress Tests και οι Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών

2.1 Τι είναι η Επιτροπή της Βασιλείας και ποιοι οι στόχοι της

2.1.1 Γενικά Σχόλια

Σημαντική ώθηση στη σύγκλιση και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων που χρησιμοποιούνται για την εποπτεία τόσο του διεθνούς όσο και κάθε εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, έδωσε η Επιτροπή της Βασιλείας (Basel Committee of Banking Supervision). Δεν πρόκειται για μια μορφή υπερεθνικής εποπτικής αρχής, ούτε τα συμπεράσματά της έχουν ή είχαν την πρόθεση να έχουν δεσμευτική νομική ισχύ. Είναι θα λέγαμε μια *defacto*¹¹ χωρίς νομική υπόσταση οργάνωση, η οποία έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία ενός σύγχρονου, παγκόσμιου εποπτικού «δικαίου». Στοχεύει να ενθαρρύνει τα κράτη να κατανοήσουν καίρια θέματα και προβλήματα εποπτείας και να βελτιώσουν την ποιότητα της τραπεζικής εποπτείας παγκοσμίως. «Εμπνεύστηκε» από την αντιμετώπιση σοβαρών εποπτικών προβλημάτων που ανέκυψαν από συγκεκριμένα γεγονότα¹². Εδρεύει στην ελβετική πόλη της Βασιλείας και συστήθηκε τον Οκτώβριο του 1974 με τη συμμετοχή 13 χωρών (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Ιταλία, Καναδάς, Ισπανία, Ελβετία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ). Σήμερα στα μέλη της έχουν προστεθεί χώρες όπως¹³: Αργεντινή, Αυστραλία, Ινδία, Ινδονησία, Βραζιλία, Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Ιαπωνία, Κορέα, Μεξικό, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Ν. Αφρική, Τουρκία. Διατυπώνει πρότυπα, δίνει κατευθυντήριες γραμμές και προτείνει μεθόδους και πρακτικές, ευελπιστώντας οι εκάστοτε εθνικές

¹¹Σημαίνει στη νομοθεσία αυτό που εφαρμόζεται μεν στην πράξη, δεν επιβάλλεται δε από το νόμο.

¹²Αφορμή για τη σύσταση και λειτουργία της στάθηκε η διεθνής αναταραχή που προκλήθηκε από την κατάρρευση του συμφώνου Bretton Woods και τις συνεπακόλουθες καταρρεύσεις της Herstatt bank στη Γερμανία και της Franklin National bank στις ΗΠΑ.

¹³Περισσότερες πληροφορίες στο www.bis.org/bcbs/membership.htm

εποπτικές αρχές να τα λάβουν υπόψη τους και να τα θέσουν σε εφαρμογή για τη βελτίωση των εθνικών τους συστημάτων.

2.1.2 «Βασιλεία I» (Basel I)

Έχοντας ως θεμέλιο την εποπτεία των τραπεζών σε διεθνές επίπεδο, το ζήτημα της κεφαλαιακής επάρκειάς τους βρέθηκε στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της Επιτροπής. Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, η κρίση χρέους που ξέσπασε στη Λατινική Αμερική, ενέτεινε τις ανησυχίες της Επιτροπής ότι οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των κυριότερων διεθνών τραπεζών θα υφίσταντο επιδείνωση σε μια περίοδο αυξανόμενου, διεθνούς κινδύνου. Ο συστημικός λοιπόν κίνδυνος απειλούσε το παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα, κι έκανε εμφανή την παρουσία του από σημάδια όπως αυτά καταδεικνύονταν από τις Τραπεζικές απώλειες και τις εκκαθαρίσεις Τραπεζών καθώς και τις πολιτικές που αυτές χρησιμοποιούσαν για να παρεμβαίνουν και να αντιμετωπίζουν τις απώλειες στο Τραπεζικό σύστημα¹⁴ Σύμφωνα με τα όσα υποστήριζε το συμβούλιο των διοικητών της ομάδας G10¹⁵, τα μέλη της Επιτροπής αποφάσισαν να σταματήσουν τη «διάβρωση» των προτύπων που ίσχυαν στα τραπεζικά τους συστήματα και να εργαστούν προς μία κοινή κατεύθυνση για μεγαλύτερη σύγκλιση στη μέτρηση της κεφαλαιακής επάρκειας. Επετεύχθη λοιπόν μία ευρεία συναίνεση εκτός ισολογισμών των τραπεζών.

Στα πλαίσια της Επιτροπής, έγινε ισχυρά αποδεκτό πω μια πολυεθνική συμφωνία, πέρα από άνισους ανταγωνισμούς, προερχόμενους από διαφορές στις εθνικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, ήταν πλέον επιτακτική ανάγκη. Με βάση τις παρατηρήσεις ενός εγγράφου που δημοσιεύτηκε το Δεκέμβριο του 1987, το συμβούλιο των G10 ενέκρινε ένα σύστημα μέτρησης κεφαλαίων, γνωστό ως «Σύμφωνο της Βασιλείας I», (Basel Capital Accord, 1988). Τον Ιούλιο του 1988 το

---

¹⁴IMF Working Paper research department “Resolution of banking Crises: The Good, the Bad, and The Ugly”, prepared by Luc Laeven and Fabian Valencia. Authorised for distribution by Stijn Claessens, June 2010

¹⁵Η ομάδα των G10 αποτελείται από ένδεκα βιομηχανικές χώρες (Βέλγιο, Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ολλανδία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες), οι οποίες συνεργάζονται για την οικονομική και νομισματική πολιτική και διάφορα οικονομικά θέματα. Οι υπουργοί Οικονομικών και των διοικητών των κεντρικών τραπεζών της Ομάδας G10 συνεδριάζουν κατά το δοκούν σε σχέση με τις συνεδριάσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Οι εκθέσεις και τα δελτία τύπου των υπουργών και των διοικητών της Ομάδας G10, που δημοσιεύθηκαν υπό την αιγίδα της Ομάδας των G10 είναι διαθέσιμες στο <https://www.bis.org/list/g10publications/index.htm>.

προαναφερόμενο κυκλοφόρησε στις τράπεζες. Αυτό το Σύμφωνο μιλούσε για έναν ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κεφαλαίου και των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων της τάξης του 8% που έπρεπε να υλοποιηθεί έως το τέλος του 1992. Το πλαίσιο αυτό θεσπίστηκε όχι μόνο στα κράτη-μέλη αλλά και σε όλες σχεδόν τις χώρες με ενεργές διεθνείς τράπεζες. Η συμφωνία αυτή είχε στόχο να εξελίσσεται και να επικαιροποιείται συνεχώς με την πάροδο του χρόνου. Το 1991 το Νοέμβριο, μία τροποποίησή της που έλαβε χώρα, έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στον ορισμό των γενικών διατάξεων ή γενικών αποθεμάτων των επισφαλών δανείων που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στη μέτρηση της κεφαλαιακής επάρκειας. Τον Απρίλιο του 1995¹⁶ άλλη μία τροποποίηση στόχευε στην αναγνώριση των επιδράσεων του διμερούς συμψηφισμού των πιστωτικών ανοιγμάτων των τραπεζών σε παράγωγα προϊόντα. Η Επιτροπή επεξεργάστηκε επίσης το πλαίσιο για την αντιμετώπιση των κινδύνων πέραν του πιστωτικού κινδύνου, η οποία ήταν το επίκεντρο της Συμφωνίας του 1988. Τον Ιανουάριο του 1996, μετά από δύο διαδικασίες διαβούλευσης, η Επιτροπή εξέδωσε το λεγόμενο «Σύμφωνο τροποποίησης για την κεφαλαιακή επάρκεια με στόχο την ενσωμάτωση των κινδύνων αγοράς», το οποίο τέθηκε σε ισχύ στα τέλη του 1997 και προέβλεπε την ενσωμάτωση στο εσωτερικό του Συμφώνου, μιας κεφαλαιακής απαίτησης για τους κινδύνους της αγοράς που απορρέουν από την έκθεση των τραπεζών σε ξένο συνάλλαγμα, διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα, μετοχές, εμπορεύματα. Μια σημαντική πτυχή της τροπολογίας αυτής ήταν ότι οι τράπεζες είχαν, για πρώτη φορά, τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν εσωτερικά μοντέλα (μοντέλα τιμή-at-Risk), ως βάση για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς των κεφαλαιακών απαιτήσεών τους, που υπόκεινται σε αυστηρές ποσοτικές και ποιοτικές προδιαγραφές. Μεγάλο μέρος των προπαρασκευαστικών εργασιών για το σύνολο των κινδύνων αγοράς αναλήφθηκαν από κοινού με εποπτικές αρχές της κεφαλαιαγοράς.

2.1.3 «Βασιλεία II» (Basel II)

Η Επιτροπή της Βασιλείας αντιμετωπίζοντας νέες προκλήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο και διαπιστώνοντας πως η «Βασιλεία I » ήταν πλέον ανεπαρκής και

---

¹⁶Εκδόθηκε τον Απρίλιο του 1995 για να τεθεί σε ισχύ στα τέλη του 1995. Περισσότερες πληροφορίες στο www.bis.org/bcbs/history.htm

παρωχημένη, αποφάσισε πως η τροποποίηση κάποιων διατάξεων και η προσαρμογή τους σε νέα δεδομένα ήταν ανάγκη επιτακτική. Κατόπιν εκτενών διαβουλεύσεων λοιπόν με εκπροσώπους του Τραπεζικού τομέα, εποπτικούς φορείς, κεντρικές τράπεζες κι εξωτερικούς παρατηρητές και με στόχο την επιβράβευση κι ενθάρρυνση της συνεχούς βελτίωσης της μέτρησης και του ελέγχου των κινδύνων, εξέδωσε πρόταση για ένα νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας τον Ιούνιο του 1999¹⁷. Το νέο αυτό πλαίσιο, γνωστό και ως «Βασιλεία II» ή «The new Basel Capital Accord»¹⁸, δημοσιεύτηκε μετά από έξι χρόνια εντατικής προετοιμασίας, ήτοι τον Ιούνιο του 2004. Αποτέλεσε μια προσπάθεια ανάπτυξης περισσότερο ευαίσθητων στον κίνδυνο, κεφαλαιακών απαιτήσεων, η οποία περιελάμβανε τρεις πυλώνες, τους εξής:

1. Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις με τις οποίες επεδιώκετο η ανάπτυξη κι επέκταση των τυποποιημένων κανόνων που προβλέπονταν στη συμφωνία του 1988
2. Εποπτική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος και διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης
3. Αποτελεσματική χρήση της γνωστοποίησης, ώστε να λειτουργήσει ως μοχλός για επίτευξη μεγαλύτερης πειθαρχίας της αγοράς κι ενθάρρυνση υγιών τραπεζικών πρακτικών

Όλα τα παραπάνω στόχο είχαν να βελτιώσουν τον τρόπο, με τον οποίο οι κεφαλαιακές απαιτήσεις αντανakλούν τον υποκείμενο κίνδυνο και να οδηγήσουν σε καλύτερη αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής καινοτομίας, που είχε σημειωθεί τα τελευταία έτη. Αξίζει να σημειώσουμε εδώ, πως οι παράγοντες που επηρεάζουν την κεφαλαιακή επάρκεια θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής¹⁹:

- Το ύψος και η ποιότητα των κεφαλαίων
- Η ικανότητα της διοίκησης να καλύψει μια άμεση κεφαλαιακή ανάγκη

---

¹⁷ Η ενσωμάτωση του εν λόγω πλαισίου με τις διατάξεις οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK, σχετικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ΑΕΠΕΥ, ολοκληρώνεται με τις ΠΔ/ΤΕ 2630/2010, 2588/2007, 2589/2007, 2590/2007, 2646/2011, 2655/19.03.2012, 2645/2011, 2594/2007, 2595/2007, 2635/2010 και ΠΔ/ΤΕ 2620/28.08.2009 κατ' εξουσιοδότηση του ν.3601/2007.

¹⁸ «Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards a Revised Framework». Περισσότερες πληροφορίες στο <http://www.bis.org/publ/bcbs/07.pdf>

¹⁹ «Αξιολόγηση τραπεζών με τη μεθοδολογία CAMELS και STRESSTEST. Περίπτωση της Τράπεζας Αττικής», διπλωματική εργασία του κ. Κόκκινου Βασιλείου Θ., https://dspace.lib.ntua.gr/dspace2/bitstream/handle/123456789/38246/KokkinosV_bank_evaluation.pdf?sequence=1

- Το είδος και το μέγεθος των επισφαλών απαιτήσεων καθώς και η έγκαιρη πρόβλεψή τους
- Η ποιότητα και η δυναμική των κερδών
- Η πρόσβαση σε νέες αγορές και η προοπτικές ανάπτυξής της τράπεζας

Μετά την έκδοση του Ιουνίου του 2004, η οποία επικεντρώθηκε στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο, το ενδιαφέρον στράφηκε στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, οπότε και η Επιτροπή της Βασιλείας, σε συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Επιτροπών Εποπτείας Χρηματιστηρίων (IOSCO) και το Διεθνή Οργανισμό των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς, δημοσίευσε ένα συναινετικό έγγραφο τον Ιούλιο του 2015. Κατ' ουσία επρόκειτο για κατευθυντήριες γραμμές, που διέπουν τη μεταχείριση των εμπορικών βιβλίων των Τραπεζών, με βάση το νέο πλαίσιο. Αυτό το έγγραφο ενσωματώθηκε με το κείμενο του Ιουνίου του 2004 και κυκλοφόρησε τον Ιούνιο του 2006 με την ονομασία «Βασιλεία II: Διεθνής Σύγκλιση για τη Μέτρηση του Κεφαλαίου και τα Κεφαλαιακά Πρότυπα: Ένα αναθεωρημένο πλαίσιο – Ολοκληρωμένη Έκδοση». Το πλαίσιο υιοθετήθηκε κι εφαρμόστηκε από αρκετές χώρες (όχι μόνο κράτη-μέλη), κάτι που όμως έφερε στο προσκήνιο μια πρόκληση που αντιμετώπιζαν οι εποπτικές αρχές παγκοσμίως, στο πλαίσιο της «Βασιλείας II», την ανάγκη δηλαδή αποδοχής χρήσης ορισμένων προσεγγίσεων για τη μέτρηση του κινδύνου σε πολλαπλές δικαιοδοσίες. Για την αντιμετώπισή του, η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για ανταλλαγή πληροφοριών, το 2006, ενώ κατά το επόμενο έτος ακολούθησαν συμβουλές σχετικά με τη συνεργασία και την κατανομή των εποπτικών μηχανισμών στο πλαίσιο εξελιγμένων μεθόδων μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου.

2.1.4 Οι τρεις πυλώνες της «Βασιλείας II» (The Three Pillars of Basel II)

Ο πρώτος πυλώνας καθορίζει την ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς, του κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου και του λειτουργικού κινδύνου, στο 8%, αμετάβλητο ποσοστό

δηλαδή σε σχέση με τη «Βασιλεία Ι». Προσδιορίζει με άλλα λόγια τις μεθόδους προσδιορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, έναντι των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων τους και καθιερώνονται κεφαλαιακές απαιτήσεις και για το λειτουργικό κίνδυνο²⁰. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ή αλλιώς φερεγγυότητας υπολογίζεται από την εξής σχέση:

$$\text{Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας} = \frac{\text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια (Tier1+Tier2)}}{\text{Πιστωτικός κίνδυνος+Κίνδυνος Αγοράς+Λειτουργικός κίνδυνος}} \geq 8\%$$

Έναντι του

$$\text{Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας} = \frac{\text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια (Tier1+Tier2)}}{\text{Πιστωτικός κίνδυνος+Κίνδυνος αγοράς}} \geq 8\%$$

που θα ίσχυε πριν την εφαρμογή του νέου συμφώνου. Έχουμε δηλαδή δύο αποδεκτές κατηγορίες εποπτικού κεφαλαίου, αυτήν του πρωτογενούς ή κύριου κεφαλαίου (core capital-Tier1) και αυτήν του δευτερογενούς ή συμπληρωματικού κεφαλαίου (supplementary capital-Tier 2). Η πρώτη περιλαμβάνει το μετοχικό κεφάλαιο και τα δημοσιευμένα αποθεματικά, όπως εμφανίζονται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων, ενώ στη δεύτερη κατατάσσονται προβλέψεις για επισφαλή δάνεια, αποθεματικά από αναπροσαρμογή, αφανή αποθεματικά, προνομιούχες μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα. Το συμπληρωματικό κεφάλαιο δε θα πρέπει βέβαια να υπερβαίνει το κύριο κεφάλαιο, να αντιπροσωπεύει δηλαδή ποσοστό των συνολικών εποπτικών κεφαλαίων του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος, άνω του 50%. Οι αλλαγές άρα που φέρνει το νέο πλαίσιο «Βασιλεία II» σε σχέση με τη «Βασιλεία I» αφορούν κυρίως τον παρονομαστή του κλάσματος αφού απ' τη μια πλευρά ορίζουν διαφορετικές διαδικασίες μέτρησης των κεφαλαιακών

²⁰ www.bankofgreece.gr/pages/el/supervision/legal/creditinstitutions/supervisionrules/capitaladequacy.aspx

απαιτήσεων έναντι του κινδύνου που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και ιδιαίτερα του πιστωτικού, κι από την άλλη πλευρά καθιερώνει κεφαλαιακές απαιτήσεις για το λειτουργικό κίνδυνο μα και τρόπους υπολογισμού του. Οι μέθοδοι τις οποίες προτείνει η Επιτροπή της Βασιλείας για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για το λειτουργικό κίνδυνο είναι οι εξής τρεις²¹:

1. Μέθοδος του βασικού δείκτη (basic indicator approach-BAA)
2. Τυποποιημένη μέθοδος (standardized approach-STA)
3. Εναλλακτική τυποποιημένη μέθοδος (advanced measurement approach-AMA)

Για να αξιολογήσουν τώρα τα πιστωτικά ιδρύματα τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν επιλέγουν μεταξύ δύο μεθόδων²²: την τυποποιημένη και τη μέθοδο των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης. Κατά την πρώτη μέθοδο, ταξινομούν τα «ανοίγματα» σε διάφορες κατηγορίες (όπως π. χ. έναντι τραπεζών, επιχειρήσεων κλπ) κι εν συνεχεία τα σταθμίζουν με συντελεστές στάθμισης τέτοιους ώστε η λογιστική τους αξία να σταθμίζεται με συντελεστή κινδύνου ανάλογο της πιστωτικής του διαβάθμισης. Ως εκ τούτου ανοίγματα με υψηλή πιστωτική διαβάθμιση σταθμίζονται με χαμηλό συντελεστή κινδύνου κι αντίστροφα. Με τη δεύτερη μέθοδο τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να επιλέξουν μεταξύ δύο εκδοχών αυτή της βασικής κι αυτή της εναλλακτικής μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων. Στηρίζονται σε αυτήν την περίπτωση σε εσωτερικές ίδιες εκτιμήσεις των στοιχείων του κινδύνου.

Έτσι ο πρώτος πυλώνας θα λέγαμε συνοπτικά πως:

- Τροποποιεί την υφιστάμενη διαδικασία υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων
- Αναγνωρίζει μέθοδο υπολογισμού που στηρίζεται στα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης, έτσι ώστε οι Τράπεζες να χρησιμοποιούν δύο τρόπους: τη θεμελιώδη μέθοδο αφενός και την προηγμένη αφετέρου
- Ορίζει πλαίσιο εποπτικής αξιολόγησης των τιτλοποιημένων απαιτήσεων
- Εισάγει κεφαλαιακές απαιτήσεις για το λειτουργικό κίνδυνο

²¹<http://kypseli.ouc.ac.cy/bitstream/handle/11128/1531/%CE%A4%CE%A1%CE%91-%CE%A7%CE%A1%CE%97-2014-00141.pdf?sequence=1>

²²<http://kypseli.ouc.ac.cy/bitstream/handle/11128/1531/%CE%A4%CE%A1%CE%91-%CE%A7%CE%A1%CE%97-2014-00141.pdf?sequence=1>

Ο δεύτερος πυλώνας αναφέρεται στην εποπτική κι εσωτερική αξιολόγηση των πιστωτικών ιδρυμάτων κι ορίζει τη επίβλεψη της κεφαλαιακής επάρκειας ως απαραίτητο συμπλήρωμα στις κύριες απαιτήσεις και βασικό συστατικό για την πειθαρχία της αγοράς. Με άλλα λόγια προσδιορίζει τις εσωτερικές διαδικασίες για την εκτίμηση της συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τους κινδύνους (Διαδικασία αξιολόγησης εποπτείας Εσωτερικού Κεφαλαίου-ΔΑΕΕΚ) και εισάγει επίσης τη διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης (ΔΕΑ). Ποιοτικού χαρακτήρα κριτήρια υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας κάθε πιστωτικού ιδρύματος, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θεσπίζονται ενώ η έννοια των «εσωτερικών κεφαλαίων» ορίζεται ευρύτερα καθώς αναφέρεται σε κεφάλαια τα οποία η κάθε τράπεζα θα πρέπει να διαθέτει επαρκώς τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται ή ενδέχεται να εκτεθεί. Επιπρόσθετα ορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα της Ελλάδος θα αξιολογεί το κάθε πιστωτικό ίδρυμα όσον αφορά στη συμμόρφωσή του με τις εποπτικές του υποχρεώσεις στα πλαίσια ενός επικοινωνητικού διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών ώστε αμοιβαία να κατανοούνται οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι και να λαμβάνονται εγκαίρως τα απαραίτητα μέτρα. Θα λέγαμε συνοπτικά πως ο δεύτερος πυλώνας:

- Ορίζει διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων
- Καθιερώνει διαδικασία εποπτικού ελέγχου για την αποτελεσματικότητα των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των κινδύνων από τις Τράπεζες
- Επιβολή από την αρμόδια εποπτική αρχή κεφαλαιακής απαίτησης για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου σε περίπτωση υπέρβασης του 8%(ελάχιστο όριο)
- Σε περίπτωση που ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας αποκλίνει από τα αναμενόμενα, δίνεται η δυνατότητα στις αρμόδιες εποπτικές αρχές να παρέμβουν

Ο τρίτος πυλώνας εστιάζει στη δημοσιοποίηση στοιχείων (ποσοτικών και ποιοτικών) που σχετίζονται με την κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών, τους κινδύνους που αναλαμβάνουν και τους τρόπους με τους οποίους τους

αντιμετωπίζουν. Ορίζει δηλαδή κανόνες, που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες στην αγορά, να εκτιμήσουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα παραπάνω. Η πολιτική δημοσιοποίησης που θα ακολουθήσει κάθε πιστωτικό ίδρυμα, θα πρέπει να έχει πάρει έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο και η δημοσιοποίηση των στοιχείων θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις γενικές αρχές της πολιτικής δημοσιοποίησης στοιχείων, τις αρχές του πλαισίου εποπτείας, την κεφαλαιακή διάρθρωση κι επάρκεια, τα «ανοίγματα» και την αξιολόγηση των κινδύνων που αναλαμβάνονται από το κάθε πιστωτικό ίδρυμα. Ο τελευταίος αυτός πυλώνας αναφέρεται στην υποχρέωση που έχουν οι τράπεζες, να δημοσιοποιούν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία, ώστε να επιβληθεί στην αγορά πειθαρχία προς τους κανόνες συνετής διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Έτσι συμπληρωματικά με τους άλλους δύο πυλώνες παρέχει, σε όσους συμμετέχουν στην αγορά, πληροφορίες σχετικές με τους κινδύνους που αναλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και τον τρόπο διαχείρισής τους, επιτρέποντάς τους να συγκρίνουν και να αξιολογούν.

2.1.5 «Βασιλεία III» (Basel III)

Η κρίση που ξέσπασε το 2007 ήταν η απόδειξη στην Επιτροπή της Βασιλείας, ότι το «Σύμφωνο της Βασιλείας II» δεν ήταν επαρκές για να την αποτρέψει. Επίσης η αποτυχία αποτελεσματικού ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων, ήρθε να προστεθεί ως επιπλέον αφορμή για την έναρξη νέων συζητήσεων για ένα νέο πλαίσιο. Τα πιστωτικά ιδρύματα υπό το «κάλυμμα» των ευχερειών που τους παρείχε η «Βασιλεία II», μπορούσαν να αποκρύψουν στοιχεία κι ενώ φαινομενικά η κεφαλαιακή τους επάρκεια βρισκόταν σε πολύ καλά επίπεδα, στην πραγματικότητα αποδείχθηκε πως με μια απότομη αλλαγή των συνθηκών στην αγορά, λόγω της χαμηλής τους ποιότητας, μπορούσε να εξαντληθεί. Στην προσπάθειά τους επίσης να μειώσουν το κόστος εφαρμογής του παρόντος πλαισίου («Βασιλεία II»), κατέφευγαν σε τεχνικές «ρυθμιστικού αρμπιτράζ» και υπερβολική τιτλοποίηση απαιτήσεων.²³ Η Επιτροπή της Βασιλείας λοιπόν μετά από εκτενείς διαβουλεύσεις και συζητήσεις, κατέληξε στις 16/12/2010 σε ένα νέο πλαίσιο, γνωστό ως «Βασιλεία III». Αυτό το νέο πλαίσιο, δεν επέχει θέση νέας συμφωνίας, αλλά αποτελεί βελτίωση κι ενίσχυση της υφιστάμενης,

---

²³Kypseli.ou.ac.cy/bitstream/handle/11128/1531/TPA-XPB-2014-00141.pdf?sequence=1

καθώς λειτουργεί συμπληρωματικά σε αυτήν και είναι η καλύτερη απάντηση της Επιτροπής στην μεγάλη και πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση. Στη «Βασιλεία III» παρουσιάζονται κανονιστικά πρότυπα που αφορούν την κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα των Τραπεζών.²⁴ Το Σύμφωνο αυτό περιελάμβανε μέτρα για τη βελτίωση της ικανότητας του Τραπεζικού συστήματος να απορροφά τις επιπτώσεις των κρίσεων, του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζει τον κίνδυνο αλλά και των αρχών εταιρικής διακυβέρνησης και λογοδοσίας.²⁵ Περιλαμβάνει μια δέσμη μεταρρυθμίσεων²⁶ για την ενδυνάμωση της εποπτείας και διαχείρισης κινδύνων του Τραπεζικού τομέα και στοχεύει στα εξής:

1. Στη βελτίωση της ικανότητας των Τραπεζών να απορροφούν τους κραδασμούς που προκύπτουν από τη χρηματοοικονομική κρίση ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσής τους
2. Στη βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων και διακυβέρνησης
3. Στην ενίσχυση της διαφάνειας και τις γνωστοποιήσεις των Τραπεζών

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές με τη σειρά τους αποσκοπούν:

1. Σε μια μικρο-προληπτική ρύθμιση σε επίπεδο καθεμιάς τράπεζας, ώστε να συμβάλλει στην αύξηση της ανθεκτικότητας των επιμέρους τραπεζικών ιδρυμάτων σε περιόδους κρίσεων
2. Επίσης σε ένα μάκρο-προληπτικό σύστημα ευρέων κινδύνων, που μπορούν να δημιουργηθούν στο τραπεζικό σύστημα, καθώς και την ενίσχυση προκυκλικά²⁷ των κινδύνων αυτών με την πάροδο του χρόνου.

Αυτές οι δύο προσεγγίσεις στην εποπτεία είναι συμπληρωματικές, ως περισσότερο «ανθεκτικές» στο επίπεδο της κάθε τράπεζας, μειώνοντας τον κίνδυνο ενός σοκ στο παγκόσμιο σύστημα.

---

²⁴ www.bankofgreece.gr/BogDocumentDOMLibraryMonthlySubject/Βασιλεία_I_II_III.pdf

²⁵ Kypseli.ou.ac.cy/bitstream/handle/11128/1531/TPA-XPΗ-2014-00141.pdf?sequence=1

²⁶ Βλέπε παράρτημα, Basel Committee on Banking Supervision reforms-Basel III ή [στο \[www.bis.org/bcbs/basel3/b3summarytable.pdf\]\(http://www.bis.org/bcbs/basel3/b3summarytable.pdf\)](http://www.bis.org/bcbs/basel3/b3summarytable.pdf)

²⁷ «Ένα χρηματοοικονομικό σύστημα θεωρείται υπερκυκλικό, όταν η δυναμική του και η δυναμική της πραγματικής οικονομίας ενισχύουν η μία την άλλη, αυξάνοντας το εύρος εξάρσεων και των υφέσεων των δύο πλευρών και υπονομεύοντας τη σταθερότητα τόσο του χρηματοοικονομικού τομέα όσο και της πραγματικής οικονομίας», Βιβλίο «Από τη διεθνή κρίση στην κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: Τι μας επιφυλάσσει το μέλλον;», Νικόλαος Β. Καραμούζης – Γκίκας Α. Χαρδούβελης, Εκδόσεις Λιβάνη 2011, Κεφ. Γκίκας Α. Χαρδούβελης «Η υπερκυκλικότητα του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος και προτάσεις για τη μείωσή της», σελ. 326

Η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε συγκεκριμένα δύο εκθέσεις:

1. Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems²⁸
2. Basel III: International framework for Liquidity risk measurement, standards and monitoring²⁹

Η 01/01/2013 ορίστηκε ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των νέων διατάξεων με χρονικό ορίζοντα προσαρμογής των Τραπεζών έως τον Ιανουάριο του 2019³⁰

2.1.6 Ελάχιστα Ίδια Κεφάλαια

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένει και στη «Βασιλεία III» στο επίπεδο του 8% και υπολογίζεται τώρα από την εξής σχέση:

$$\text{ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ} = \frac{\text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια (Tier1+Tier2)}}{\text{Σταθμισμένα Στοιχεία Ενεργητικού+Στοιχεία εκτός Ισολογισμού}} \geq 8\%$$

Τα βασικά Ίδια Κεφάλαια (Tier 1) αποτελούνται από δύο κατηγορίες:

- Τα κύρια στοιχεία δηλαδή το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο σε επίπεδο κοινών μετοχών, τα αποτελέσματα εις νέον, τα εμφανή αποθεματικά, οι κοινές μετοχές υπό προϋποθέσεις (ήτοι αυτές που εκδόθηκαν από θυγατρικές επιχειρήσεις Τραπεζών, που υπάγονται όμως στην εποπτεία τους)
- Τα πρόσθετα στοιχεία δηλαδή προνομιούχες μετοχές και ομολογιακοί τίτλοι μη καθορισμένης διάρκειας, το ποσό έκδοσής τους είναι πλήρως

²⁸BCBS(2010), http://www.bis.org/publ/bcbs189_dec2010.pdfη οποία αναθεωρήθηκε και δημοσιεύτηκε την 01/06/2011, <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>

²⁹BCBS(2010), <http://www.bis.org/publ/bcbs188.pdf>η οποία αναθεωρήθηκε και δημοσιεύτηκε στις 06/01/2013, Basel III: the liquidity coverage ratio and liquidity risk monitoring tool, <http://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>

³⁰Βλέπε παράρτημα για χρονοδιάγραμμα εφαρμογής ή www.bis.org/basel3/basel3_phase_in_arrangements.pdf

καταβεβλημένο, ανακαλούνται από τον εκδότη εντός 5ετίας και δεν περιέχουν ειδικές ρήτρες³¹

Όσον αφορά στα κύρια στοιχεία του Tier1, θα πρέπει να αποτελούν το 4,5% τουλάχιστον των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού των Τραπεζών και των στοιχείων εκτός Ισολογισμού, ενώ το σύνολο των βασικών Ιδίων Κεφαλαίων πρέπει να ανέρχεται στο 6% τουλάχιστον των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού των Τραπεζών και των στοιχείων εκτός Ισολογισμού. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι το τελευταίο ποσοστό στη «Βασιλεία II» έφτανε το 4%. Από την άλλη πλευρά τα συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια (Tier2) περιλαμβάνουν³² προνομιούχες μετοχές κι ομολογιακούς τίτλους ορισμένης διάρκειας (τουλάχιστον 5ετίας), που εκδόθηκαν από θυγατρικές εταιρίες υπό την εποπτεία των Τραπεζών και δεν περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους με τον όρο ότι για τη μέτρηση της κεφαλαιακής απαίτησης για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, χρησιμοποιείται η τυποποιημένη προσέγγιση και δεν υπερβαίνει το 1,25% των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού τους και των στοιχείων εκτός Ισολογισμού.

Ωστόσο στις 06/01/2013 η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε το πλήρες κείμενο της αναθεωρημένης αναλογίας για κάλυψη ρευστότητας (LCR) με το κυβερνόν Σώμα του, ήτοι την Ομάδα διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών και των Επικεφαλής Των Αρχών Εποπτείας (GHOS). Η LCR είναι μία από τις βασικές μεταρρυθμίσεις τα Επιτροπής της Βασιλείας για την ενίσχυση των ρυθμίσεων που αφορούν στο κεφάλαιο και τη ρευστότητα παγκοσμίως. Προωθεί ένα βραχυπρόθεσμο μεγαλύτερης ανθεκτικότητας προφίλ των τραπεζών, μέσω της εξασφάλισης ότι αυτές διαθέτουν επαρκές απόθεμα μη βεβαρημένων, υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων

του ενεργητικού(HQLA). Αυτά τα τελευταία δύνανται να μετατραπούν εύκολα σε μετρητά και να καλύψουν ανάγκες ρευστότητας των ιδιωτικών αγρών σε ένα σενάριο κρίσης (stress scenario) των 30 ημερολογιακών ημερών.

Εκδόθηκε για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 2010, οπότε και η Επιτροπή της Βασιλείας έθεσε σε εφαρμογή αυστηρή διαδικασία για την αναθεώρηση του

---

³¹ Kypseli.ou.ac.cy/bitstream/handle/11128/1531/TPA-XPB-2014-00141.pdf?sequence=1

³²BCBS (2011), Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, παρ. 57-61

προτύπου και τις συνέπειές της για τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ήταν αποφασισμένη να αντιμετωπίσει οτιδήποτε απρόβλεπτο συνέβαινε.

Η αναθεωρημένη LCR ενσωματώνει τροποποιήσεις για υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού (HQLA) και καθαρών ταμειακών εκροών. Τέλος η Επιτροπή της Βασιλείας συμφώνησε σε ένα αναθεωρημένο χρονοδιάγραμμα σταδιακής εφαρμογής του προτύπου κι ένα επιπρόσθετο κείμενο, που παρουσιάζει την πρόθεση της Επιτροπής σχετικά με το απόθεμα των ρευστών διαθεσίμων, που πρέπει να χρησιμοποιούνται σε περιόδους κρίσεων. Μόλις η LCR υλοποιηθεί πλήρως, το 100% θα είναι μια ελάχιστη απαίτηση σε ομαλούς καιρούς. Σε περιόδους κρίσης οι Τράπεζες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν την «πισίνα» των ρευστών διαθεσίμων κι επομένως δεν υπάγονται προσωρινά κάτω από την ελάχιστη απαίτηση. Συγκεκριμένα η LCR εισήχθη την 01/01/2015 αλλά η ελάχιστη απαίτηση άρχισε στο 60% με ίση ετήσια σταδιακή αύξηση 10 ποσοστιαίες μονάδες για να φτάσει στο 100% από την 01/01/2019. Φυσικά αυτή η σταδιακή προσέγγιση σχεδιάστηκε ώστε να εισαχθεί χωρίς να διαταράξει την ομαλή ενίσχυση των Τραπεζικών συστημάτων ή τη συνεχιζόμενη χρηματοδότηση της οικονομικής δραστηριότητας.

2.2 Stress Tests και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών

2.2.1 Γενικά Σχόλια

Η μέθοδος αυτή της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, αποκαλούμενη και γνωστή ως «stress test», αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για την προληπτική παρακολούθηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την έγκαιρη λήψη των απαιτούμενων μέτρων, όταν αυτό κριθεί αναγκαίο. Δεν αποτελεί σε καμιά περίπτωση πρόβλεψη μελλοντικών συμβάντων. Πρόκειται αναλυτικότερα, για το σχεδιασμό δυσμενών και υποθετικών σεναρίων, με στόχο να παρατηρηθεί ο τρόπος με τον οποίο αντιδρούν σε αυτά τα τραπεζικά ιδρύματα. Δεν αποτελούν αντανάκλαση της τρέχουσας πραγματικότητας ή πιθανών άμεσων κεφαλαιακών αναγκών. Η εφαρμογή αυτής της πρακτικής, εποπτεύεται και καθοδηγείται από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών³³.

---

³³Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, https://www.eba.europa.eu/languages/home_el

2.2.2 Προσομοίωση Ακραίων Καταστάσεων και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών το 2010³⁴

Η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (CEBS) αποφάσισε σε συνεργασία με τις εθνικές εποπτικές αρχές και την ΕΚΤ, την οργάνωση και διεξαγωγή της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) πρώτα το 2010. Σκοπός της άσκησης ήταν να κριθεί και να αξιολογηθεί αφενός μεν η συνολική ικανότητα του Ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου, ως προς την απορρόφηση τυχόν περαιτέρω μελλοντικών οικονομικών κραδασμών, κι αφετέρου η ενίσχυση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη.

Τα stress tests διενεργήθηκαν ανά τράπεζα σε σύνολο 91 τραπεζικών ιδρυμάτων των 20 κρατών μελών της ΕΕ, το 50% δηλαδή του τραπεζικού τομέα κάθε χώρας, σε ενοποιημένη βάση και χρησιμοποιήθηκαν δύο σενάρια για το 2010 και το 2011: Πρώτο ήταν το βασικό, το οποίο απεικόνιζε τις υπάρχουσες μακροοικονομικές εκτιμήσεις για το 2010 και το 2011, καθώς και το δεύτερο το δυσμενές, το οποίο ενσωματώνει ακραίους κινδύνους σχετιζόμενους κατά κύριο λόγο με τον κίνδυνο χρέους χώρας και μια σημαντική επιδείνωση των μακροοικονομικών συνθηκών. Τόσο ακραίους μάλιστα που είναι σχεδόν απίθανο να πραγματοποιηθούν. Πιο συγκεκριμένα³⁵:

- Υπάρχει μία ανοδική μετατόπιση της καμπύλης αποδόσεων και των spreads, που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Ένωση και την κρίση δημόσιου χρέους, προσαρμοσμένα στις μέσες τιμές 5ετών ομολόγων. Αυτό το σενάριο του σοκ των 145 μονάδων βάσης, διακρίνεται σε 2 μέρη: μία ανοδική κίνηση της καμπύλης αποδόσεων της τάξης των 75 μονάδων κοινή για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι ένα πρόσθετο αποτέλεσμα μεμονωμένα για κάθε

---

³⁴Τράπεζα της Ελλάδος, <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/supervision/stresstest.aspx>

³⁵Άρθρο «THE EU STRESS TEST AND SOVEREIGN DEBT EXPOSURES», by Adrian Blundell-Wignall and Patrick Slovik, 2010, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5km7vxjwzhd4.pdf?expires=1441621913&id=id&accname=guest&checksum=F0017090451FC3D5ECC8B0E078905C02>

χώρα (π. χ. 685 για την Ελλάδα, 268 για την Πορτογαλία, 158 για την Ιρλανδία, 142 για την Ισπανία και 82 για την Ιταλία).

- Υπολογίζεται πιθανότητα αθέτησης και ζημιά σε περίπτωση αθέτησης για πέντε χαρτοφυλάκια (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κράτος, εταιρίες, καταναλωτική πίστη/λιανική πώληση και λιανική πώληση ακινήτων), χρησιμοποιώντας το μοντέλο παλινδρόμησης για ελαστικότητες, που συνδέονται με τις μεταβλητές μακροοικονομικών και εθνικές εποπτικές εισόδους βάσεων δεδομένων της Νομισματικής ΕΚΤ και των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, καθώς και της βάσης δεδομένων του LGD της Moody.
- Κούρεμα κρατικών ομολόγων, το οποίο εφαρμόζεται μόνο στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών εκμεταλλεύσεων, υπό την παραδοχή ότι στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο δεν μπορεί να υπάρξει χρεοκοπία. Έτσι τα ομόλογα που διακατέχονται μέχρι τη λήξη θα λάβουν 100 σεντς ανά ευρώ. Οι περικοπές αυτές χρησιμοποιούν το μοντέλο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών και τα στοιχεία του Bloomberg.
- Γίνεται παραδεκτό, ότι όλα τα πακέτα στήριξης της κυβέρνησης, εξακολουθούν να υφίστανται πέρα από το χρονικό ορίζοντα της άσκησης και η μηδενική ανάπτυξη χρησιμοποιείται για τα πιστωτικά «ανοίγματα» της τράπεζας και τον κίνδυνο αγοράς.

Στην περίπτωση της Ελλάδος, το δυσμενές σενάριο προϋπέθετε εντονότερη ύφεση και υψηλότερα επιτόκια το 2010 και το 2011 σε σχέση με τις τρέχουσες προβλέψεις των διεθνών οργανισμών. Συμμετείχαν οι 6 μεγαλύτεροι Ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζας Πειραιώς, EFG Eurobank, AlphaBank, ΑΤΕbank και Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο), οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 90% του ενεργητικού του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος (εξαιρουμένων των ξένων θυγατρικών).

Τα αποτελέσματα για τις Ελληνικές Τράπεζες, ήταν ιδιαίτερος ενθαρρυντικά, καθώς έχοντας αποκλειστεί από τις διεθνείς αγορές, συνεπεία της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης, κατάφεραν να περάσουν τα stress tests, διατηρώντας δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας σημαντικά άνω του 6%. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσε η Αγροτική Τράπεζα, για την οποία αποφασίσθηκε να προβεί άμεσα σε αύξηση

μετοχικού κεφαλαίου, λόγω της έλλειψης κεφαλαίων που παρουσίασε ύψους €246εκ. Τα αποτελέσματα αυτά, απεικονίζονται αναλυτικά στον εξής πίνακα³⁶:

	Βασικό Σενάριο	Δυσμενές Σενάριο	Δυσμενές με δημοσιονομικό κίνδυνο
ΕΤΕ	11,7%	9,6%	7,4%
Eurobank	11,7%	10,2%	8,17%
AlphaBank	12,3%	10,9%	8,22%
Τράπεζα Πειραιώς	10,9%	8,3%	6,0%
ΑΤΕ	10,7%	8,9%	4,36%
ΤΤ	17,0%	15,0%	10,1%
Τράπεζα Κύπρου	10,9%	9,4%	8%
MarfinPopular	10%	8,5%	7,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ STRESS TESTS ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ 2011

Αναλυτικά, όσον αφορά στην Εθνική Τράπεζα, ο δείκτης Core Tier 1 για το 2011, με βάση το δυσμενές σενάριο των stress tests, διαμορφώθηκε στο 9,6% και στο 7,4% λαμβάνοντας υπόψη την απομείωση λόγω του σοκ στο δημόσιο χρέος. Το 2009 ο δείκτης ήταν στο 11,3%. Παράλληλα, παρά το υψηλό επίπεδο των επισφαλειών (5,1 δις ευρώ την περίοδο 2010-2011), στο δυσμενές σενάριο, η κερδοφορία της τράπεζας προ επισφαλειών απορροφά το μεγαλύτερο μέρος των προβλέψεων των stress tests, με το κέρδος να ισορροπεί μέχρι το 2011. Ο δείκτης παρέμεινε κοντά στο 7% ακόμη κι όταν αφαιρέθηκαν οι προνομιούχες μετοχές του δημοσίου αξίας €350εκ. Τα αντίστοιχα νούμερα για την ALPHABANK ήταν 10,9% το 2011 ενώ στο τέλος του 2009 ο δείκτης έφτανε το 11,6%. Από την εφαρμογή του δυσμενούς σεναρίου, που λαμβάνει υπόψη τον δημοσιονομικό κίνδυνο των Ευρωπαϊκών χωρών, ο δείκτης Core Tier 1 διαμορφώθηκε στο 8,2% στο τέλος του 2011, συγκριτικά με το ελάχιστο εποπτικό όριο του 4%. Τα αποτελέσματα της πιο πάνω άσκησης, για τον όμιλο της

³⁶<http://www.capital.gr/story/1017016>

Τράπεζας Πειραιώς, αναφορικά με το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας Core Tier I για το 2011, έφταναν το 10,9% στο βασικό σενάριο, το 8,3% στο δυσμενές και το 6% στο ακραία δυσμενές. Ο εκτιμώμενος δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας Core Tier 1 (σε ενοποιημένη βάση) για τη Eurobank διαμορφώθηκε σε 10,2% το 2011 έναντι 11,2% στο τέλος του 2009. Επιπρόσθετη μείωση της τάξης του 2% προκύπτει από την εφαρμογή του δυσμενούς σεναρίου λαμβάνοντας υπόψη το δημοσιονομικό κίνδυνο των Ευρωπαϊκών χωρών, με αποτέλεσμα ο εκτιμώμενος δείκτης Core Tier 1 να διαμορφώνεται στο 8,17% στο τέλος του 2011, συγκριτικά με τον ελάχιστο εποπτικό όριο του 4%. Τέλος σημειώνεται, πως το αποτέλεσμα για το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, υποδήλωσε απόθεμα €285,44εκ, επί των κεφαλαίων Core Tier 1, σε σχέση με το όριο του 6% του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας.

2.2.3 Προσομοίωση Ακραίων Καταστάσεων και Κεφαλαιακές Ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών το 2013

Στα πλαίσια της επικαιροποίησης των στοιχείων όσον αφορά στις κεφαλαιακές ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών και λειτουργώντας ως προπομπός των stress tests, που επρόκειτο να διεξάγει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο 2014, προέβη σε νέα προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, τα αποτελέσματα της οποίας, τα δημοσίευσε το Μάρτιο του 2014. Για την πραγματοποίηση της άσκησης αυτής, η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάστηκε με κορυφαίες συμβουλευτικές εταιρίες, όπως η Blackrock³⁷ και η Rothschild³⁸. Τα δύο στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη ήταν:

- Η διαγνωστική μελέτη της Blackrock για τα δανειακά χαρτοφυλάκια των Ελληνικών Τραπεζών³⁹
- Μία συντηρητική προσαρμογή της δημιουργίας κεφαλαίου εσωτερικώς, όπως προέβλεπαν τα σχέδια αναδιάρθρωσης των Τραπεζών⁴⁰

---

³⁷<http://www.blackrock.com>

³⁸<http://www.rothschild.com>

³⁹Stress Test of the Greek bank sector, Τράπεζα της Ελλάδος (2014), Κεφάλαια 2 και 3, <http://www.bankofgreece.gr/BoGAttachments/2013%20Stress%20test%20of%20the%20Greek%20banking%20sector.pdf>

Τα σενάρια που συμπεριελήφθησαν ήταν δύο, το βασικό και το δυσμενές κι ο σκοπός της άσκησης να εκτιμηθούν οι κεφαλαιακές ανάγκες των Τραπεζών, ώστε να ικανοποιείται ο διττός στόχος που αναφέρεται αφενός στο δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων (Core Tier 1) στο 8% στο βασικό σενάριο κι αφετέρου στον ίδιο δείκτη στο 5,5% αυτή τη φορά στο δυσμενές σενάριο. Με βάση τα αποτελέσματα αυτής της άσκησης, η **Εθνική Τράπεζα** παρουσίασε κεφαλαιακές ανάγκες €2.183εκ. ενώ η **Eurobank** παρουσίασε κεφαλαιακές ανάγκες €2.945εκ. Η **Τράπεζα Πειραιώς** μετά την ολοκλήρωση της άσκησης παρουσίαζε κεφαλαιακές ανάγκες της τάξης των €425εκ. και τέλος η **Alpha Bank** πέρασε το test με δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 14% στο βασικό σενάριο και 11,8% στο δυσμενές σενάριο, εμφανίζοντας ανάγκες για €262εκ.

Banks	Reference Core Tier 1 capital (June 2013) (A)	Loan loss reserves (June 2013) (B)	CLPs for Greek risk ² (C)	CLPs for foreign risk (D)	Internal capital generation ³ (E)	Stress Test Core Tier 1 capital (Dec. 2016) (F)	Capital needs (G) = (F) - (A) - (B) - (C) - (D) - (E)
ALPHA	7,380	10,416	- 14,720	-2,936	4,047	4,450	262
EUROBANK	2,228	7,000	-9,519	-1,628	2,106	3,133	2,945
NBG	4,821	8,134	-8,745	-3,100	1,451	4,743	2,183
PIRAEUS	8,294	12,362	- 16,132	-2,342	2,658	5,265	425
ATTICA	225	403	-888	0	106	243	397
PANELLINIA	61	66	-237	0	-26	31	169
TOTAL	23,009	38,380	- 50,241	- 10,005	10,341	17,866	6,382

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ STRESS TESTS ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ 2013

⁴⁰ Stress Test of the Greek bank sector, Τράπεζα της Ελλάδος (2014), Κεφάλαιο 4, <http://www.bankofgreece.gr/BoGAttachments/2013%20Stress%20test%20of%20the%20Greek%20banking%20sector.pdf>

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος. 1. Η άσκηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για την ABB, Credicom και IBG κανένα πρόσθετο κεφάλαιο ήταν αναγκαίο. 2. CLP'S για τους Έλληνες του κινδύνου υπολογίζονται με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στην σελίδα 10. 3. Δημιουργία εσωτερικού κεφαλαίου με βάση τα σχέδια αναδιάρθρωσης των τραπεζών για Ιούνιος 2013 - Δεκέμβριος 2016, συντηρητικά υπολογισμένα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Τράπεζας της Ελλάδος (βλέπε κεφάλαιο IV) . 4. Οι απώλειες της Eurobank από τα αποθεματικά δανείων αντιστράφηκε από τον Ιούνιο 2013 pro-forma λόγω των προβλέψεων από την απόκτηση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και της Νέας Proton Bank (γ. € 1,7 δις), τον Αύγουστο του 2013. αποθεματικά . 5. Οι απώλειες της Εθνικής Τράπεζας από τα αποθεματικά δανείων αντιστράφηκε τον Ιούνιο 2013 pro-forma λόγω των προβλέψεων από την απόκτηση της FBB και της Probank.

Με βάση τις ανακοινώσεις της EKT και της Τράπεζας της Ελλάδος και οι τέσσερις συστημικές, Ελληνικές τράπεζες λοιπόν, πέρασαν με επιτυχία τη διαδικασία των stress tests, αποδεικνύοντας πως υπό το δυσμενές σενάριο δεν εμφανίζουν κεφαλαιακές ανάγκες. Τα αποτελέσματα της άσκησης έδειξαν ότι τα σχέδια αναδιάρθρωσης που εφήρμοσαν τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και οι αυξήσεις του μετοχικού τους κεφαλαίου, της ενίσχυσαν κεφαλαιακά ώστε να μην παρουσιάζουν κατ' ουσία καμία υστέρηση. Συγκεκριμένα η Alpha Bank εμφάνισε υπό τη στατική αξιολόγηση πλεόνασμα €1,3δις, ενώ ο Δείκτης Core Tier 1 προσαρμόστηκε μόνο κατά 1,8% με βάση την αξιολόγηση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού (AQR)⁴¹. Ο Δείκτης Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών (CET1) διαμορφώθηκε στο 8,6%, εμφανίζοντας πλεόνασμα €3,1δις στο δυσμενές σενάριο, λαμβανομένων υπόψη της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου και τον αναβαλλόμενο φόρο. Ως αποτέλεσμα και της συνετής πολιτικής της, όσον αφορά στις προβλέψεις, η Alpha Bank όχι μόνο πέρασε επιτυχώς τη διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων αλλά τερμάτισε και μεταξύ των 20 καλύτερων πανευρωπαϊκά Τραπεζών. Η Τράπεζα Πειραιώς πέρασε κι αυτή με επιτυχία τη δοκιμασία, διαμορφώνοντας Δείκτη Core Tier 1 στο βασικό σενάριο 9,03% (πάνω από το όριο του 8%) και στο δυσμενές σενάριο 4,39%, επίπεδο κατώτερο κατά €660εκ. των ελαχίστων δεικτών. Εμφάνισε δηλαδή υπό την παραδοχή της στατικής αξιολόγησης στο δυσμενές σενάριο και με στοιχεία ισολογισμού της 31/12/2013, κεφαλαιακό έλλειμμα της τάξης των €659,99εκ. Εάν συμπεριληφθεί όμως η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, στην οποία προέβη η Τράπεζα, ύψους €1,75δις, αφαιρούμενης και της αποπληρωμής των προνομιούχων μετοχών ύψους €750εκ., υπερκαλύπτει το κεφαλαιακό της έλλειμμα, παρουσιάζοντας πλεόνασμα €340εκ, χωρίς μάλιστα να ληφθεί υπόψη ο

⁴¹ <http://www.euro2day.gr/news/enterprises/article/1268161/perasan-treno-ta-stress-test-oi-trapezes.html>, Άρθρο της κ. Παπαϊωάννου Αναστασίας

αναβαλλόμενος φόρος. Αντίστοιχα ο Δείκτης Core Tier 1 για την Εθνική τράπεζα στο βασικό σενάριο, διαμορφώθηκε στο 5,75%, ενώ στο δυσμενές σενάριο στο -0,42%, εμφανίζοντας έτσι κεφαλαιακές ανάγκες €225εκ στην πρώτη περίπτωση κι έλλειμμα €3,43δισ στη δεύτερη. Υπολογίζοντας τα €2,5δισ που άντλησε από την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, οι συνολικές της ανάγκες διαμορφώθηκαν στα €930εκ. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη και το όφελος από την αναβαλλόμενη φορολογία ύψους €1,2δισ, η Εθνική Τράπεζα δε χρειαζόταν καμιά περαιτέρω κεφαλαιακή ενίσχυση. Στην τελευταία θέση τερμάτισε η Eurobank Ergasias εμφανίζοντας ελλείμματα τόσο στο βασικό σενάριο (ύψους €2,28δισ) όσο και στο δυσμενές (ύψους €4,63δισ), διαμορφώνοντας Δείκτη Core Tier 1 στο 2,03% και στο -6,42% στην πρώτη και στη δεύτερη περίπτωση αντίστοιχα. Εάν ληφθεί υπόψη κι εδώ η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ύψους €2,5δισ, υπερκαλύπτονται οι ανάγκες στο βασικό σενάριο, ενώ συμπεριλαμβάνοντας άλλα €1,76δισ λόγω μείωσης κόστους (λειτουργικού και καταθέσεων), αλλά και πώλησης της ασφαλιστικής εταιρίας Eurolife, καθώς και την αναβαλλόμενη φορολογία της οποίας επρόκειτο να κάνει χρήση η Eurobank Ergasias, δεν έχρηζε ανάγκης κεφαλαιακής στήριξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.Ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών: Μια γενική θεώρηση

3.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Για την ελληνική οικονομία το 2011 αποτέλεσε, έτος ιδιαίτερα αρνητικών εξελίξεων με συγκέντρωση του διεθνούς ενδιαφέροντος γύρω από τον τρόπο διαχείρισης του υψηλού δημόσιου χρέους και την πολιτική αβεβαιότητα. Για την αντιμετώπιση των μεγάλων οικονομικών ανισορροπιών συνεχίστηκε η λήψη μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ τον Φεβρουάριο του 2012 συμφωνήθηκε το δεύτερο πρόγραμμα οικονομικής στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το οποίο περιελάμβανε, όχι μόνο μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, αλλά και μια σειρά από διαρθρωτικές αλλαγές, καθώς και εθελοντικό πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων του ιδιωτικού τομέα, το οποίο και ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2012. Στόχος του προγράμματος ήταν ο περιορισμός των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και η σταδιακή αποκλιμάκωση του υψηλού δημόσιου χρέους, η αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των αγορών. Ας μελετήσουμε όμως όλα τα δεδομένα και την πορεία βασικών οικονομικών μεγεθών αναλυτικά και όπως αυτά αποτυπώθηκαν με αριθμούς, για να αντιληφθούμε το πλαίσιο μέσα στο οποίο ελήφθησαν συγκεκριμένες αποφάσεις για την κοινωνία και τις Τράπεζες.

3.2 Σύντομο Χρονικό των Μεταβολών Των Μακροοικονομικών Μεγεθών Στην Ελλάδα

Το 2011 η ελληνική οικονομία βρέθηκε για τέταρτη χρονιά σε τροχιά συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 7,1% (2010: -4,9%), με βασικότερα χαρακτηριστικά τη σημαντική πτώση της εγχώριας κατανάλωσης, ιδιωτικής και δημόσιας και τη ραγδαία άνοδο του ποσοστού ανεργίας

στο επίπεδο του 17,7% από 9,5% το 2009, και 12,6% το 2010 με επιταχυνόμενη τάση. Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης κατά το 2011 διαμορφώθηκε στο 9,4%, έναντι του 10,7% που είχε καταγραφεί για το 2010, Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κυμάνθηκε στο 11,7% του ΑΕΠ το 2011 έναντι του 12,8% το 2010 ενώ ο πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή) διαμορφώθηκε το 2011 στο 3,1%, μειωμένος σε σχέση με τον αντίστοιχο του 2010 (4,7%), μείωση που οφείλεται, μεταξύ άλλων, στις τιμές του πετρελαίου και στη μείωση της κατανάλωσης.

Όλα αυτά διαγραμματικά απεικονίζονται ευκρινώς στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.1					
Ποσοστιαίες Μεταβολές Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών					
	2010	2011	2012	2013	2014
ΑΕΠ (ΕΤΗΣΙΑ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ)	-4,9	-7,1	-6,0	-4,2	0,6
Έλλειμμα(-)/Πλεόνασμα(+) Γενικής κυβέρνησης(% ΑΕΠ)	-10,7	-9,4	-6,8	-5,5	-4,6
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης(% ΑΕΠ)	148,3	170,6	176,7	188,4	188,9
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (%)	-12,8	-11,7	-8,3	-6,3	-5,2
Πληθωρισμός (ΕΔΤΚ) (%)	-4,7	3,1	1,1	-0,8	-0,4
Ανεργία (%)	12,6	17,7	23,6	24,0	22,2
Πηγή: European Economic Forecast – Autumn 2012					

Στη δύσκολη αυτή συγκυρία η υλοποίηση του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής έφερε τα πρώτα θετικά αποτελέσματα με τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης το 2011 κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2009, στο 9,4% του ΑΕΠ. Σε αυτό το οικονομικό περιβάλλον το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήρθε αντιμέτωπο με πρωτόγνωρες προκλήσεις και έντονη αβεβαιότητα. Οι συνεχείς υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης των ελληνικών τραπεζών, αποτέλεσμα των αντίστοιχων υποβαθμίσεων της χώρας, ο

συνεχιζόμενος αποκλεισμός τους από τις διεθνείς αγορές άντλησης κεφαλαίων, αλλά και ο περιορισμός της ρευστότητάς τους από την έντονη εκροή καταθέσεων που παρατηρήθηκε στην ελληνική αγορά και κατά τη διάρκεια του 2011, αντισταθμίστηκαν κυρίως από τα συνδυασμένα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας εκ μέρους του ελληνικού Δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του μηχανισμού Έκτακτης Παροχής Ρευστότητας ELA (Emergency Liquidity Assistance)⁴² της Τράπεζας της Ελλάδος. Το 2012 ήταν μια ακόμα δύσκολη χρονιά για τη χώρα μας και το τραπεζικό της σύστημα. Ενώ το διεθνές οικονομικό περιβάλλον παρουσιάζει σταδιακή ανάκαμψη, η Ελλάδα βρίσκεται σε φάση ύφεσης για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά, με την τότε εκτίμηση για αναστροφή του οικονομικού κλίματος από το 2014. Ταυτόχρονα, όταν τον Μάρτιο του 2012 ολοκληρώθηκε το εθελοντικό πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων (PSI+), οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν με ποσό ομολόγων και ομολογιακών δανείων περίπου €50 δισ., ένα μέγεθος που αποτελούσε περίπου το 25% της συνολικής περιμέτρου του προγράμματος. Η ενέργειά τους αυτή βοήθησε καθοριστικά στην επιτυχία του PSI+ και στο υψηλό τελικό ποσοστό συμμετοχής των ιδιωτών σε αυτό (96,6%). Ωστόσο, η εθελοντική αυτή συνδρομή προς το Δημόσιο είχε τεράστιο κόστος για τις ελληνικές τράπεζες. Αναγκάστηκαν να καταγράψουν εκτιμώμενες ζημίες (προ-φόρων) ύψους περίπου €38 δισ. Ευρώ

- τόσο λόγω της συμμετοχής τους στο PSI+,
- όσο και λόγω της (μειωμένης) αποτίμησης των νέων ομολόγων του Δημοσίου, βάσει της τρέχουσας αξίας τους. Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2012, οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν στην επαναγορά ομολόγων σε συνέχεια των αποφάσεων του Eurogroup για την Ελλάδα στις 27 Νοεμβρίου. Σύμφωνα με τους σχετικούς υπολογισμούς, οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν με ποσό ομολόγων περίπου €14 δισ., ένα μέγεθος που αποτέλεσε περίπου το 45% της συνολικής περιμέτρου του προγράμματος, συμβάλλοντας τα μέγιστα στην έγκριση εκταμίευσης της δεύτερης δόσης, συνολικού ποσού €49,1 δισ., στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας, που συμφωνήθηκε τον Φεβρουάριο του 2012. Όλα αυτά απεικονίζονται συνοπτικά στον εξής πίνακα:

---

⁴² Σαν μηχανισμός ο ELA θεσμοθετήθηκε το 1999, αποτελεί μηχανισμό βραχυχρόνιας ρευστότητας (δεν μπορεί να έχει διάρκεια πάνω από 6 μήνες δηλαδή) και η λειτουργία του ρυθμίζεται από το άρθρο 14 παρ. 4 του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Μακροοικονομικά Μεγέθη	2009	2010	2011	2012*
1. Μεγέθυνση του ΑΕΠ και των συνιστωσών του (πραγματικού)				
1.1 Ιδιωτική Κατανάλωση	-1.6	-6.2	-7.7	-7.7
1.2 Κατανάλωση Κυβέρνησης	4.9	-8.7	-5.2	-6.2
1.3 Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	-13.7	-15.0	-19.6	-14.4
1.4 εκ των οποίων ο εξοπλισμός	-18.4	-8.2	-18.1	-14.0
1.5 εκ των οποίων η κατασκευή	-12.8	-19.2	-21.0	-14.8
1.6 Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-19.4	5.2	0.3	0.8
1.7 Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-20.2	-6.2	-7.3	-10.0
1.8 ΑΕΠ	-3.1	-4.9	-7.1	-6.0
2. Συνιστώσες της ζήτησης Συμβολή στη μεταβολή ΑΕΠ (%)				
2.1 Κατανάλωση	-0.2	-6.3	-6.6	-6.7
2.2 Επενδύσεις	-3.1	-3.0	-3.5	-2.3
2.3 Αποθεματικά	-2.9	1.4	0.6	-0.9
2.4 Εγχώρια ζήτηση	-6.3	-7.8	-9.5	-9.9
2.5 Εξαγωγές	-4.7	1.0	0.1	0.2
2.6 Τελική ζήτηση	-10.9	-6.8	-9.4	-9.7
2.7 Εισαγωγές	7.8	1.9	2.3	3.1
3. Ακαθάριστες αποταμιεύσεις και επενδύσεις (% του ΑΕΠ) τρεχ. Τιμές				
3.1 Αποταμιεύσεις Ιδιωτικού τομέα	16.0	13.7	12.8	11.1
3.2 Καθαρή αποταμίευση νοικοκυριών	-2.2	-7.4	-9.0	-
3.3 Αποταμίευση γενικής κυβέρνησης	-11.8	-8.9	-8.4	-5.4
3.4 Εθνική αποταμίευση	4.2	4.8	4.4	5.7
3.5 Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	18.6	17.5	16.1	14.0
3.6 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-14.4	-12.8	-11.7	-8.3
4. Προσδιοριστικοί παράγοντες επενδύσεων				
4.1 Χρησιμοποίηση παραγωγικής ικανότητας (έρευνα)	76.3	70.8	68.2	67.7
4.2 Κενό ΑΕΠ (τάση)	6.5	3.1	-1.9	-5.3
4.3 Δυνητικό κενό ΑΕΠ	-1.6	-5.4	-10.0	-13.0
4.4 Δείκτης κερδοφορίας (1961-1973=100)	80.2	73.4	66.9	69.8
5. Δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης				
5.1 Μεγέθυνση καθαρού μετοχικού κεφαλαίου (πραγματικό)	1.6	0.4	-0.9	-1.4
5.2 Λόγος καθαρού κεφαλαίου/παραγωγής (πραγματικό)	3.7	4.0	4.2	4.4
5.3 Αύξηση έντασης κεφαλαίου	2.2	1.6	2.2	3.1
5.4 Αύξηση παραγωγικότητας της εργασίας	-2.5	-2.4	-1.6	2.0
5.5 Συνολική αύξηση παραγωγικότητας συντελεστών παραγωγής	-3.4	-3.6	-3.5	-0.7
6. Απασχόληση και ανεργία				
6.1 Απασχόληση	-1.1	-2.3	-6.1	-7.9
6.2 Ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας	66.3	67.2	67.3	66.9

6.3 Ποσοστό απασχόλησης (σημείο αναφοράς)	60.1	58.9	55.6	51.4
6.4 Ποσοστό απασχόλησης (ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης)	61.3	60.4	58.8	-
6.5 Ποσοστό ανεργίας (ορισμός Eurostat)	9.5	12.6	17.7	23.6
7. Τιμές και μισθοί				
7.1 Ονομαστικοί μισθοί κατά κεφαλήν	3.5	-2.6	-3.4	-6.8
7.2 Πραγματικοί μισθοί κατά κεφαλήν	2.8	-6.3	-6.5	-7.8
7.3 Ονομαστικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	6.2	-0.1	-1.8	-8.6
7.4 Πραγματικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3.8	-1.3	-2.9	-8.2
7.5 Αποπληθωριστής ΑΕΠ	2.3	1.1	1.0	-0.5
7.6 Αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης				
7.7 Όροι εμπορίου	0.7	0.4	-1.1	-1.0
8. Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)				
8.1 Δαπάνες	54.0	51.3	51.7	50.7
8.2 Τρέχοντα έσοδα	38.3	40.6	42.3	43.9
8.3 Καθαρός δανεισμός (-) ή χορήγηση (+)	-9.8	-15.6	-10.7	-9.4
8.4 Καθαρός δανεισμός κυκλικά προσαρμοσμένος	-15.0	-8.4	-5.1	-1.2
8.5 Δημόσιο χρέος (τέλος περιόδου)	129.7	148.3	170.6	176.7
9. Νομισματικές συνθήκες				
9.1 Μακροπρόθεσμα επιτόκια	5.2	9.1	15.8	-
9.2 Βραχυπρόθεσμα επιτόκια	1.2	0.8	1.4	-
9.3 Καμπύλη απόδοσης	4.0	8.3	14.4	
9.4 Πραγματικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο	2.8	7.9	14.5	
9.5 Ονομαστική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία	1.9	-2.3	1.0	-1.4
9.6 Πραγματική αποτελεσματική συναλλαγματική ισοτιμία	104.6	101.7	99.8	88.0

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2009-2012

Πηγή: Eurostat. Σημ.: *Εκτιμήσεις

Η αυστηρή εισοδηματική πολιτική και ο δραστικός περιορισμός των δημοσίων δαπανών που ασκήθηκαν κατά τα τελευταία 5 έτη επηρέασαν, όπως ήταν αναμενόμενο, αρνητικά την εξέλιξη του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα το μέγεθός του να σημειώσει μείωση κατά 3,9% το 2013 (σταθερές τιμές έτους 2010) σε σχέση με το 2012. Κατά το 2014 η ελληνική οικονομία επέστρεψε σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 0,8%. Επιπρόσθετα, το δημόσιο έλλειμμα, αυξήθηκε σε 12,3% το 2013 αλλά μειώθηκε ξανά σημαντικά το 2014, φθάνοντας στο 3,5% του ΑΕΠ, ενώ κατά τα έτη 2013 και 2014 επετεύχθη πρωτογενές πλεόνασμα. Από το 2014 η ελληνική οικονομία επέστρεψε σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, της τάξης του 0,8%. Η ανεργία στην Ελλάδα κατά το 2013 έφτασε το 27,5% ενώ κατά το έτος 2014

παρατηρείται για πρώτη φορά από την έναρξη της κρίσης, μια μικρή μείωση, αν και η ανεργία παραμένει στα πολύ υψηλά επίπεδα του 26,5%. Ιδιαίτερα η ανεργία των νέων, που ξεπερνά το 50%, αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που επέφερε η οικονομική κρίση στη χώρα. Το έτος 2014 ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα ανήλθε στα 20,7 δις Ευρώ σε τρέχουσες τιμές, εμφανίζοντας αύξηση 1,3% σε σύγκριση με τα μεγέθη του έτους 2013 (€20,5δις). Η αύξηση αυτή, αν και είναι πολύ μικρή, αποτελεί την πρώτη μετά από μια σειρά σημαντικών μειώσεων κατά τα τελευταία έτη, που οφείλονται στη δραστική περικοπή των δημοσίων δαπανών και την περιοριστική οικονομική πολιτική που ασκήθηκε λόγω της οικονομικής κρίσης. Επίσης, σε ό, τι αφορά στο διεθνές εμπόριο, οι εξαγωγές ελληνικών αγαθών κατά το έτος 2014 μειώθηκαν σε σχέση με το 2013 κατά 1,5% περίπου, και ανήλθαν σε €27,2 δις. Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές της χώρας το 2014 ανήλθαν σε €47,7δις ενώ το 2013 ήταν €46,9δις, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 1,7%. Η αύξηση των εισαγωγών κατά το 2014 και η μικρή μείωση των εξαγωγών, έχει σαν αποτέλεσμα τη μικρή αύξηση του εμπορικού ελλείμματος αγαθών της χώρας κατά το έτος 2014⁴³.

	2010	2011	2012	2013	2014
Εξέλιξη ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2010)	-5,4%	-8,9%	-6,6%	-3,9%	0,8%
Πληθωρισμός: Μέσος Ετήσιος	4,7%	3,3%	1,5%	-0,9%	-1,3%
Παραγωγικότητα εργασίας (EU-28=100)**	93	89,9	91,8	92,8	n.a.
Ποσοστό ανεργίας	12,7%	17,9%	24,4%	27,5%	26,5%
Δημόσιες επενδύσεις (% ΑΕΠ)**	3,2%	2,5%	2,5%	2,7%	3,8%
Εξαγωγές (αγαθά- τρέχουσες τιμές)*	21,1	24,3	27,6	27,6	27,2
Εισαγωγές (αγαθά- τρέχουσες τιμές)*	50,5	48,4	49,3	46,9	47,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2010-2014

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2015

*δισεκατομμύρια €

** Πηγή: Eurostat

⁴³ Ανάρτηση στην ιστοσελίδα <http://www.investingreece.gov.gr/default.asp?pid=16&la=2>

Με βάσει λοιπόν τις αρνητικές μεταβολές των μακροοικονομικών μεγεθών της Ελληνικής οικονομίας, τον ολοένα αυξανόμενο πιστωτικό κίνδυνο, λόγω των μέτρων λιτότητας που υιοθετούνταν κι εφαρμόζονταν και της έξαρσης της ανεργίας, ο κίνδυνος ρευστότητας για τα τραπεζικά ιδρύματα αυξανόταν διαρκώς, με αποτέλεσμα η άμεση στήριξή του να καταστεί κάτι παραπάνω από αναγκαία. Πώς θα γινόταν αυτό; Μα φυσικά με την παροχή εγγυήσεων από το ελληνικό δημόσιο για άντληση ρευστότητας, η οποία πήρε της εξής μορφή⁴⁴:

Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου προς Πιστωτικά Ιδρύματα για άντληση ρευστότητας από την Ε.Κ.Τ.	Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου προς την Τράπεζα Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα (Ε.Λ.Α.)	Κεφάλαια του Δημοσίου (Ν3723/2008) και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (που αντλούνται από το Μηχανισμό Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας –Ν. 3845/2010 & 4046/2012)
		N3723/2008 - €5δισ
N.3723/2008 – €23δισ	N.4031/2011 – €60δισ	N.3864/2010 – 10δισ €
N.3845/2010 – €15δισ	N.4056/2012 – €30δισ	Π.Ν.Π ΦΕΚ Α 94/19-4-2012 – αύξηση ποσού του Ν.3864 σε 50δισ €
N.3872/2010 – €25δισ		
N.3965/2011 – €30δισ		
ΣΥΝΟΛΟ : €93δισ	ΣΥΝΟΛΟ : €90δισ	ΣΥΝΟΛΟ : €55δισ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου Προς τα Πιστωτικά Ιδρύματα και την ΤτΕ

Πηγή: Otoe

3.3 Το πρώτο νομοθετικό πλαίσιο διάσωσης των Τραπεζών

Το 2008 η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε το Ν.3723/2008, με τον οποίο προσδιοριζόταν το σχέδιο στήριξης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος ύψους

⁴⁴ <http://www.otoe.gr/Upl/Ekdoseis/xrimatopistotiko.pdf>

αρχικά €28δισ για να φτάσει αργότερα τα €98δισ. Στόχο είχε την ενίσχυση των τραπεζών και τη θωράκιση της κεφαλαιακής επάρκειας και της ρευστότητάς τους, ώστε να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης. Οι τροποποιήσεις που ακολούθησαν επέφεραν αλλαγές όπως:

- Οι προνομιούχες μετοχές δεν ήταν πλέον υποχρεωτικά αναστρέψιμες, ενώ αυξήθηκε η απόδοσή τους
- Η απαγόρευση καταβολής μερισμάτων τροποποιήθηκε
- Αυξήθηκε το ποσό με το οποίο συμμετείχε το Ελληνικό Δημόσιο
- Παρατάθηκε η διάρκεια του σχεδίου έως τις 30/06/2013
- Το δικαίωμα αρνησικυρίας του εκπροσώπου του Ελληνικού Δημοσίου επεκτάθηκε κλπ

Το προαναφερθέν σχέδιο για την ενίσχυση της οικονομίας περιελάμβανε τρεις πυλώνες οι οποίοι συνοπτικά ανέφεραν τα εξής:

- Πρώτος Πυλώνας: Προκειμένου οι δείκτες των βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier1) να αυξηθούν, θα διατίθεντο κεφάλαια έως τα €5δισ. Αντίστοιχα προς τα διατεθέντα κεφάλαια θα εκδίδονταν μετοχές μη μεταβιβάσιμες προνομιούχες κι εξαγοράσιμες μετά ψήφου με σταθερή απόδοση 10%⁴⁵. Η αγορά των μετοχών μπορούσε να γίνει στην τιμή διάθεσής τους μετά από πέντε χρόνια η νωρίτερα κατόπιν έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος. Η επαναγορά των προνομιούχων μετοχών θα γινόταν στην αρχική τιμή διάθεσης τους με ομόλογα ίσης αξίας του ελληνικού Δημοσίου ή μετρητά ίσης αξίας. Σε αυτήν την περίπτωση η ονομαστική αξία των ομολόγων θα έπρεπε να είναι ίση με την κατά την έκδοσή τους για ανάληψη προνομιούχων μετοχών, ονομαστική τους αξία ενώ η ημερομηνία λήξης έπρεπε να ταυτίζεται με την ημερομηνία επαναγοράς ή σε σύντομο χρονικό διάστημα έως 3 μηνών από την ημερομηνία αυτή. Επίσης κατά την ημερομηνία επαναγοράς των προνομιούχων μετοχών, η τρέχουσα αξία (market price) και η ονομαστική αξία (nominal price) των ομολόγων, έπρεπε να ταυτίζονται. Σε αντίθετη

---

⁴⁵Σύμφωνα με το άρθρο 1 υποπερίπτωση Δ' περ 2β' του Ν.4093/2012, η σταθερή απόδοση του 10% ήταν καταβλητέα σε κάθε περίπτωση, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Κ.Ν 2190/1920 όπως ισχύει, εκτός του άρθρου 44^Α του Κ.Ν 2190/1920, πλην της περιπτώσεως και στο μέτρο που η καταβολή του σχετικού ποσού θα οδηγούσε σε μείωση των κυρίων στοιχείων των βασικών ιδίων κεφαλαίων του υπόχρεου πιστωτικού ιδρύματος κάτω από το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο – Ενημερωτικό Δελτίο της Εθνικής Τράπεζας σελίδα 305

περίπτωση η διαφορά τους θα διακανονιζόταν μετά από εκκαθάριση με καταβολή μετρητών ανάμεσα στο πιστωτικό ίδρυμα και στο Ελληνικό Δημόσιο. Κατά την επαναγορά, το τελευταίο λαμβάνει μερισματική απόδοση της τάξης του 10%. Εάν η εξαγορά δε λάμβανε χώρα εντός πέντε ετών από την έκδοση, ο Υπουργός οικονομικών θα επέβαλλε στο πιστωτικό ίδρυμα μια σταδιακή σωρευτική αύξηση 2% κατ' έτος επί της σταθερής απόδοσης 10% όπως προβλεπόταν. Η τιμή έκδοσης των προνομιούχων μετοχών έπρεπε να ισούται με την ονομαστική αξία των κοινών μετοχών της τελευταίας έκδοσης κάθε Τράπεζας⁴⁶.

- Δεύτερος Πυλώνας: Το Ελληνικό Δημόσιο όφειλε να δώσει εγγυήσεις για νέα δάνεια με ημερομηνία σύναψης έως 30/06/2013 με διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη ύψους €85δισ. Αυτές οι εγγυήσεις θα ήταν διαθέσιμες για τα ιδρύματα που κάλυπταν το ν ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, όπως αυτός οριζόταν από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και μια πληθώρα άλλων κριτηρίων που όριζε τότε ο Υπουργός οικονομικών⁴⁷.
- Τρίτος Πυλώνας: Το Ελληνικό Δημόσιο επρόκειτο να διαθέσει ειδικούς τίτλους έως €8δισ, διάρκειας έως τριών ετών κι έκδοσης του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ) μέχρι την 30/06/2013. Είχαν μηδενικό επιτόκιο κι εκδίδονταν στην ονομαστική τους αξία σε πολλαπλάσια του €1.000.000. Παρέχονταν σε πιστωτικά ιδρύματα που κάλυπταν, βάσει των όσων όριζε η Τράπεζα της Ελλάδος, το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, μέσω διμερών συμβάσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του πιστωτικού ιδρύματος που συμμετείχε, ενώ διαπραγματεύονταν και στο χρηματιστήριο Αθηνών. Οι τίτλοι μπορούσαν να αποπληρωθούν είτε την ημερομηνία λήξης της διμερούς συμφωνίας, είτε την ημερομηνία κατά την οποία το πιστωτικό ίδρυμα έπαυε να υπάγεται στο Ν.3723/2008. Οι επιστρεφόμενοι τίτλοι ακυρώνονταν. Μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα είτε ως εξασφάλιση για αναχρηματοδότηση ή πάγια διευκόλυνση από την ΕΚΤ ή ως εξασφάλιση για χρηματοδοτήσεις μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το προϊόν ρευστοποίησης αυτών των τίτλων έπρεπε να χορηγηθεί

---

⁴⁶Περισσότερες πληροφορίες στο ενημερωτικό δελτίο της Εθνικής Τράπεζας, σελίδα 306 από 359 <https://www.nbg.gr/greek/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents>

⁴⁷Περισσότερες πληροφορίες στο ενημερωτικό δελτίο της Εθνικής Τράπεζας, σελίδα 306 από 359 <https://www.nbg.gr/greek/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents>

με τη μορφή στεγαστικών δανείων ή δανείων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις με ανταγωνιστικούς όρους⁴⁸.

3.4 Μεταγενέστεροι Μηχανισμοί στήριξης της Ελλάδας και των Ελληνικών Τραπεζών

Στις αρχές του 2010 το έλλειμμα της Ελλάδας βρισκόταν σε τέτοιο ύψος, που καθιστούσε αδύνατο το δανεισμό της χώρας από τις αγορές. Από εκείνο το σημείο, τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης προσπάθησαν με τέσσερις κινήσεις να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση που ξεκίνησε με αφορμή το ελληνικό χρέος. Τα τέσσερα σημεία-σταθμοί για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους στην Ελλάδα ήταν:

1) Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης (“Loan Facility Agreement”): Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη δανειακή σύμβαση, βάσει της οποίας η Ελλάδα λαμβάνει δανειοδότηση συνολικού ύψους 110 δισεκατομμυρίων ευρώ, από τα οποία, 80 δισεκατομμύρια προέρχονται από τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης και 30 δισεκατομμύρια από το Δ.Ν.Τ. Το ποσό που προσφέρει κάθε κράτος-μέλος της ζώνης του ευρώ επιμερίζεται και υπολογίζεται με βάση το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Ε.Κ.Τ.). Αυτή συνδέεται με τα εξής τρία «μνημόνια»:

- Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής” (ΜΟΧΠ),
- -”Τεχνικό Μνημόνιο Συνεννόησης” (ΤΜΣ) και
- -”Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής” (ΣΠΟΠ)

Τον Ιούνιο του 2010, με αφορμή την οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα, διαπιστώθηκε από τα 17 μέλη της Ευρωζώνης η ανάγκη δημιουργίας ενός μηχανισμού στήριξης με στόχο τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην Ευρώπη με την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη της ευρωζώνης σε οικονομική δυσκολία.

---

⁴⁸Ενημερωτικό δελτίο της Εθνικής Τράπεζας, σελ. 306 από 359

2) Ο προσωρινός μηχανισμός στήριξης-EFSF⁴⁹ (European Financial Stability Facility): Τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης αποφάσισαν τη δημιουργία ενός οργάνου ειδικού σκοπού, το οποίο ονομάζεται «Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας» (EFSF) και είχε σκοπό την αύξηση των απαραίτητων για την παροχή δανείων προς χώρες της ευρωζώνης με οικονομικά προβλήματα, κεφαλαίων μέσω της έκδοσης ομολόγων ή άλλων χρεογράφων στην αγορά (τίτλοι που δεν έχουν καμία σχέση με την έκδοση του ευρωομόλογου). Η έκδοση των ομολόγων συνοδεύεται από εγγυήσεις που παρέχονται από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, ανάλογα με το μερίδιό τους στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Επίσης, ήταν σε θέση να αναδιαρθρώσει τα κεφάλαια των τραπεζών ή ακόμα και να αγοράσει κρατικά ομόλογα. Έδρα είχε το Λουξεμβούργο ενώ αρχικά συμμετείχαν όλα τα μέλη της ευρωζώνης στον EFSF, έτσι ώστε τα έξι δυνατότερα οικονομικά κράτη⁵⁰ να πρέπει να αποδώσουν το μέγιστο ποσό που εγγυήθηκαν στην περίπτωση που τα υπόλοιπα έντεκα δεν μπορέσουν να ανταποκριθούν. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ) έδινε εγγυήσεις ύψους 250 δισεκατομμυρίων ευρώ.

3) Ο Ευρωπαϊκός μηχανισμός Χρηματοπιστωτικής σταθεροποίησης -EFSM (European Financial Stabilization Mechanism): Ο EFSM είναι ένα προσωρινό πρόγραμμα χρηματοδότησης έκτακτης ανάγκης. Στηρίζεται σε κεφάλαια από τις χρηματοπιστωτικές αγορές, χρησιμοποιώντας σαν εγγύηση τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. Εποπτεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κι αποσκοπεί στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέροντας οικονομική βοήθεια προς τα κράτη-μέλη της, τα οποία βρίσκονται σε οικονομική δυσκολία.

4) Ο μόνιμος μηχανισμός στήριξης-ESM: Ο εν λόγω μηχανισμός, τα αρχικά του οποίου σημαίνουν Ευρωπαϊκός μηχανισμός σταθερότητας, λειτουργούσε παράλληλα με τους προαναφερθέντες δύο (EFSF και EFSM), έως τα μέσα του 2013 οπότε κι

---

⁴⁹Τον Ιούνιο του 2010, με αφορμή την ελληνική περίπτωση, διαπιστώθηκε από τα 17 μέλη της Ευρωζώνης η ανάγκη δημιουργίας ενός μηχανισμού στήριξης με στόχο τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην Ευρώπη με την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη της ευρωζώνης σε οικονομική δυσκολία. Ανάρτηση στην ιστοσελίδα <http://dialoggers.eu>

⁵⁰Για να μπορέσει να επιτευχθεί ο στόχος και να μπορέσει το Ταμείο να «αγοράσει» με συμφέροντα επιτόκια, συμφωνήθηκε να δωθούν εγγυήσεις για τις πιστώσεις από τα κράτη-μέλη. Ως εκ τούτου ζητήθηκε από τις έξι οικονομικά δυνατότερες χώρες, οι οποίες είχαν ακόμη το 2010 καλές αξιολογήσεις από τους οίκους αξιολόγησης, και συγκεκριμένα τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αυστρία, τη Φιλανδία, την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο, να διασφαλίσουν τις εγγυήσεις των πιστώσεων του EFSF σε περίπτωση κινδύνου οι οποίες ανέρχονταν στα 440 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ο EFSF να λάβει την αξιολόγηση AAA.

ολοκληρώθηκε η αποστολή και το έργο του EFSF. Ενεργοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2012 οπότε και τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης συνειδητοποίησαν την ανάγκη για ύπαρξη ενός μηχανισμού που θα παρέχει μόνιμη οικονομική βοήθεια σε όσα κράτη-μέλη έχουν σοβαρά κι έντονα οικονομικά προβλήματα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα κράτη-μέλη που βιώνουν μία δεινή οικονομική κατάσταση και μία έντονη κρίση θα μπορούν να εξακολουθούν να δανείζονται από τις αγορές, ακόμη και μετά το τέλος της λειτουργίας του EFSF. Είναι ένας αυτόνομος οργανισμός με έδρα το Λουξεμβούργο, ο οποίος «αγοράζει» πιστώσεις για τα κράτη-μέλη με οικονομικές δυσκολίες και εγγυήσεις. Διαθέτει κεφάλαιο περίπου 700 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό μεγαλύτερο από αυτό του EFSF. Τα μέλη της ευρωζώνης πληρώνουν τέσσερις δόσεις των 620 δισεκατομμυρίων στον ESM, τα οποία θα κληθούν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης. Σε αυτήν την περίπτωση λοιπόν, υπάρχει η διαφοροποίηση από την αρχική δανειακή σύμβαση, καθώς δεν πρόκειται για παροχή πιστώσεων, δηλαδή εκταμίευση από τα ίδια τα κράτη, αλλά για παροχές από το μηχανισμό στήριξης για τις οποίες εγγυώνται τα μέλη της ευρωζώνης⁵¹. Και σ' αυτήν την περίπτωση όμως, η δανειοδότηση συνοδεύεται από συνεχή λήψη δημοσιονομικών μέτρων προσαρμογής (περικοπές, αύξηση φορολογικών συντελεστών κλπ) που περιέχονται στα λεγόμενα «μνημόνια» τα οποία και σε κάθε επικαιροποίησή τους περιλαμβάνουν ολοένα και πιο σκληρούς όρους με σκοπό την αύξηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. Τέλος να σημειωθεί ότι στον ESM συμμετέχουν 17 κράτη-μέλη της ευρωζώνης.

4) Η δεύτερη δανειακή σύμβαση η οποία συμφωνήθηκε στις αρχές του 2012 από τα κράτη-μέλη. Συμφωνήθηκε κατ' ουσία ένα δεύτερο πακέτο οικονομικής βοήθειας για την Ελλάδα με χρήματα που δεν λαμβάνονταν αυτήν τη φορά απευθείας από τα κράτη, αλλά από τον EFSF. Συμμετείχαν εδώ τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Σε αυτό το πακέτο βοήθειας συμφωνήθηκε η Ελλάδα να αναλάβει πρωτοβουλίες και να λάβει μέτρα τέτοια ώστε το συνολικό της χρέος να φτάσει το 120% του ΑΕΠ. Γι' αυτό το λόγο η Ελλάδα έλαβε οικονομική αρωγή της τάξης των 130 δισεκατομμυρίων ευρώ, με τους

---

⁵¹<http://dialoggers.eu/%CE%BF%CE%B9-%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%AF%CF%80%CF%84%CF%89%CF%83-2/>

ιδιώτες πιστωτές να συμφωνούν να παραιτηθούν από τη διεκδίκηση ενός μέρους των χρεών.

3.5 Πλαίσιο Ανακεφαλαιοποίησης του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

3.5.1 Γενικά Σχόλια⁵²

Ήδη από το 2008 άρχισε να γίνεται εμφανής, ο κρίσιμος ρόλος του ελληνικού τραπεζικού συστήματος τόσο στην οικονομία όσο και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Ο επανασχεδιασμός και η αναδιάρταξή του, όπως αυτά προέκυπταν από τις αξιολογήσεις των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η ανακεφαλαιοποίηση των τελευταίων, αποτελούσαν επιτακτική και άμεση ανάγκη. Οι προκλήσεις που οι Ελληνικές Τράπεζες είχαν να αντιμετωπίσουν, γέννησαν προβληματισμούς σχετικά με τον κρίσιμο ρόλο που έπρεπε να διαδραματίσουν, ώστε να συμβάλλουν θετικά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Παράλληλα με θέματα όπως η παραγωγική και πρωτίστως πραγματική χρηματοδότηση της οικονομίας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η κάλυψη κοινωνικών αναγκών, τα πιστωτικά ιδρύματα είχαν να αντιμετωπίσουν τη φτωχοποιημένη κατάσταση της Ελληνικής οικονομίας και τη φάση της βαθιάς κι έντονης ύφεσης από την οποία αυτή διήρχετο. Όλες αυτές οι ισχυρές πιέσεις ώθησαν το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα στη διαδικασία της ανακεφαλαιοποίησης. Ο τρόπος μέσω του οποίου έλαβε χώρα η συγκεκριμένη διαδικασία, αλλά και τα οφέλη που αναμένονταν να αποκομιστούν, μελετώνται εκτενώς παρακάτω.

3.5.2 Ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών – Ορισμός και τρόποι εφαρμογής της

Ανακεφαλαιοποίηση είναι η αναδιοργάνωση ή αναδιάρταξη της κεφαλαιακής διάρθρωσης μιας εταιρίας, με εισαγωγή κεφαλαίων με σκοπό την κεφαλαιακή της επάρκεια και σταθερότητα. Με άλλα λόγια η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου συνιστά

---

⁵² <http://www.otoe.gr/Upl/Ekdoseis/xrimatopistotiko.pdf>

αύξηση του μεγέθους του μετοχικού κεφαλαίου μιας εταιρίας, η οποία πραγματοποιείται είτε με την έκδοση νέων μετοχών, είτε με την αύξηση της ονομαστικής αξίας των υφιστάμενων μετοχών. Πιο συγκεκριμένα η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να καλυφθεί:

1. **Με καταβολή μετρητών (Increase of share capital):** Η διαδικασία όπου μια επιχείρηση μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης καλεί τους μετόχους της να επενδύσουν σε αυτή νέα κεφάλαια παίρνοντας ως αντάλλαγμα νέες μετοχές. Αυτό συμβαίνει όταν μια αύξηση κεφαλαίου πραγματοποιείται υπέρ των παλαιών μετόχων. Εναλλακτικά μια επιχείρηση μπορεί να αποφασίσει την πραγματοποίηση μιας αύξησης κεφαλαίου με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων. Σε αυτή την περίπτωση οι νέες μετοχές εκδίδονται υπέρ τρίτων όπως το προσωπικό της επιχείρησης, κάποιος στρατηγικός επενδυτής ή το ευρύ επενδυτικό κοινό όταν η αύξηση κεφαλαίου συνοδεύεται από δημόσια εγγραφή και εισαγωγή σε κάποιο Χρηματιστήριο.
2. **Μέσω κεφαλαιοποίησης αποθεματικών και διανομής δωρεάν μετοχών (Scrip Issue ή Capitalisation Issue ή Bonus Issue):** Η διαδικασία όπου μια επιχείρηση μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης εκδίδει νέες δωρεάν μετοχές υπέρ των παλαιών μετόχων. Σε λογιστικό επίπεδο, μειώνεται αντίστοιχα μέρος των αποθεματικών, ώστε ο λογαριασμός Ίδια Κεφάλαια (που αποτελείται από το μετοχικό κεφάλαιο και τα αποθεματικά) να παραμένει ίδιος. Η διανομή δωρεάν μετοχών συνήθως πραγματοποιείται για την διευκόλυνση της εμπορευσιμότητας των μετοχών των εταιριών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών. Συγκεκριμένα στην Ελληνική πραγματικότητα, ο νομοθέτης βάσει των σχετικών φορολογικών νόμων, υποχρέωσε το μέτοχο να προχωρήσει σε διανομή ή κεφαλαιοποίηση των αφορολόγητων αποθεματικών, τα οποία σχηματίστηκαν έως 31/12/2013, πράξη που αποτελούσε αναφαίρετο κι αποκλειστικό δικαίωμα του μετόχου σύμφωνα με τις επιταγές του Ν2190/20.

3.5.3 Ορισμός Επιπρόσθετων Βασικών Εννοιών

Αξίζει να σημειώσουμε σ' αυτό το σημείο κι ορισμένες ακόμη έννοιες «κλειδιά» της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, που θα συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των όσων έπονται. Έτσι λοιπόν έχουμε:

- **Κοινές μετοχές (με ψήφο):** Μετοχές με δικαίωμα ψήφου στη συνέλευση των μετόχων της τράπεζας, άρα και με δικαίωμα παρέμβασης στην πολιτική της, χωρίς προτεραιότητα επαναγοράς τους από τους παλιούς μετόχους.
- **Κοινές μετοχές χωρίς ψήφο:** Έχουν προκριθεί ως επιλογή για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών και πρόκειται για μετοχές χωρίς προτεραιότητα επαναγοράς τους από τους παλιούς μετόχους, αλλά και χωρίς δικαίωμα ψήφου για το νέο τους κάτοχο (στην προκειμένη περίπτωση το κράτος) που δεν θα έχει δηλαδή δικαίωμα παρέμβασης στην πολιτική της τράπεζας.
- **Προνομιούχες μετοχές:** Είναι εξαγοράσιμες σε βάθος χρόνου με προτεραιότητα επαναγοράς τους από τους παλιούς μετόχους των τραπεζών. Επιπλέον, οι νέοι κάτοχοι των προνομιούχων μετοχών (κράτος) δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, συνεπώς δεν μπορούν να παρεμβαίνουν στην πολιτική των τραπεζών.
- **Μετατρέψιμα Ομολογιακά δάνεια (coco's):** Είναι ένα σταθερής ή κυμαινόμενης απόδοσης χρεόγραφο, το οποίο δίνει το δικαίωμα στον ομολογιούχο να μετατρέψει σε προκαθορισμένο χρονικό διάστημα το ομόλογό του σε νέες μετοχές, οι οποίες προέρχονται από αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας.
- **Warrants:** Παραστατικά απόκτησης μετοχών. Αποτελούν ουσιαστικά δικαίωμα -αλλά όχι υποχρέωση- του κατόχου τους να αγοράσει μετοχές σε προκαθορισμένη τιμή οποτεδήποτε θέλει μέχρι ένα προκαθορισμένο μελλοντικό χρονικό σημείο. Όταν ένα warrant εξασκηθεί, η εταιρεία πρέπει να εκδώσει νέες μετοχές και σαν αποτέλεσμα θα αυξηθεί ο αριθμός των μετοχών της εταιρείας. Παράδειγμα: Όταν λέμε π.χ. ότι η αναλογία μετοχών-warrants είναι 1 προς 4 εννοούμε ότι: για κάθε μετοχή που αγοράζει κάποιος τώρα, στο μέλλον αποκτά 4.

- **CoreTier1:** Είναι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, δηλαδή το ποσοστό ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το «άνοιγμα» της τράπεζας. Π.χ. πολύ απλοϊκά εάν μία τράπεζα έχει ανοιχτεί σε δάνεια και επενδύσεις ύψους 10 δις, θα πρέπει να έχει πίσω στο ταμείο της τουλάχιστον το 1 δις.

3.5.4 Παράγοντες που οδηγούν σε απόφαση για ανακεφαλαιοποίηση

Στο σημερινό εξαιρετικά δυσμενές οικονομικό περιβάλλον που βιώνει μία έντονη και πρωτοφανή κρίση, οι Τράπεζες δέχονται ισχυρά πλήγματα που κλονίζουν τη σταθερότητα του συστήματος και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη άμεσης λύσης. Η σημαντικότερη επίπτωση στο Τραπεζικό σύστημα που το κλόνισε κι εξακολούθει να το κλονίζει συθέμελα, είναι η μείωση της ρευστότητας. Ένας πρωταρχικός λόγος που συνέβη τούτο, αποτελεί το γεγονός, ότι ολοένα και περισσότεροι καταθέτες κι επενδυτές, διακατεχόμενοι από φόβο κι ανασφάλεια λόγω των σεναρίων περικοπής ή απώλειας των καταθέσεών τους, καθώς κι εξόδου της χώρας από την Ευρωζώνη κι επιστροφή σε Εθνικό νόμισμα, στράφηκαν σε απόσυρση των αποταμιεύσεων κι επενδύσεών τους. Απόρροια αυτού αποτέλεσε η ύφεση, ολοένα και βαθύτερη, της οικονομίας και η επιστροφή σε παρωχημένες πρακτικές φύλαξης των χρημάτων σε μέρη που στερούνται ασφάλειας. Ένας ακόμη λόγος που συνετέλεσε στη μείωση της ρευστότητας των Τραπεζών είναι τα επισφαλή, γνωστά και ως «κόκκινα», δάνεια. Δάνεια δηλαδή, των οποίων οι οφειλέτες αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές υποχρεώσεις που κάποτε και υπό άλλες συνθήκες ανέλαβαν, μην μπορώντας να καταβάλλουν τις δόσεις. Τέλος καίριο πλήγμα της ρευστότητας αποτέλεσε η απόφαση του 2011 για «κούρεμα» του Ελληνικού χρέους, με «κούρεμα» των ομολόγων, το λεγόμενο PSI. Συμπερασματικά λοιπόν θα λέγαμε, ότι η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών λαμβάνει χώρα προκειμένου να ενισχυθούν τα βασικά ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, έτσι ώστε να πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζει η διεθνής και η ευρωπαϊκή νομοθεσία, με σκοπό να είναι βιώσιμα ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα, συμβάλλει ώστε οι Τράπεζες να διασφαλίζουν επάρκεια κεφαλαίων έναντι μη αναμενόμενων ζημιών. Εν κατακλείδι θα σημειώναμε, ότι η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών

αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της κεφαλαιακής τους βάσης, με τα αναγκαία από το νόμο και την εποπτεία κεφάλαια⁵³

3.6 Διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών Τραπεζών

3.6.1 Γενικά σχόλια

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα τα τελευταία χρόνια δέχεται ισχυρά «πλήγματα» ως αποτέλεσμα:

1. Της αδυναμίας πρόσβασης στις διεθνείς αγορές
2. Της μαζικής εκροής καταθέσεων
3. Της επιδείνωσης των δανειακών χαρτοφυλακίων των πιστωτικών ιδρυμάτων, λόγω της αδυναμίας των δανειοληπτών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους εξαιτίας της δυσχερούς οικονομικής συγκυρίας
4. Των επιπτώσεων του «κουρέματος» των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα (PSI) που έλαβε χώρα με σκοπό την αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους.

Όλα τα παραπάνω ταρακούνησαν συθέμελα το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα και απείλησαν τη σταθερότητα και τη φερεγγυότητά του. Μπροστά σε αυτήν την απειλή, τόσο η Τράπεζα της Ελλάδος όσο και το κράτος δεν έμειναν θεατές, παρά προχώρησαν σε σειρά μέτρων, προκειμένου να συνδράμουν στην αποκατάσταση αυτών των χαρακτηριστικών. Αυτά τα μέτρα συμπεριελάμβαναν:

- Κάλυψη βραχυπρόθεσμης ρευστότητας των Τραπεζών μέσω του μηχανισμού ELA (emergency liquidity assistance)
- Διασφάλιση των δημόσιων πόρων (Χρηματοδοτικοί Πόροι) που προορίζονταν για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος την περίοδο 2012-2014 και οι οποίοι είχαν εκτιμηθεί σε €50δισ

---

⁵³<http://www.naftemporiki.gr/finance/story/910862/ti-einai-o-mixanismos-ela-kai-pote-energopoeitai>

- Εξυγίανση αδύναμων Τραπεζών μέσω ενός διευρυμένου νομικού πλαισίου
- Απαίτηση από τις Τράπεζες να αυξήσουν, σε ένα συντηρητικό επίπεδο επάρκειας, την κεφαλαιακή τους βάση

Με τη συνδρομή και την καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, αξιολογήθηκαν δύο σενάρια:

1. Η εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών των Τραπεζών σε ενοποιημένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία της αξιολόγησής τους που πραγματοποιήθηκε αρχές του 2012
2. Η εκτίμηση των Χρηματοδοτικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία της αξιολόγησης του 2012, το ενδεχόμενο κόστος μελλοντικών εξυγιάνσεων κι ένα απόθεμα ασφαλείας.

Επίσης η Τράπεζα της Ελλάδος το 2012 προέβη σε μελέτη της αξιολόγησης των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, χρησιμοποιώντας εποπτικά κι επιχειρησιακά κριτήρια, χρηματοοικονομικά κι εποπτικά στοιχεία. Κατ' αυτόν τον τρόπο προέκυψαν οι τέσσερις συστημικές Τράπεζες που έχρηζαν στήριξης από το δημόσιο καθώς και οι υπόλοιπες πιο «αδύναμες» οι οποίες έπρεπε να ανακεφαλαιοποιηθούν μόνες τους.

3.6.2 Διαδικασία Ανακεφαλαιοποίησης Των Συστημικών Τραπεζών

Όπως αναφέραμε και πρωτύτερα, η Τρόικα⁵⁴ αποφάσισε το 2012 να χωρίσει το τραπεζικό σύστημα σε «συστημικό» και «μη συστημικό», να διαχωρίσει δηλαδή τις Τράπεζες σε αυτές που είναι βιώσιμες κι εκείνες που δεν είναι βιώσιμες, σε προσωρινή βάση. Εύλογο επακόλουθο ήταν η ανακεφαλαιοποίηση των μεν να πραγματοποιηθεί με διαφορετικό τρόπο από την ανακεφαλαιοποίηση των δε. Οι τέσσερις συστημικές Τράπεζες στην Ελλάδα είναι οι εξής: Εθνική,

⁵⁴Τρόικα είναι μία επιτροπή, που αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Πρόκειται για μία τριμελή επιτροπή (χωρίς εθνικότητα) που μπορεί να επέμβει σε μία χώρα παρέχοντας οικονομική βοήθεια (κάποιο δάνειο) με την προϋπόθεση όμως να ρυθμίζει διάφορα οικονομικά, διοικητικά, ελεγκτικά και άλλα τέτοια θέματα στη χώρα που δάνεισε. Ανάρτηση στην ιστοσελίδα <http://ti-einai.gr/troika/>

Πειραιώς, Eurobank Ergasias και Alpha Bank. Πιο συγκεκριμένα η Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου να εκτιμήσει τις κεφαλαιακές τους ανάγκες, χρησιμοποίησε δύο μακροοικονομικά σενάρια, που έκαναν λόγο για την εξέλιξη βασικών, χρηματοοικονομικών μεγεθών κατά την περίοδο 2012-2014 (ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ, ανεργία, πληθωρισμός κλπ). Σύμφωνα με το πρώτο σενάριο, το λεγόμενο «βασικό σενάριο», ο στόχος για το δείκτη των Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων ήταν στο 9% για το 2012 και στο 10% για το 2013 και το 2014., ενώ στο δεύτερο σενάριο («δυσμενές σενάριο») ο στόχος για τον ίδιο δείκτη βρισκόταν στο 7% για όλη την περίοδο 2012-2014. Ξεκινώντας από το επίπεδο του εν λόγω δείκτη το Δεκέμβριο του 2011, βάσει στοιχείων που δημοσίευσαν οι Τράπεζες, συνεκτιμήθηκαν τα εξής:

- Οι ζημιές του ιδιωτικού τομέα από τη συμμετοχή του στο PSI, αφαιρεμένων των ήδη σχηματισμένων γι' αυτό το λόγο προβλέψεων
- Αναμενόμενες ζημιές του πιστωτικού κινδύνου από χορηγηθέντα δάνεια στην Ελλάδα βάσει των εκτιμήσεων της Blackrock για τα δανειακά χαρτοφυλάκια των Τραπεζών, στο εξωτερικό βάσει της εφαρμογής των stress tests του 2011 και σε σχετιζόμενους με το δημόσιο φορείς και οργανισμούς, βάσει των εκτιμήσεων της Blackrock και της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Η εκτιμώμενη εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου για την περίοδο 2012-2014 με βάσει τα επιχειρησιακά σχέδια που κατέθεσαν οι Τράπεζες
- Το απαιτούμενο επίπεδο Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων στο τέλος κάθε έτους έως το 2014, βάσει του στόχου που είχε τεθεί για το δείκτη αυτόν σε κάθε σενάριο και την εξέλιξη των σταθμισμένων για τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού (RISK-WEIGHTED ASSETS-RWA's), Εν συνεχεία υπολογίστηκαν οι κεφαλαιακές ανάγκες κάθε πιστωτικού ιδρύματος ως η διαφορά ανάμεσα σ' αυτόν το δείκτη και στα αντίστοιχα εκτιμώμενα επίπεδα των Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων.

Για την εξασφάλιση της αντικειμενικότητας της διαδικασίας, χρησιμοποιήθηκαν ως αφετηρία τα στοιχεία του 2011 με μελλοντικές προβολές, βάσει ενός ποσοτικού

υποδείγματος μακροοικονομικών προβλέψεων, ανεξάρτητα από τα κατατεθειμένα επιχειρησιακά σχέδια ⁵⁵

Από την άλλη πλευρά, για την εκτίμηση των Χρηματοδοτικών πόρων, των δημόσιων δηλαδή πόρων που ήταν απαραίτητοι προκειμένου να ολοκληρωθεί η ανακεφαλαιοποίηση κι αναδιάταξη του τραπεζικού τομέα, η Τράπεζα της Ελλάδος ολοκλήρωσε τη μελέτη της το Δεκέμβριο του 2012, χρησιμοποιώντας ως σημείο εκκίνησης τα €40,5δισ, ήτοι τις εκτιμώμενες κεφαλαιακές ανάγκες των εμπορικών Τραπεζών. Σε αυτήν τη μελέτη, συνεκτίμησε:

1. Την επίδραση των μέτρων εξυγίανσης που εφαρμόστηκαν και τα αποτελέσματα των ανακεφαλαιοποιήσεων που είχαν ήδη ολοκληρωθεί, ήτοι €1,4δισ
2. Την επίδραση πιθανών, μελλοντικών εξυγιάνσεων, ήτοι €3,1δισ
3. Ένα απόθεμα ασφαλείας €5δισ

Στην πράξη τώρα οι τέσσερις συστημικές Τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν ως εξής:

Τον Απρίλιο του 2012 ομόλογα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) αξίας €25, διοχετεύθηκαν στο ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Εν συνεχεία το Μάιο του 2012 το ΤΧΣ έδωσε στις συστημικές Τράπεζες €18δισ προκαταβάλλοντας έτσι μελλοντικές αυξήσεις κεφαλαίου κι αποκαθιστώντας τους δείκτες φερεγγυότητας, έτσι ώστε ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας να πληροί το 8%⁵⁶. Το Νοέμβριο του ίδιου έτους, εκδόθηκε η Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 38 περί των όρων και των εργαλείων της ανακεφαλαιοποίησης από το ΤΧΣ, η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε επίσημα στις

---

⁵⁵ Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάταξη του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 2. Εκτίμηση Κεφαλαιακών Αναγκών, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

⁵⁶ Επιτροπή της Βασιλείας για την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος (Basel Committee of Banking supervision).

τράπεζες τις κεφαλαιακές ανάγκες⁵⁷ καθεμίας και τις κάλεσε να ολοκληρώσουν τις διαδικασίες για την άντληση κεφαλαίων έως το τέλος Απριλίου του 2013⁵⁸.

Τα στάδια⁵⁹ που ακολούθησε η ανακεφαλαιοποίηση των 4 συστημικών Τραπεζών συνοψίζονται στα εξής:

- Μεταβατική ανακεφαλαιοποίηση (bridge recapitalisation) από το ΤΧΣ, δηλαδή προκαταβολή, η οποία ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2012, έναντι μελλοντικών αυξήσεων κεφαλαίου, προγραμματισμένες να υλοποιηθούν μέχρι το τέλος Απριλίου του 2013.
- Έκδοση υπό αίρεση μετατρέψιμων χρηματοδοτικών μέσων (contingent convertible bonds – CoCo’ s) έως τέλος Ιανουαρίου του 2013. Τα ποσά θα καθοριστούν από τις “συστημικές τράπεζες”, σύμφωνα με το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης. Αυτά τα χρηματοδοτικά μέσα θα καλυφθούν εξ ολοκλήρου από το ΤΧΣ.
- Αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων που ολοκληρώθηκαν μέχρι το τέλος Απριλίου του 2013, στις οποίες το ΤΧΣ θα αναλάβει το ρόλο του εγγυητή κάλυψης.

3.6.3 Διαδικασία Ανακεφαλαιοποίησης των μη συστημικών Τραπεζών⁶⁰

Οι «μη συστημικές τράπεζες», σύμφωνα με το Μνημόνιο του Δεκεμβρίου 2012, έπρεπε να ανακεφαλαιοποιηθούν με ιδιωτικά κεφάλαια έως το τέλος Απριλίου του 2013. Είχαν επίσης δυνατότητα να συγχωνευθούν με άλλες τράπεζες, καταθέτοντας ένα αξιόπιστο Επιχειρησιακό Σχέδιο και ικανοποιώντας τις ανάγκες

---

⁵⁷Τράπεζα της Ελλάδος http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/supervision/stress_test.aspx

⁵⁸Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 4. Χρονοδιάγραμμα της ανακεφαλαιοποίησης, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

⁵⁹Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 4. Χρονοδιάγραμμα της ανακεφαλαιοποίησης, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

⁶⁰Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 4. Χρονοδιάγραμμα της ανακεφαλαιοποίησης, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

ανακεφαλαιοποίησής τους έως τον Απρίλιο του 2013. Αν οι Τράπεζες αυτές δεν έβρισκαν την επιθυμητή στήριξη των ιδιωτών επενδυτών, η Τράπεζα της Ελλάδος θα προέβαινε στις απαραίτητες ενέργειες για μια ομαλή διαδικασία εξυγίανσης όχι αργότερα από τον Ιούνιο του 2013, με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφάλιζε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τα συμφέροντα των καταθετών.

3.7 Αναμενόμενα οφέλη από την ανακεφαλαιοποίηση⁶¹

Συνοπτικά λοιπόν θα λέγαμε, με βάση τα παραπάνω ότι οι Τράπεζες υλοποίησαν την κεφαλαιακή τους ενίσχυση ως εξής: Πρώτον⁶² μετρώντας τις ανάγκες για κεφάλαιο, εκτιμώντας συντηρητικά δηλαδή τις κεφαλαιακές ανάγκες όλων των Τραπεζών, έτσι ώστε να πληρούνται τα ελάχιστα απαιτούμενα επίπεδα Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων. Και δεύτερον⁶³ υπολογίζοντας τους πόρους χρηματοδότησης (δημόσιοι πόροι), ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες για την ανακεφαλαιοποίηση και το κόστος αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα.

Η διαδικασία της ανακεφαλαιοποίησης των Τραπεζών δηλαδή, συνεπάγεται έμμεσα και την αναδιάρθρωση κι αναδιάρθρωση του ευρύτερου τραπεζικού συστήματος. Κάτι τέτοιο είναι βέβαια κρίσιμο και ζωτικής σημασίας, καθώς βελτιώνουν την κεφαλαιακή τους θέση κι ενισχύουν τη ρευστότητά τους, επιτρέποντάς τους έτσι να εξακολουθούν απρόσκοπτα να στηρίζουν την Ελληνική οικονομία και να συμβάλλουν στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος. Δυνητικοί επενδυτές θα μπορέσουν να εμπιστευτούν ξανά τις Τράπεζες, να καταθέσουν κι επενδύσουν τα χρήματά τους, προσφέροντας σε αυτές την ποθητή ρευστότητα μα και τη δυνατότητα αυτόνομα να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες τους και να παραμείνουν βιώσιμες. Με την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης λοιπόν, τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν είναι πολλά ιδιαίτερα εάν αναλογιστεί κανείς το σημαντικό

---

⁶¹ Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 5. Καταληκτικές παρατηρήσεις Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

⁶² Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 1. Πλαίσιο και Στόχοι, 2. Εκτίμηση Κεφαλαιακών αναγκών, 3. Υπολογισμός των Χρηματοδοτικών Πόρων, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

⁶³ Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Γενική Επισκόπηση, 1. Πλαίσιο και Στόχοι, 2. Εκτίμηση Κεφαλαιακών αναγκών, 3. Υπολογισμός των Χρηματοδοτικών Πόρων, Δεκέμβριος 2012, Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.bankofgreece.gr

ρόλο που διαδραματίζει το τραπεζικό σύστημα στο σύνολο της κάθε οικονομίας. Ειδικά στην Ελλάδα που ταλανίζεται βάνανσα τα τελευταία χρόνια και δέχεται ισχυρά πλήγματα στην οικονομία της, μια οποιαδήποτε ανάκαμψη λόγω καλύτερης κεφαλαιακής θέσης των Τραπεζών, θα συμβάλει στη βελτίωση πολλών τομέων της επιχειρηματικής ζωής και του ιδιωτικού τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, ΤΗΣ ALPHA BANK ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

4.1 Ανακεφαλαιοποιήσεις Εθνικής Τράπεζας

4.1.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Εθνικής Τράπεζας το 2013

Η Εθνική Τράπεζα απεφάσισε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου με απόφαση της Β' Επαναληπτικής Γενικής συνέλευσης των μετόχων στις 29/04/2013 και την εισαγωγή νέων μετοχών στην αγορά αξιών του χρηματιστηρίου Αθηνών. Με βάση το ενημερωτικό δελτίο που εξέδωσε το μετοχικό της κεφάλαιο επρόκειτο να αυξηθεί σε δύο σκέλη:

1. Με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα έως του ποσού των 1.171 εκατομμυρίων ευρώ με καταβολή μετρητών και με έκδοση και διάθεση έως και 272.960.373 νέων, κοινών, άυλων, ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας . Η ονομαστική αξία της κάθε μιας ορίστηκε στα €0,3 και η τιμή διάθεσης στα €4,29 διατηρώντας το δικαίωμα προτίμησης για τους υφιστάμενους μετόχους της Τράπεζας (κοινούς και προνομιούχους), καταργώντας το δικαίωμα προτίμησης μόνον του Ελληνικού Δημοσίου ως προνομιούχου μετόχου.
2. Με συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), με εισφορά ομολόγων που ανήκαν στο κι εκδόθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ΕΤΧΣ) και με έκδοση και διάθεση έως και 2.274.125.874 νέων, κοινών, άυλων, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας . Η ονομαστική αξία της κάθε μιας ορίστηκε στα €0,3 και η τιμή διάθεσης στα €4,29, με σκοπό να καλυφθούν οι κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας ποσού €9.756 εκατομμυρίων, καταργώντας το δικαίωμα προτίμησης οποιουδήποτε άλλου μετόχου.

Επίσης ανακοίνωσε την εισαγωγή στην αγορά αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, τίτλων παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης, άυλων, κοινών μετά ψήφου

μετοχών της Τράπεζας (warrants). Επρόκειτο δηλαδή να χορηγήσει στον ιδιωτικό τομέα έναν παραστατικό τίτλο δικαιώματος κτήσεως (warrant), κυριότητας του ΤΧΣ, ανά νέα, κοινή, άυλη, ονομαστική, μετά ψήφου μετοχή της Τράπεζας, εφόσον εκδίδονταν. Αυτό θα συνέβαινε στην περίπτωση που η συνολική, ιδιωτική συμμετοχή, ήταν ίση ή υπερέβαινε το 10% της συνολικής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν μετατρέψιμων ομολογιών υπό αίρεση, που θα εξέδιδε η Τράπεζα⁶⁴.

Αναζήτησε κεφάλαια στο εξωτερικό και συγκεκριμένα σε Νέα Υόρκη, Λονδίνο και Αθήνα και οι ελπίδες για ποσοστό συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα υπερέβαιναν το όριο του 10% και τολμούσαν να αγγίζουν ακόμη και το 12%. Το «προσκλητήριο» της Τράπεζας πέρασε τα σύνορα της χώρας και οι προσδοκίες για την παρουσία επενδυτών στηρίχτηκαν τόσο σε μικρομετόχους και το υπαλληλικό προσωπικό, όσο και σε μεγάλα και γνωστά ελληνικά επιχειρηματικά ονόματα έως και ορισμένα από τα μεγαλύτερα funds της Αμερικής⁶⁵. Κρίσιμος θεωρείτο και ο ρόλος ομογενών επιχειρηματιών, που έδειξαν να αντιδρούν θετικά στην πρώτη προσέγγιση της Τράπεζας. Ο στόχος που επεδιώκετο να επιτευχθεί άγγιζε περίπου τα 800εκατομμύρια ευρώ.

Το 2008 η Εθνική Τράπεζα αποφάσισε να συμμετέχει στο σχέδιο για τους εξής λόγους:

1. Λόγω των δυσχερών συνθηκών που επικρατούσαν στις αγορές και την αδυναμία πρόσβασης σε αυτές, η Τράπεζα επεδίωκε πρόσβαση σε νέες πηγές χρηματοδότησης.
2. Να μην ανακόψει την παροχή πιστώσεων ώστε να συνδράμει ουσιαστικά στην τόνωση της ρευστότητας στην οικονομία της χώρας
3. Να ενισχύσει την κεφαλαιακή της θέση μέσω αύξησης του δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier1)
4. Να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων αποφάσισε αρχικά στις 22/01/2009 την έκδοση 70.000.000 εκατομμυρίων εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών ονομαστικής αξίας 5ευρώ έκαστη, με ταυτόχρονη κατάργηση του δικαιώματος

⁶⁴Βάσει του Ν.3864/2010 και της υπ' αρ.38/2012 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου.

⁶⁵Άρθρο του κ. Μαντέλα Γεωργίου στην εφημερίδα «Η Καθημερινή-οικονομική», 28/04/2013

προτίμησης των υφιστάμενων μετόχων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ στις 22/12/2011 ενέκρινε την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου κατά 1δισ ευρώ με έκδοση 200εκατομμυρίων εξαγοράσιμων, προνομιούχων μετοχών, ονομαστικής αξίας 5ευρώ έκαστη, με ταυτόχρονη κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφιστάμενων μετόχων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, ανακάλεσε την απόφαση της 26/11/2010 για επαναγορά 70.000.000 εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Τέλος στις 30/12/2011 με βάση την πιο πάνω απόφαση, εξέδωσε 200.000.000εκατομμύρια εξαγοράσιμες, προνομιούχες μετοχές, με ονομαστική αξία 5ευρώ έκαστη. Και οι δύο αυτές εκδόσεις καλύφθηκαν πλήρως από το Ελληνικό Δημόσιο, με μεταφορά ισόποσων, κρατικών, ελληνικών ομολόγων (βάσει του Ν.3723/2008).Στις 29/04/2013 η Β' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας αποφάσισε την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου έως του ποσού των €9.756εκ., συμπεριλαμβανομένων των υπέρ το άρτιο ποσών που θα αντληθούν από την έκδοση 2.274.125.874 νέων, άυλων, κοινών, ονομαστικών και μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας, ονομαστικής αξίας €0.3 (στο εξής Νέες Μετοχές), με βάση την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 20/05/2013. Το ονομαστικό ποσό αύξησης του κοινού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ήταν ίσο με 682.237.762 (στο εξής Ονομαστική Αύξηση). Σε περίπτωση που η συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών αφορούσε κατ' ελάχιστο τα €800εκατομμύρια, τότε το ΤΧΣ θα είχε δικαίωμα ψήφου μόνο για θέματα που αφορούσαν σε τροποποιήσεις του καταστατικού της Τράπεζας, συγχωνεύσεις, διασπάσεις, μετατροπές, επανεξέταση δραστηριοτήτων κλπ. Σε διαφορετική περίπτωση και συγκεκριμένα εάν:

1. Οι ιδιώτες επενδυτές δε συμμετείχαν στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, κατ' ελάχιστο σε ποσοστό 10%, επί του συνολικού ποσού της αύξησης
2. Η Τράπεζα εξέδιδε υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες, αποκλειστικής διάθεσης στο ΤΧΣ, μετατρέψιμες σε μετοχές της Τράπεζας και η Τράπεζα δεν ολοκλήρωνε επιτυχώς την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου
3. Η Τράπεζα δεν τηρούσε τις προβλεπόμενες στο σχέδιο αναδιάρθρωσης ή όσες απαιτούντο για την υλοποίηση αυτού, υποχρεώσεις

τότε το ΤΧΣ θα αποκτούσε πλήρη δικαιώματα ψήφου. Επίσης στην πρώτη περίπτωση (συμμετοχή ιδιωτικού τομέα έως το 10%, ήτοι συγκέντρωση €800εκατομμυρίων σε μετρητά, το ΤΧΣ θα εξέδιδε για κάθε έναν επενδυτή, έναν τίτλο παραστατικό, δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrant), Για κάθε μία μετοχή που θα εκδοθεί, ενώ σε

περίπτωση επικράτησης του δεύτερου σεναρίου, το ΤΧΣ δε θα εξέδιδε warrants. Ο αριθμός των νέων μετοχών, που αντιστοιχεί σε κάθε warrant, υπολογίζεται από τον τύπο:

$$(X)=(A)/(B),$$

Όπου:

(X) είναι ο νέος αριθμός μετοχών που δικαιούται να αγοράσει από το ΤΧΣ ο κάτοχος εκάστου warrant

(A) είναι ο συνολικός αριθμός των Νέων μετοχών που αναλαμβάνει το ΤΧΣ, εξαιτίας της συμμετοχής του στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας

(B) είναι ο συνολικός αριθμός των Νέων μετοχών που αναλαμβάνουν οι ιδιώτες επενδυτές εξαιτίας της συμμετοχής τους στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας.

Τα Warrants μπορούσαν να ασκούνται κάθε έξι μήνες με ημερομηνία πρώτης άσκηση ένα εξάμηνο μετά την έκδοσή τους και τελευταία την ημερομηνία που έπεται 54 ημέρες μετά την έκδοσή τους.

Σύμφωνα με την απόφαση της Β' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης την 29/04/2013⁶⁶ η διάρκεια της περιόδου άσκησης του δικαιώματος προτίμησης των κατόχων κοινών μετοχών της Τράπεζας, για κάλυψη της αύξησης με μετρητά, ορίστηκε σε 15 ημερολογιακές ημέρες με έναρξη την 30/05/2013, ενώ η προθεσμία για κάλυψη Νέων μετοχών μέσω δημόσιας προσφοράς μέσω της καταβολής των οικείων ποσών σε μετρητά, ορίστηκε σε 4 μήνες με δυνατότητα παράτασης ενός μηνός βάσει νόμου. Τέλος ως ημερομηνία λήξης της περιόδου άσκησης δικαιωμάτων προτίμησης ορίστηκε η 13/06/2013⁶⁷.

---

⁶⁶ Απόφαση η οποία εξειδικεύτηκε με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, την 20/05/2013 και το καταστατικό αυτής. Ενημερωτικό Δελτίο Εθνικής Τράπεζας σελ.305 από 359

⁶⁷ Βλέπε παράρτημα, «Αναμενόμενο Χρονοδιάγραμμα της Δημόσιας προσφοράς», (Ενημερωτικό δελτίο Ε.Τ 2013, Σελ. 352 από 359), Σελ. 109

4.1.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Εθνικής Τράπεζας το 2014

Μετά από απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων στις 10/05/2014 και την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας στις 12/05/2014, αποφασίστηκε νέα αύξηση μετοχικού κεφαλαίου⁶⁸. Αυτή επρόκειτο να πραγματοποιηθεί με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετοχών, με καταβολή μετρητών και με έκδοση και διάθεση μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε ειδικούς επενδυτές 1.136.363.637 κοινών, άυλων, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας με ονομαστική αξία €0,30 έκαστη και τιμή διάθεσης €2,20 ανά μετοχή (στο εξής Νέες Μετοχές). Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ενέκρινε το ενημερωτικό δελτίο και η έναρξη της διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών ορίστηκε για την 20/05/2014. Μετά την ολοκλήρωση της αύξησης, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε €2.414εκ., το οποίο αποτελείτο από 3.533.149.631 κοινές μετοχές, με ονομαστική αξία η καθεμιά στα €0,30 και από 12.639.831εξαγοράσιμες, προνομιούχες ονομαστικές μετοχές, χωρίς δικαίωμα ψήφου και χωρίς σωρευτικό μέρισμα, με ονομαστική αξία η καθεμιά στα €0,30 και 270.000.000 εξαγοράσιμες, προνομιούχες, ονομαστικές μετοχές⁶⁹, με ονομαστική αξία η καθεμιά στα €5,00.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, δημοσίευσε στις 06/03/2014 τα αποτελέσματα για την εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών, που διενήργησε για κάθε μια από τις Ελληνικές Τράπεζες. Οι κεφαλαιακές ανάγκες της Εθνικής Τράπεζας εκτιμήθηκαν στα €2.183εκατομμύρια με βάση το Βασικό σενάριο. Η Εθνική Τράπεζα λοιπόν, δρομολόγησε έναν αριθμό συγκεκριμένων ενεργειών, πέραν της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου, προκειμένου να αντλήσει τα απαιτούμενα κεφάλαια. Αυτά τα κεφάλαια, επρόκειτο να τα χρησιμοποιήσει στις εξής περιπτώσεις:

1. Να καλύψει το έλλειμμα μεταξύ των ενεργειών ενίσχυσης κεφαλαίων και των συνολικών κεφαλαιακών της αναγκών της ύψους €2.183εκατομμύρια, ήτοι ποσό €1.143εκατομμύρια.
2. Να ενισχύσει και να έχει την ευχέρεια διαμόρφωσης της κεφαλαιακής της βάσης, στα πλαίσια προσαρμογής της με τις επιταγές της «Βασιλείας III», και να έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει αίτηση για να αποπληρώσει τις

⁶⁸ Βλέπε Παράρτημα «Αναμενόμενο Χρονοδιάγραμμα Εισαγωγής των Νέων Μετοχών 2014», Σελ.111
⁶⁹Ν.3723/2008

προνομιούχες μετοχές του Ελληνικού Δημοσίου που έφταναν τα €1.350εκατομμύρια⁷⁰.

Αφού ολοκλήρωνε όλες τις προγραμματισμένες ενέργειές της, ο Δείκτης κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων της (CoreTier 1) υπολογιζόταν στο 18,2% με στοιχεία 31/12/2014 βάσει της εφαρμογής της «Βασιλείας III».

4.2 Ανακεφαλαιοποιήσεις ALPHA BANK

4.2.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ALPHA BANK το 2013

Μετά από απόφαση της Β' επαναληπτικής Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της Τράπεζας ALPHABANK, στις 17/04/2013, εξέδωσε ενημερωτικό δελτίο για τη δημόσια προσφορά μετοχών της μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο η Τράπεζα επρόκειτο να αυξήσει το μετοχικό της κεφάλαιο κατά €550εκατομμύρια με συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών μέσω καταβολής μετρητών κι έκδοσης και διάθεσης 1.250.000.000 νέων, κοινών, άυλων, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών, ονομαστικής αξίας€0,30 έκαστη και τιμής διάθεσης €0,44 ανά μετοχή καθώς και με συμμετοχή του ΤΧΣ, με έκδοση και διάθεση νέων, κοινών, άυλων, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας, ονομαστικής αξίας €0,30 έκαστη και τιμή διάθεσης €0,44 ανά μετοχή, για το υπόλοιπο ποσό, ώστε να καλυφθούν οι συνολικές κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας. Σε αυτήν την περίπτωση, όπως προαναφέραμε, επρόκειτο για εισφορά ομολόγων, κυριότητας του ΤΧΣ κι έκδοσης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕFSFή ΕΤΧΣ). Με την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων λοιπόν τις 16/04/2013 σε συνδυασμό με τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας στις 30/04/2013, αποφασίστηκε η άντληση κεφαλαίων έως του ποσού των €4.571εκατομμυρίων με αύξηση του κοινού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Επρόκειτο να εκδοθούν και να διανεμηθούν 10.388.636.364 νέες, κοινές, ονομαστικές, μετά ψήφου, άυλες μετοχές (στο εξής Νέες Μετοχές) ονομαστικής αξίας και τιμής διάθεσης όπως αναφέρονται παραπάνω. Η αύξηση επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της ανακεφαλαιοποίησης για το ποσό των €550εκατομμυρίων με καταβολή μετρητών και για το ποσό των €4.571εκατομμυρίων

⁷⁰Ενημερωτικό Δελτίο της Εθνικής Τράπεζας, Έκδοση 13/05/2014, σελ. 345 από 359

με εισφορά σε είδος. Στην πρώτη περίπτωση και για ποσό έως €457,10εκατομμυρίων επρόκειτο να διατεθούν με δικαίωμα προτίμησης υπέρ των παλαιών μετοχών με αναλογία 1,944456 Νέες μετοχές προς 1 παλιά. Αυτό συνεπάγεται αριθμό Νέων μετοχών έως 1.038.863.636 συνολικά. Για το υπόλοιπο ποσό των €92,9εκατομμυρίων επρόκειτο να διατεθούν 211.136.364 Νέες Μετοχές συνολικά. Αντίστοιχα, στην περίπτωση της εισφοράς σε είδος από το ΤΧΣ χρεογράφων κυριότητάς του κι εκδόσεως του EFSF⁷¹ ποσού €4.571εκατομμυρίων, θα καλύπτονταν με την έκδοση έως 10.388.636.364 Νέων Μετοχών στην τιμή διάθεσης που θα καλύπτονταν χωρίς δικαίωμα προτίμησης. Η Αύξηση κατ' αμφότερα τα σκέλη (ήτοι, με καταβολή μετρητών και με εισφορά σε είδος) δε μπορούσε σωρευτικά να υπερβαίνει το ποσό των €4.571 εκατ., αφού ληφθούν υπόψη τα υπέρ το άρτιο ποσά, δηλαδή ποσό μετοχικού κεφαλαίου ανώτερου των €3.116.590.909,20 και την έκδοση περισσότερων εκ 10.388.636.364 Νέων Μετοχών⁷².

Εάν η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ήταν ίση ή υπερέβαινε το 10% του ποσού της αύξησης, τότε το ΤΧΣ θα εξέδιδε και παρέδιδε στους ιδιώτες επενδυτές που θα συμμετείχαν στην αύξηση, δωρεάν, έναν τίτλο παραστατικό δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (το «Warrant»)⁷³ για κάθε Νέα Μετοχή που αποκτούν. Σε περίπτωση που η συμμετοχή των ιδιωτών υπολειπόταν του 10%, το Ταμείο δεν θα εξέδιδε Warrants⁷⁴.

Όσον αφορά στον αριθμό των Νέων Μετοχών που αντιστοιχεί σε κάθε Warrant, αυτός υπολογίζεται από τη σχέση:

$$X = A/B,$$

όπου:

(X) είναι ο αριθμός των Νέων Μετοχών τις οποίες δικαιούται να αγοράσει από το ΤΧΣ ο κάτοχος εκάστου Warrant,

(A) είναι ο συνολικός αριθμός των Νέων Μετοχών που αναλαμβάνει το ΤΧΣ λόγω της συμμετοχής του στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας και

⁷¹Τα οποία θα αποτιμηθούν κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 κ.ν. 2190/1920.

⁷²Ενημερωτικό δελτίο ALPHA BANK, Έκδοση 02/05/2013, παρ. 5.1.1, σελ. 423 από 465

⁷³Οι όροι έκδοσης των Warrants διέπονται από τον νόμο 3864/2010 και την υπ' αριθμ. 38/9.11.2012 πράξη του υπουργικού συμβουλίου

⁷⁴Ενημερωτικό δελτίο ALPHA BANK, Έκδοση 02/05/2013, παρ. 5.1.1, σελ. 423 από 465

(B) είναι ο συνολικός αριθμός των Νέων Μετοχών που αναλαμβάνουν οι ιδιώτες επενδυτές λόγω της συμμετοχής τους στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας.⁷⁵ Ως ημερομηνία έναρξης της διαπραγμάτευσης και της άσκησης των δικαιωμάτων προτίμησης ορίστηκε η 17/05/2013.⁷⁶

Σ' αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως το Φεβρουάριο του 2013 ολοκληρώθηκε η απόκτηση του συνόλου των μετοχών της Εμπορικής Τράπεζας (στο εξής «Εμπορική») από την Crédit Agricole S.A. (εφεξής «Crédit Agricole»). Ως μέρος της συμφωνίας εξαγοράς, και πριν αυτή ολοκληρωθεί, η Crédit Agricole ολοκλήρωσε την κεφαλαιακή ενίσχυση της Εμπορικής καταβάλλοντας συνολικά €2,9 δις και αγόρασε ομόλογο που εξέδωσε η AlphaBank ύψους €150 εκατομμυρίων, το οποίο μπορούσε, τον τέταρτο χρόνο από την ολοκλήρωση της εξαγοράς της Εμπορικής, να μετατραπεί σε κοινές μετοχές της Τράπεζας. Η μελλοντική μετατροπή του εν λόγω ομολόγου, σε μετοχές ήταν στη διακριτική ευχέρεια της Crédit Agricole εφόσον πληρούνταν συγκεκριμένοι όροι και συνθήκες. Πέραν της ανακεφαλαιοποιημένης καθαρής θέσης της Εμπορικής, η άμεση αυτή επένδυση της Crédit Agricole ενίσχυσε περαιτέρω τα εποπτικά κεφάλαια της Alpha Bank. Την 21 Μαρτίου 2013, η Τράπεζα και η Εμπορική υπέγραψαν Σχέδιο Συμβάσεως Συγχώνευσης⁷⁷. Η ολοκλήρωση της συγχώνευσης τελεί υπό την αίρεση λήψης των κατά τη κείμενη νομοθεσία οριζόμενων αδειών και εγκρίσεων, καθώς και τη τήρηση των λοιπών διατυπώσεων⁷⁸.

4.2.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ALPHA BANK το 2014

Σύμφωνα με την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της Τράπεζας και του Διοικητικού της Συμβουλίου στις 28/03/2014, αποφασίστηκε νέα αύξηση μετοχικού κεφαλαίου για την άντληση κεφαλαίων και την εισαγωγή νέων μετοχών στην αγορά αξιών του χρηματιστηρίου Αθηνών. Η άντληση κεφαλαίων από την

⁷⁵Ενημερωτικό δελτίο ALPHA BANK, Έκδοση 02/05/2013, παρ. 5.1.3, σελ 424 από 465

⁷⁶Βλέπε Παράρτημα για «Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Αυξήσεως Κεφαλαίου» 2013, Σελ.112

⁷⁷Η συγχώνευση της Τράπεζας μετά, και από την απορρόφηση της Εμπορικής, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 2 και 78 (εξαιρουμένου του άρθρου 71) κ.ν. 2190/1920 σε συνδυασμό προς το άρθρο 16 παρ. 5 επ. ν. 2515/1997, όπως ίσχυαν, με κοινή ημερομηνία ισολογισμού συγχωνεύσεως την 31η Δεκεμβρίου 2012, χωρίς αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, ή/και έκδοση μετοχών από την απορροφώσα.

⁷⁸Ενημερωτικό δελτίο ALPHA BANK, Έκδοση 02/05/2013, σελ. 94 από 465

Τράπεζα ποσού έως €1,2 εκατομμύρια επρόκειτο να πραγματοποιηθεί με αύξηση του κοινού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένης της «υπέρ το άρτιο» διαφοράς που αναλογεί), με καταβολή μετρητών και κατάργηση των δικαιωμάτων προτίμησης των παλαιών μετοχών, με την έκδοση και διανομή έως 1.846.153.846 νέων κοινών ονομαστικών, μετά ψήφου, άυλων μετοχών, (στο εξής οι «Νέες Μετοχές»), ονομαστικής αξίας €0,30 έκαστη και τιμής διάθεσης €0,65 ανά Νέα Μετοχή (στο εξής «Τιμή Διάθεσης»). Τα καθαρά έσοδα της αύξησης, ύψους €1.147,6, η Τράπεζα σκόπευε να τα χρησιμοποιήσει για την ενίσχυση της κεφαλαιακής της επάρκειας με υψηλής ποιότητας κεφάλαια, καθώς και για την ικανοποίηση των όρων εξαγοράς, κατόπιν λήψης των απαραίτητων εγκρίσεων από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, προνομιούχων μετοχών του Ελληνικού δημοσίου ύψους €940εκατομμυρίων. Η εξαγορά των προνομιούχων μετοχών, θα πραγματοποιηθεί στην αρχική τιμή διάθεσής τους, με ίσης αξίας ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου ή ίσης αξίας μετρητά. Σε οποιοδήποτε χρόνο εξαγοράς των προνομιούχων μετοχών με ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, η ονομαστική αξία των ομολόγων θα έπρεπε να είναι ίση με την ονομαστική αξία των ομολόγων που εκδόθηκαν αρχικά για την ανάληψη των προνομιούχων μετοχών και ταυτόχρονα να λήγουν κατά την ημερομηνία επαναγοράς ή σε σύντομο χρονικό διάστημα έως τριών μηνών από την ημερομηνία αυτή. Επιπλέον κατά την ημερομηνία επαναγοράς των προνομιούχων μετοχών η τρέχουσα αξία (market value) των ομολόγων θα έπρεπε να ταυτίζεται με την ονομαστική τους αξία (nominal value). Σε περίπτωση που αυτό δεν συνέβαινε, θα γινόταν εκκαθάριση της διαφοράς της τρέχουσας αξίας των ομολόγων με την ονομαστικής, με καταβολή μετρητών μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του Ελληνικού Δημοσίου⁷⁹. Ως ημερομηνία έναρξης της διαπραγμάτευσης ορίστηκε η 04/04/2014.)⁸⁰.

Όσον αφορά στα warrants, δεδομένου ότι η απαιτούμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τραπέζης, που ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2013, υπερέβη το 10% του ποσού της συνολικής αύξησης, το ΤΧΣ εξέδωσε και παρέδωσε στους ιδιώτες επενδυτές που συμμετείχαν στην εν λόγω αύξηση, δωρεάν, έναν τίτλο παραστατικό δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (το «Warrant») για κάθε νέα μετοχή της Τραπέζης που απέκτησαν. Μετά το

⁷⁹Ενημερωτικό δελτίο ALPHABANK, Έκδοση 01/04/2014, παρ. 4.1.3, σελ. 392 από 413

⁸⁰Βλέπε Παράρτημα για «Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσεως της Αυξήσεως» 2014, Σελ. 113

διακανονισμό των εντολών ασκήσεως των Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσεως Μετοχών που εκδόθηκαν ασκήθηκαν συνολικά 28.800.631 Warrants επί μετοχών εκδόσεως της Τραπέζης και κατοχής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Τα ασκηθέντα Warrants αντιστοιχούν σε 213.368.583 κοινές μετοχές, ήτοι, το 1,95% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου, με αντίστοιχη αύξηση των εν κυκλοφορία μετοχών (freefloat). Το αναλογούν ποσόν το οποίο καταβλήθηκε από τους ασκόντες Warrants προς το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ανέρχεται σε Ευρώ 95.759.820,13. Συνεπεία των ανωτέρω, τα εκδοθέντα Warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται πλέον σε 1.204.702.851, ενώ οι μετοχές της Τραπέζης επί των οποίων σύρονται και τις οποίες κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ανέρχονται σε 8.925.267.781⁸¹.

4.3 Ανακεφαλαιοποιήσεις Τράπεζας Πειραιώς

4.3.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς το 2013

Μετά από τη συνεδρίαση της Β' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης των κοινών μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς στις 23/04/2013, η οποία εγκρίθηκε στις 23/05/2013 από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των προνομιούχων μετόχων αποφασίστηκε στις και στις 29/05/2013 από το Διοικητικό Συμβούλιο, αποφασίστηκε η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου για την άντληση κεφαλαίων ποσού έως €8,429δισεκατομμυρίων. Η αύξηση αυτή επρόκειτο να πραγματοποιηθεί μετά από το reverse split, δηλαδή την αύξηση της ονομαστικής αξίας των κοινών μετοχών και την ταυτόχρονη μείωση του αριθμού τους, την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση μέρους του αποθεματικού⁸² έτσι ώστε να στρογγυλοποιηθεί ο αριθμός των κοινών μετοχών, καθώς και τη δημιουργία ειδικού αποθεματικού⁸³ με μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής. Πιο συγκεκριμένα αποφασίστηκαν τα εξής:

---

⁸¹Ενημερωτικό δελτίο ALPHA BANK, Έκδοση 01/04/2014, παρ. 3.4.1.7, σελ. 83 από 413

⁸²Άρθρο 4, παρ. 4^α, Κ.Ν 2190/1920 βάσει του ενημερωτικού δελτίου της Τράπεζας Πειραιώς, Έκδοση 03/06/2013, παρ. 5.2.1, σελ. 530 από 569

⁸³Άρθρο 4, παρ. 4α, Κ.Ν 2190/1920 βάσει του ενημερωτικού δελτίου της Τράπεζας Πειραιώς, Έκδοση 03/06/2013, παρ. 5.2.1, σελ. 530 από 569

1. Η αύξηση της ονομαστικής αξίας από €0,30 σε €3,00 έκαστης κοινής μετοχής με ταυτόχρονη μείωση του αριθμού τους από 1.143.326.564 σε 114.332.657.
2. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μέσω κεφαλαιοποίησης μέρους του αποθεματικού, ποσού €1,80, με στόχο τη στρογγυλοποίηση του αριθμού των μετοχών.
3. Η δημιουργία ειδικού αποθεματικού ποσού €308.698.173,90 με ισόποση μείωση του μετοχικού κεφαλαίου μέσω μείωσης της ονομαστικής αξίας από €3,00 σε €0,30 έκαστης, κοινής μετοχής.

Από το συνολικό ποσό των €8,429 κεφαλαίων που επρόκειτο να αντληθούν, τα €7,335 θα προορίζονταν, βάσει των επιταγών της Τραπέζης της Ελλάδος, για την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας, ώστε ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας να φτάσει το 9%. Το υπόλοιπο ποσό, ήτοι €1,054δισεκατομμυρίων, αφορούσε στην κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας Πειραιώς που προέκυψαν μετά την εξαγορά⁸⁴ στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της ATE Bank, καθώς και στοιχεία ενεργητικού και παθητικού των Κυπριακών Τραπεζών. Όλες οι μετοχές που επρόκειτο να εκδοθούν (στο εξής Νέες Μετοχές) θα ήταν ονομαστικής αξίας €0,30, δηλαδή η ονομαστική αξία των κοινών μετοχών μετά των reverse split και τη μείωση της ονομαστικής αξίας⁸⁵. Πιο αναλυτικά θα λέγαμε πως επρόκειτο για δύο σκέλη της αύξησης. Στο πρώτο που αφορούσε στα €7,335δισ, η αύξηση της ανακεφαλαιοποίησης ποσού €70.588.235,10 θα γινόταν με έκδοση 235.294.117 κοινών, ονομαστικών μετοχών, ονομαστικής αξίας €0,30 και τιμής διάθεσης €1,70 (στο εξής «Τιμή Διάθεσης») έκαστη, με σκοπό την άντληση ποσού €399.999.998,90, με καταβολή μετρητών, ιδιωτική τοποθέτηση και μερική κατάργηση των δικαιωμάτων προτίμησης των παλιών μετοχών γι' αυτό το ποσό. Ενώ κατά το ποσό των €1.223.823.829,20 θα γινόταν με έκδοση 4.079.411.764 κοινών, ονομαστικών μετοχών με ονομαστική αξία €0,30 και τιμή διάθεσης €1,70 έκαστη, με καταβολή μετρητών και δικαίωμα προτίμησης υπέρ των παλαιών μετόχων που κατείχαν κοινές μετοχές της Τράπεζας με αναλογία 35,680197 νέες προς μία παλιά, συγκεντρώνοντας τοιουτοτρόπως το ποσό των €6.934.999.998,80. Στο δεύτερο σκέλος επρόκειτο για αύξηση μέσω εξαγορών κατά €100.288.235,10 με έκδοση 335.294.117 νέων, κοινών,

⁸⁴Βάσει του άρθρου 63Δ του Ν.3601/2007 και του άρθρου 16Γ, παρ. 6 του Ν. 3864/2010 αντίστοιχα για ATE και Κυπριακές Τράπεζες.

⁸⁵Ενημερωτικό Δελτίο της Τράπεζας Πειραιώς, Έκδοση 03/06/2013, παρ. 5.2.1, σελ. 530 από 569

ονομαστικών μετοχών, ονομαστικής αξίας €0,30 και τιμής διάθεσης €1,70 με εισφορά σε είδος από το ΤΧΣ, εισφορά δηλαδή ομολόγων έκδοσης του EFSF για άντληση κεφαλαίων ίσων με €569.999.998,90, ενώ κατά €92.470.588,20 με έκδοση 308.235.294 νέων, κοινών, ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας €0,30 και τιμής διάθεσης €1,70 με εισφορά σε είδος από το ΤΧΣ, ομολόγων κατοχής του EFSF για την άντληση κεφαλαίων €523.999.999,80⁸⁶.

Το μέγιστο ποσό της ανακεφαλαιοποίησης άγγιζε τα €7,335δισ ενώ το ελάχιστο θα έπρεπε να διαμορφώνεται έτσι ώστε ο δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας να ανέρχεται στο 6% (ήτοι €5,185). Κατόπιν αυτού διακρίνονταν τρεις περιπτώσεις:

- Η πρώτη περιλαμβάνει την περίπτωση όπου η ιδιωτική συμμετοχή ήταν τουλάχιστον €733,5εκ., τότε το ΤΧΣ θα ασκούσε περιορισμένα δικαιώματα ψήφου από τις αποκτηθείσες, Νέες μετοχές, δε θα απαιτείτο η έκδοση ΜΟΔ⁸⁷ και θα εξέδιδε και διέθετα ένα warrant για κάθε μία, νέα μετοχή στους ιδιώτες επενδυτές που θα τις αποκτούσαν.
- Η δεύτερη περιλαμβάνει την περίπτωση εκείνη κατά την οποία η ιδιωτική συμμετοχή δε θα υπερέβαινε τα €575,5εκατομμύρια. Εδώ το ΤΧΣ θα ασκούσε πλήρως όλα τα δικαιώματά του από την απόκτηση Νέων μετοχών και δε θα εξέδιδε warrants.
- Και η Τρίτη περίπτωση όπου η ιδιωτική συμμετοχή βρισκόταν ανάμεσα στα €575,5 και στα €733,5εκ., η Τράπεζα θα εξέδιδε υπό αίρεση ΜΟΔ μέχρι €1,580δδισ., το ΤΧΣ θα ασκούσε περιορισμένα δικαιώματα από τις αποκτηθείσες Νέες μετοχές και οι ιδιώτες επενδυτές θα λάμβαναν από το ΤΧΣ ένα τίτλο warrant για νέα μετοχή που αποκτούσαν.⁸⁸

Τα κεφάλαια που επρόκειτο να αντληθούν από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (κατά €1.487.470.758,60), ύψους €8,429εκ., επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, η οποία είχε ήδη λάβει ως προκαταβολή από το ΤΧΣ ομόλογα ύψους €6,253εκ.⁸⁹ καθώς και τη διαβεβαίωση

⁸⁶Ενημερωτικό Δελτίο της Τράπεζας Πειραιώς, Έκδοση 03/06/2013, παρ. 5.2.1, υποπαράγραφος 1, σελ. 531 από 569

⁸⁷Μετατρέψιμες Ομολογίες Δημοσίου

⁸⁸Ενημερωτικό Δελτίο της Τράπεζας Πειραιώς, Έκδοση 03/06/2013, παρ. 5.2.1, υποπαράγραφος 5, σελ. 533 από 569

⁸⁹Συγκεκριμένα έλαβε €4,700εκατομμύρια τον 05/2012 και €1,553 εκατομμύρια το 12/2012.

από το ΤΧΣ δέσμευσής του έως του ποσού των €1,082εκ. Ως ημερομηνία διαπραγμάτευσης των Νέων μετοχών από την αύξηση και των τίτλων του ΤΧΣ ορίστηκε η 05/07/2013⁹⁰.

Σημαντικές για την πορεία και τα θέση της Τράπεζας Πειραιώς στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν και οι εξαγορές της οποίες πραγματοποίησε. Έτσι:

1. Τον Ιούλιο του 2012 απέκτησε στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδος
2. Το Δεκέμβριο του 2012 απέκτησε τον όμιλο της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος Α. Ε., πρώην θυγατρική της Societe Generale
3. Το Μάρτιο του 2013 απέκτησε ορισμένες από τις δραστηριότητες τριών Κυπριακών Τραπεζών στην Ελλάδα, της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank της Ελληνικής Τράπεζας και της Investment Bank of Greece
4. Τέλος, τον Ιούνιο του 2013 απέκτησε τη Millenium Bank Α. Ε., θυγατρική της BCP Millenium.

Στην πρώτη περίπτωση αξίζει να αναφερθούμε λίγο περισσότερο καθώς Όταν ολοκληρώθηκε η διαδικασία των «stress tests», (με κριτήρια αρκετά χαλαρά σε σχέση με το μέγεθος της κρίσης που είχα ξεσπάσει), η Αγροτική Τράπεζα «τερμάτισε» τελευταία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτέλεσμα αυτού λοιπόν ήταν να ενταθούν οι ανησυχίες για τη μετέπειτα πορεία της. Αποτελούσε κατ' ουσία έναν δημόσιο οργανισμό με όλα τα αρνητικά χαρακτηριστικά που αυτό συνεπάγεται (δάνεια χωρίς αντίκρισμα, μεγάλος αριθμός υπαλλήλων με μισθούς και προνόμια δημοσίων λειτουργών κλπ) και για τα οποία υπεύθυνα ήταν και τα κόμματα με τα υπέρογκα ποσά δανείων με τα οποία τη χρέωσαν αλλά και ο ανεπαρκής ή και απών εποπτικός έλεγχος από μέρους της Τράπεζας ο οποίος δυσλειτουργούσε κι επέτρεπε σε όλα αυτά τα κακώς κείμενα να συνεχίσουν να υφίστανται και να καταστρέφουν την Τράπεζα (της οποίας η κερδοφορία ήταν οριακή). Ο βασικότερος πυλώνας της ελληνικής αγροτικής οικονομίας λοιπόν, οδηγήθηκε σε μια δεινή κατάσταση, για την οποία κλήθηκε να δώσει λύση η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με την ελληνική κυβέρνηση, αποφασίζοντας την πώλησή της στην Τράπεζα Πειραιώς. Αυτή η επιλογή θεωρήθηκε ως η καλύτερη και πιο συμφέρουσα και για την Τράπεζα και

---

⁹⁰Βλέπε Παράρτημα για «ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» 2013, Σελ.117

για το κράτος το οποίο είχε βαθιά ζημιωθεί ήδη κι επρόκειτο να ζημιωθεί περαιτέρω στο μέλλον.

Με αυτόν τον τρόπο η Τράπεζα Πειραιώς έγινε η μεγαλύτερη τράπεζα της Ελλάδας με βάση το ενεργητικό, τις χορηγήσεις προ προβλέψεων, τις καταθέσεις πελατών και το δίκτυο υποκαταστημάτων της με στοιχεία του Δεκεμβρίου του 2013. Βελτίωσε τις πηγές χρηματοδότησής της και ισχυροποίησε τη θέση της στον Ελληνικό τραπεζικό χώρο.

4.3.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς το 2014

Ωστόσο, Η Έκτακτη Γενική συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας στις 28/03/2014 αποφάσισε την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ποσού έως €1,75δισεκατομμυρίων με καταβολή μετρητών, με έκδοση 411.7641.029. νέων, κοινών, ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας €0,30έκαστη και τιμής διάθεσης €1,70 για κάθε νέα μετοχή. Οι νέες μετοχές θα διατίθεντο με δημόσια προσφορά ενώ το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας αναμενόταν να αυξηθεί κατά €308.823.529,20. Η διάρκεια της δημόσιας προσφοράς ορίστηκε στις τρεις εργάσιμες ημέρες ενώ η προθεσμία για την καταβολή της αύξησης σε τέσσερις μήνες, με δυνατότητα να παραταθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά ένα μήνα⁹¹. Ο λόγος που η Τράπεζα προχώρησε εκ νέου σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ήταν σαφώς να αντλήσει κεφάλαια τα οποία θα τα διέθετε αφενός μεν για να καλύψει τις προσδιοριζόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος κεφαλαιακές της ανάγκες, κι αφετέρου για να εξαγοράσει τις προνομιούχες μετοχές του Ελληνικού δημοσίου ονομαστικής αξίας €750εκατομμυρίων. Φυσικά απώτερος στόχος ήταν να ενισχύσει η Τράπεζα περαιτέρω την κεφαλαιακή της επάρκεια. Ως ημερομηνία έναρξης της διαπραγμάτευσης των Νέων μετοχών ορίστηκε η 16/04/2014⁹².

⁹¹Άρθρο 11, παρ. 4 του Κ.Ν 2190/1920

⁹²Βλ.Παράρτημα για «ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» 2014, Σελ.119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. Παρουσίαση των ανακεφαλαιοποιήσεων της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS

5.1 Σύντομη Περίληψη του Ιστορικού της Τράπεζας

Η Τράπεζα Eurobank Ergasias Α. Ε ιδρύθηκε στις 11/12/1990 με την επωνυμία «Ευρωεπενδυτική Τράπεζα Α.Ε». Έως την 23 Ιουλίου 2012, ήταν μέλος του Ομίλου EFG, ο οποίος κατείχε το 44,7% των Κοινών Μετοχών, μέσω 100% θυγατρικών της απώτατης μητρικής εταιρείας «Private Financial Holdings Limited» η οποία ανήκε κι ελέγχεται έμμεσα από μέλη της οικογένειας Λάτση. Στις 23 Ιουλίου 2012, ο Όμιλος EFG μεταβίβασε το 43,6% των Κοινών Μετοχών που κατείχε σε δέκα νομικά πρόσωπα, κάθε ένα από τα οποία απέκτησε το 4,4% περίπου, ενώ ο Όμιλος EFG διατήρησε ποσοστό της τάξης του 1,15%. Έχοντας σταματήσει, από την 23 Ιουλίου 2012, να τελεί υπό τον έλεγχο του Ομίλου EFG και δεν περιλαμβάνονταν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του, έπρεπε να αλλάξει την επωνυμία και το διακριτικό τίτλο της (καθώς και των θυγατρικών της), ώστε να μην περιλαμβάνουν πλέον το πρόθεμα «EFG». Στις 15 Φεβρουαρίου 2013, έληξε η περίοδος αποδοχής της Προαιρετικής Δημόσιας Πρότασης η οποία είχε ανακοινωθεί από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) στις 5 Οκτωβρίου 2012 για την απόκτηση του συνόλου των Κοινών Μετοχών, μετά την ολοκλήρωση της οποίας, η ΕΤΕ απέκτησε το 84,4% αυτών των μετοχών. Στις 19 Μαρτίου 2013, τα Διοικητικά Συμβούλια των δύο τραπεζών αποφάσισαν την έναρξη της διαδικασίας της συγχώνευσης, αλλά στις 8 Απριλίου 2013 οι τράπεζες ανακοίνωσαν ότι η διαδικασία της μεταξύ τους συγχώνευσης αναστέλλεται. Στις 19/06/2013 η Τράπεζα μετά από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, εισάγει στο χρηματιστήριο 3.789.317.358 νέες, κοινές μετοχές για να αντλήσει €5.839εκατομύρια, καλυπτόμενη με εισφορά σε είδος αποκλειστικά από το ΤΧΣ, του οποίου το ποσοστό συμμετοχής στο κοινό κεφάλαιο της Τράπεζας από 0% ανήλθε σε 98,6%. Στις 5/07/2013 και μετά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, το ποσοστό συμμετοχής του ΤΧΣ κατήλθε από 98,6% σε 93,6%. Τέλος, μετά την απόφαση της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης στις 26/08/2013 για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, καλυπτόμενη με εισφορά σε είδος από το ΤΧΣ

και συγκεκριμένα με εισφορά του 100% των μετοχών του Νέου ΤΤ, κυριότητας του ΤΧΣ, και της ολοκλήρωσης της εν λόγω αύξησης, στις 11 Νοεμβρίου 2013, το ποσοστό συμμετοχής του ΤΧΣ ανήλθε σε 95,2%.

5.2 Συμμετοχή EUROBANK ERGASIAS στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας

Η EUROBANKERGASIAS συμμετέχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας προσαρμοζόμενη στους τρεις πυλώνες του ως εξής:

Με βάση τον πρώτο πυλώνα η EUROBANKERGASIAS έχει εκδώσει προνομιούχες μετοχές συνολικής ονομαστικής αξίας €950εκατομμύρια. Αυτές οι μετοχές αναλήφθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο, με ίσης ονομαστικής αξίας μεταβίβαση στην Τράπεζα ΟΕΔ στις 21/05/2009.

Στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα στήριξης, η EUROBANKERGASIAS εξέδωσε την 31/12/2013, ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας €13.932εκατομμυρίων κι εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Η Τράπεζα και οι θυγατρικές της έχουν την πλήρη κατοχή αυτών των ομολόγων ενώ κάποια ομόλογα εγγύησης του ελληνικού Δημοσίου, συνολικής αξίας €2.344 έληξαν το Φεβρουάριο του 2013.

Τέλος, από τον τρίτο πυλώνα⁹³ η Τράπεζα αντλεί ρευστότητα, την οποία πρέπει να χρησιμοποιήσει για τη χορήγηση δανείων, στεγαστικών κι επιχειρηματικών για τη στήριξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Από 29/12/2011 η Τράπεζα δεν έχει συμμετοχή σε αυτόν τον πυλώνα. Ωστόσο, το Μάρτιο 2014 δόθηκαν στη Τράπεζα ειδικοί τίτλοι εκδόσεως Ο.Δ.ΔΗ.Χ. συνολικής αξίας €1.918εκ.⁹⁴.

---

⁹³Πρόκειται για δανεισμό ειδικών τίτλων έκδοσης Ο.Δ.ΔΗ.Χ.

⁹⁴Ενημερωτικό Δελτίο EUROBANK ERGASIAS Α. Ε, Έκδοση 17/04/2014, παρ.3.4.2, σελ. 96 από 418

5.3 Εξαγορά του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου από τη EUROBANK ERGASIAS⁹⁵

Στις 15 Ιουλίου 2013 η Eurobank υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία με το ΤΧΣ (Subscription Agreement) για την απόκτηση του 100% των μετοχών του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, μετά από αίτηση που υπέβαλλε στο ΤΧΣ για την απόκτησή του, ως μοναδικός μέτοχος του «Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος Α.Τ.Ε.» και αποδοχή της από αυτό στις 13/07/2013. Η κίνηση αυτή στόχο είχε να ενισχύσει τη στρατηγική θέση της EUROBANK και να την καταστήσει ως μια ελκυστικότερη επενδυτική πρόταση για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ώστε να οδηγηθεί γρηγορότερα στην ιδιωτικοποίησή της προς όφελος τόσο του Ελληνικού δημοσίου όσο και της Ελληνικής οικονομίας γενικότερα.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων λοιπόν της Τράπεζας, που έλαβε χώρα στις 26/08/2013, αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της, κατά το ποσό των 425.625.000 με εισφορά από το ΤΧΣ του 100% των μετοχών του Νέου ΤΤ. Εκδόθηκαν 1.418.750.000 νέες, κοινές, ονομαστικές, μετά ψήφου μετοχές με ονομαστική αξία €0,30 έκαστη (στο εξής Νέες μετοχές) και τιμή διάθεσης €0,48 (στο εξής Τιμή Διάθεσης) για κάθε νέα μετοχή. Η τιμή διάθεσης αυτή προκύπτει με βάση τον ελάχιστο αριθμό των 1.418.750.000 κοινών μετοχών Eurobank που είχε συμφωνηθεί να λάβει το ΤΧΣ για την πώληση του 100% των μετοχών του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος Α.Τ.Ε. Η μέση σταθμισμένη τιμή της μετοχής της EUROBANK στο χρηματιστήριο Αθηνών, τις δέκα τελευταίες, εργάσιμες ημέρες πριν την Έκτακτη Γενική Συνέλευση, ανήλθε σε €0,66, επομένως οι νέες κοινές μετοχές που εκδόθηκαν, ήταν λιγότερες από το ελάχιστο όριο των 1.418.750.000 τεμαχίων. Τα συνολικά κεφάλαια που αντλήθηκαν, έφταναν τα €681.000.000, ενώ η διαφορά ανάμεσα στην τιμή διάθεσης και την ονομαστική αξία των Νέων μετοχών ποσού 255.375.000 καταχωρήθηκε στο λογαριασμό «Έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο»⁹⁶. Η διαπραγμάτευση των Νέων μετοχών από την αύξηση μετοχικού

⁹⁵ Βλέπε Παράρτημα «Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα Έναρξης Διαπραγμάτευσης (Εξαγορά του Νέου Ταχυδρομικού Ταχυδρομείου) 2013», Σελ.116

⁹⁶ Ενημερωτικό Δελτίο EUROBANK ERGASIAS Α. Ε., Έκδοση 10/06/2013, παρ. 4.1.5, σελ. 324 από 334

κεφαλαίου ξεκίνησε στις 14/11/2013⁹⁷. Η τράπεζα και το ΤΧΣ, ανακοίνωσαν στις 14/01/2014 ότι το χρονοδιάγραμμα της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, αποτελούσε άμεση συνάρτηση της αξιολόγησης που διενεργούσε η Τράπεζα της Ελλάδος για τις κεφαλαιακές ανάγκες του τραπεζικού κλάδου στην Ελλάδα, καθώς και του νέου πλαισίου ανακεφαλαιοποίησης. Τα αποτελέσματα (στα οποία κατέληξε η Τράπεζα της Ελλάδος την 06/03/2014) για τη EUROBANK έδειξαν τα κύρια στοιχεία των Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CoreTier 1) θα έπρεπε να αυξηθούν κατά €2.945εκατομμύρια. Η EUROBANK με τη σειρά της έστειλε στις 24/03/2014 σχέδιο κεφαλαιακής ενίσχυσης με το οποίο:

- αναθεώρησε τις ενέργειες σχηματισμού κεφαλαίου με επιπλέον θετική επίδραση στα εποπτικά της κεφάλαια ύψους €81 εκατ. και πρότεινε να αναπροσαρμόσει αντίστοιχα το σχέδιο αναδιάρθρωσής της και
- δήλωσε ότι προτίθεται να καλύψει το υπόλοιπο ποσό των κεφαλαιακών της αναγκών €2.864 εκατ. μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, η οποία αποτελεί ένα βήμα προς την περαιτέρω ενίσχυση της κεφαλαιακής θέσης της Τράπεζας και ενισχύει τη δυνατότητά της να στηρίξει την ελληνική οικονομία⁹⁸.

5.4 Ανακεφαλαιοποιήσεις της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS

5.4.1 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS το 2013

Η δυσχερής οικονομική κατάσταση και η κρίση χρέους της χώρας που οδήγησαν στο PSI, συνέβαλλαν στο να καταγράψει και να αναγνωρίσει η Τράπεζα EUROBANK σημαντικές ζημιές αποτίμησης. Συγκεκριμένα τα έτη 2011 και 2012 οι ζημιές έφταναν τα €6.2δισ σε χρεόγραφα Ελληνικού δημοσίου (ποσό μεγαλύτερο από αυτό της ανακεφαλαιοποίησης). Η αύξηση λοιπόν του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, για την ενίσχυση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειάς της⁹⁹, κατέστη

---

⁹⁷Βλέπε Παράρτημα για «Προβλεπόμενο Χρονοδιάγραμμα Έναρξης Διαπραγμάτευσης» 2013, Σελ.114 ή Ενημερωτικό Δελτίο EUROBANK ERGASIAS Α. Ε., Έκδοση 10/06/2013, παρ. 4.3 σελ. 333 από 334

⁹⁸Ενημερωτικό Δελτίο EUROBANK ERGASIAS Α. Ε, έκδοση 17/04/2014, παρ. 3.4.2, σελ. 98 από 418

⁹⁹Όπως προβλεπόταν στην ΠΥΣ 38/2012 και στη Σύμβαση Προεγγραφής.

ανάγκη επιτακτική. Έτσι, στις 22/04/2013 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, συνεδρίασε κι αποφάσισε τα εξής¹⁰⁰:

1. Να προτείνει στη Γενική Συνέλευση, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου να καλυφθεί εξ' ολοκλήρου από το ΤΧΣ. Αυτή θεωρήθηκε ότι αποτελούσε την καλύτερη, για τη δεδομένη χρονική στιγμή επιλογή, καθώς περιόριζε σημαντικά το διάστημα αβεβαιότητας, συνδράμοντας τοιουτοτρόπως στην εξισορρόπηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Επίσης κατευθυνόταν γρηγορότερα στην πλήρη ανακεφαλαιοποίησή της.
2. Τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης στις 30/04/2013, με θέμα την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας για την άντληση συνολικών κεφαλαίων €5.839εκατομμυρίων, με έκδοση νέων, κοινών μετοχών και κάλυψης της αύξησης εξ' ολοκλήρου από το ΤΧΣ με εισφορά σε είδος¹⁰¹.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στις 19/04/2012, μετά από αξιολόγηση του επιχειρηματικού σχεδίου της Τράπεζας EUROBANKERGASIAS A. E., σχετικά με τις κεφαλαιακές ανάγκες της δεύτερης, απεφάνθη πως ήταν βιώσιμη, ενώ στις 08/11/2012 την ενημέρωσε για την αύξηση που έπρεπε να επέλθει στα βασικά, κύρια κεφάλαιά της (CoreTier 1) κατά €5.839εκ. (ποσό μικρότερο των ζημιών που προέκυψαν από το πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του ελληνικού δημοσίου) έως τον Απρίλιο του 2012. Με βάση τα παραπάνω, ο δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CoreTier 1) διαμορφώθηκε σε 7,3% την 31/12/2012 και 7,8% την 31/03/2013.

Έως τις 23/07/2012 η Τράπεζα ήταν μέλος του ομίλου EFG, ο οποίος κατείχε το 44,70% των κοινών της μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου, μέσω 100% θυγατρικών εταιριών της μητρικής εταιρίας του ομίλου «Private Financial Holdings Limited». Τότε, το 43,55% των κοινών μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου του ομίλου EFG, μεταβιβάστηκε σε δέκα νομικά πρόσωπα, αποκτώντας τοιουτοτρόπως το καθένα ποσοστό 4,4%, ενώ ο όμιλος διατήρησε το 1,15%. Η επωνυμία της συνεπακόλουθα έπρεπε να αλλάξει και να αφαιρεθεί το πρόθεμα «EFG». Με βάση στοιχεία της

¹⁰⁰Περισσότερες πληροφορίες στο Ενημερωτικό Δελτίο της EUROBANKERGASIAS A. E., Έκδοση 10/06/2013, σελ. 296 από 306

¹⁰¹Η εισφορά αυτή από το ΤΧΣ σε είδος, αφορούσε ομόλογα έκδοσης του EFSF.

19/03/2013, η Εθνική τράπεζα, αποτελούσε το βασικό της μέτοχο (μετά τη δημόσια πρόταση που η τελευταία είχε καταθέσει) με ποσοστό 84,35%. Κατόπιν της ανακεφαλαιοποίησης της EUROBANKERGASIAS όμως βασικός μέτοχός της κατέστη το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με ποσοστό 98,56%¹⁰².

Η απόφαση λοιπόν της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας, στις 30/04/2013 ήταν να προχωρήσει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ύψους €1.136.795.207,40 με εισφορά σε είδος, ομολόγων δηλαδή έκδοσης του EFSF και κυριότητας του ΤΧΣ. Εκδόθηκαν 3.789.317.358 νέες, κοινές, ονομαστικές, μετά ψήφου μετοχές, ονομαστικής αξίας €0.30 έκαστη (στο εξής Νέες Μετοχές) και τιμής διάθεσης 1,54091078902977 (στο εξής Τιμή διάθεσης¹⁰³) για κάθε Νέα Μετοχή. Η τιμή διάθεσης καθορίστηκε από:

- Ποσοστό 50% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής κατά τη διάρκεια των 50 ημερών διαπραγμάτευσης, πριν την ημερομηνία καθορισμού της τιμής διάθεσης των μετοχών¹⁰⁴ και
- Της τιμής κλεισίματος της μετοχής στην οργανωμένη αγορά την ημέρα διαπραγμάτευσης πριν την ημερομηνία προσδιορισμού της τιμής διάθεσης των μετοχών¹⁰⁵.

Με βάσει τα παραπάνω, η μικρότερη τιμή ήταν λοιπόν στα €1,54091078931549 και ορίστηκε σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα της τάξης του €1,54091078902977. Απόρροια της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ήταν η συγκέντρωση συνολικά €5.839.000.000, ενώ η διαφορά ανάμεσα στην ονομαστική αξία και στην τιμή διάθεσής τους, ποσού €4.702.204.792,60, καταχωρήθηκε στο λογαριασμό «Έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο¹⁰⁶». Η ίδια Γενική Συνέλευση αποφάσισε να μειώσει παράλληλα τον αριθμό των κοινών μετοχών της από 552.948.427 σε 55.294.843, συνενώνοντάς τες με αναλογία δέκα παλαιές κοινές μετοχές σε μία νέα (reverse split), και να μειώσει επίσης την ονομαστική αξία της τελευταίας από €22,1999998795548

¹⁰²Ενημερωτικό Δελτίο της EUROBANKERGASIASA. Ε, Έκδοση 10/06/2013, παρ. 3.4.2.6 σελ. 70 από 306

¹⁰³Η τιμή διάθεσης προσδιορίστηκε βάσει της παραγράφου 1β του άρθρου 1 της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 38 της 9.11.2012.(ΦΕΞ 223/12.11.2012). Ενημερωτικό δελτίο της EUROBANKERGASIASA. Ε., Έκδοση 10/06/2013, σελ.296 από 306

¹⁰⁴Για διάστημα από 13/02/2013-29/04/2013, συνεπεία συνένωσης παλαιών, κοινών μετοχών (reverse split) με αναλογία 10 παλαιές μετοχές προς 1 νέα.

¹⁰⁵Προσαρμοσμένη λόγω του reverse split ήταν €2,29

¹⁰⁶Διαφορά «υπέρ το άρτιο»(premium/aboverpar) έχουμε όταν η τρέχουσα τιμή ενός χρεογράφου στην αγορά, είναι υψηλότερη από την ονομαστική του αξία.

σε €0,30, σκοπεύοντας στη δημιουργία του οριζόμενου από το άρθρο 4 παράγραφος 4α του κ.ν 2190/1920 ειδικού αποθεματικού. Η μονάδα διαπραγμάτευσης των μετοχών στο Χ.Α. είναι άυλος τίτλος μίας κοινής ονομαστικής μετοχής.

Οι κοινές μετοχές της Τράπεζας είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες, πλήρως αποπληρωμένες κι ελεύθερα μεταβιβάσιμες. Δεν είναι γνωστές στην Τράπεζα συμφωνίες μετόχων που να περιορίζουν την ελεύθερη διαπραγματευσιμότητα και μεταβίβαση των κοινών μετοχών της Τράπεζας. Ειδικά για τις κοινές μετοχές κυριότητας του ΤΧΣ, σημειώνεται ότι το ΤΧΣ αποφασίζει τον τρόπο και τη διαδικασία διάθεσης των μετοχών σε χρόνο που κρίνει σκόπιμο και πάντως εντός διετίας από τη συμμετοχή του στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας.

Μετά λοιπόν από την αύξηση, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε €2.103.508.660,30 ενώ ο συνολικός αριθμός των κοινών, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών σε 3.844.612.201 ονομαστικής αξίας €0,30 έκαστη. Οι προνομιούχες μετοχές ανήλθαν σε 345.500.00 ονομαστικής αξίας €2,75 έκαστη. Τα καθαρά συνολικά έσοδα της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, με εισφορά σε είδος, ανήλθαν σε €5.838,8 εκατομμύρια και τα έξοδα έκδοσης ανήλθαν σε €220,9 εκατομμύρια, ενώ δεν υφίστανται έξοδα έκδοσης που βαρύνουν τον επενδυτή¹⁰⁷.

5.4.2 Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS το 2014¹⁰⁸

Στις 29/04/2013 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας αποφάσισε να επαναγοράσει χρεωστικούς τίτλους συνολικής, ονομαστικής αξίας €580εκατομμυρίων σε εθελοντική βάση. Αφού ξεκίνησε τη διαδικασία υποβολής προαιρετικής πρότασης και μετά τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων, αυτό πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα με:

1. Εξαγορά των τίτλων από την Τράπεζα, στην ονομαστική τους αξία, και
2. Υποχρεώνοντας τους κομιστές και πρώην κατόχους των τίτλων να συμμετάσχουν σε νέα αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με το ποσό εξαγοράς

¹⁰⁷Ενημερωτικό Δελτίο της EUROBANKERGASIASA. E., Έκδοση 10/06/2013, σελ. 297 από 306

¹⁰⁸ Βλέπε Παράρτημα «Αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα της Δημόσιας Προσφοράς 2014», Σελ.115

των τίτλων, με τιμή έκδοσης, ίση με αυτήν της παρούσας αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

Η πρόταση αφορούσε πέντε σειρές υβριδικών τίτλων εκδόσεως της ERB Hellas Funding Limited και μία σειρά τίτλων μειωμένης εξασφάλισης εκδόσεως της ERB Hellas (CaymanIslands) Limited (“Η Πρόταση»), που περιλαμβάνονται στα πρόσθετα στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων της και στα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια αντίστοιχα, έναντι καταβολής μετρητών. Πιο συγκεκριμένα η προαιρετική πρόταση αφορούσε τους κατόχους¹⁰⁹:

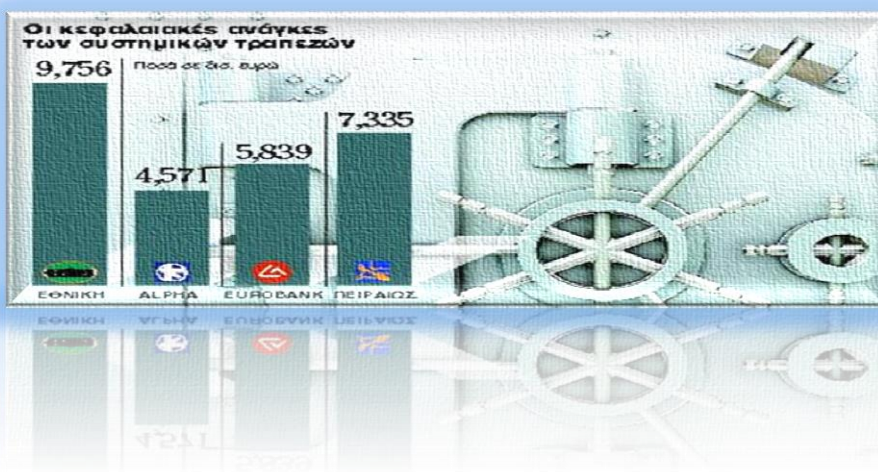
- των Προνομιούχων Τίτλων: της Σειράς ACMS-Linked (ISINDE000A0DZVJ6) συνολικής ονομαστικής αξίας €200.000.000 (και εναπομείναςας ονομαστικής αξίας €17.415.000), εγγυημένων, μη σωρευτικού μερίσματος, χωρίς δικαιώματα ψήφου, της Σειράς B (ISIN XS0232848399), συνολικής ονομαστικής αξίας €400.000.000 (και εναπομείναςας ονομαστικής αξίας €6.599.000), εγγυημένων, σταθερού/κυμαινόμενου επιτοκίου, μη σωρευτικού μερίσματος, χωρίς δικαιώματα ψήφου, της Σειράς D (ISIN XS0440371903), συνολικής ονομαστικής αξίας €300.000.000 (και εναπομείναςας ονομαστικής αξίας €230.050.000), εγγυημένων, μη σωρευτικού μερίσματος, χωρίς δικαιώματα ψήφου, ανταλλάξιμων, με τοκομερίδιο 8,25%, και της Σειράς E (ISIN XS0470450700), συνολικής ονομαστικής αξίας €100.000.000 (και εναπομείναςας ονομαστικής αξίας €59.000.000), εγγυημένων, μη σωρευτικού μερίσματος, χωρίς δικαιώματα ψήφου, ανταλλάξιμων, με τοκομερίδιο 8,25%, όλων των ανωτέρω τίτλων έκδοσης της ERB Hellas Funding Limited, και
- των Τίτλων Μειωμένης Εξασφάλισης Callable Step-Up (ISIN XS0302804744), συνολικής ονομαστικής αξίας €750.000.000 (και εναπομείναςας ονομαστικής αξίας €289.205.000), κυμαινόμενου επιτοκίου, λήξης 2017.

---

¹⁰⁹Ενημερωτικό Δελτίο EUROBANKERGASIAS, Έκδοση 10/06/2013, παρ. 3.4.2.9, σελ. 71-72 από 306

Η Τράπεζα στις 17/04/2014 εξέδωσε ενημερωτικό δελτίο για τη δημόσια προσφορά έως 954.666.667 νέων, κοινών, ονομαστικών μετοχών και την εισαγωγή στο χρηματιστήριο Αθηνών έως 9.546.666.667 νέων, κοινών, ονομαστικών μετοχών η έκδοση των οποίων ήταν αποτέλεσμα της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ή/και με εισφορά σε είδος με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφιστάμενων μετοχών της. Κατόπιν της Διαγνωστικής Μελέτης του 2013 και ενόψει της αντίστοιχης άσκησης και προσομοίωσης από την ΕΒΑ στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism (SSM)) της ΕΚΤ, η Τράπεζα της Ελλάδος προσδιόρισε τις κεφαλαιακές ανάγκες των ελληνικών τραπεζών υπό το βασικό σενάριο. Αυτές για την Τράπεζα ανήλθαν την 08.04.2014, σε €2.945εκατομμύρια, αλλά επαναξιολογήθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος και μετά από απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, προσδιορίστηκαν τελικώς σε €2.864εκατομμύρια . Παράλληλα το ΤΧΣ στις 15/4/2014 ανακοίνωσε ότι ενέκρινε την προσφορά που κατατέθηκε από ομάδα θεσμικών επενδυτών (στο εξής οι «Ειδικοί Θεσμικοί Επενδυτές») , αποτελούμενη από τη Fairfax Financial Holdings Limited (στο εξής «Fairfax»), τη WLR Recovery Fund V, L.P. ή/και άλλα επενδυτικά σχήματα που διαχειρίζεται η WL Ross&Co LLC (στο εξής από κοινού «WLR Funds»), η Capital Research and Management Company, ενεργούσα υπό την ιδιότητά της ως διαχειρίστρια επενδύσεων με διακριτική ευχέρεια για λογαριασμό και εξ ονόματος ορισμένων κεφαλαίων που διαχειρίζεται (στο εξής «Capital Research and Management Funds»), η Mackenzie Financial Corporation, ενεργούσα υπό την ιδιότητά της ως διαχειρίστρια επενδύσεων, με διακριτική ευχέρεια για λογαριασμό και εξ ονόματος ορισμένων κεφαλαίων που διαχειρίζεται (στο εξής «Mackenzie Funds»), ορισμένα κεφάλαια που διαχειρίζεται η Fidelity Management&Research Company (στο εξής από κοινού «Fidelity Funds») και η Brookfield International Bank Inc (στο εξής «Brookfield»). Οι Ειδικοί Θεσμικοί Επενδυτές συμφώνησαν να συνάψουν με την Τράπεζα Συμφωνία Ειδικού Θεσμικού Επενδυτή και δεσμεύτηκαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία εγγραφής των Προσφερομένων Μετοχών με συνολικό ποσό ύψους ευρώ 1.332εκατ. περίπου στην τιμή των ευρώ €0,30 ανά Προσφερόμενη Μετοχή. Από τα όσα συμφωνήθηκαν, προέκυψε πως καθένας από τους ειδικούς θεσμικούς επενδυτές, δεσμεύτηκε για την απόκτηση των προσφερομένων μετοχών ύψους €1.332εκατομμυρίων περίπου στην τιμή των €0,30 ανά μετοχή. Στην τιμή διάθεσης των €0,30 οι συνολικά προσφερόμενες μετοχές για

τους ειδικούς, θεσμικούς επενδυτές ήταν 4.439.337.533 οι οποίες αποτελούν αφενός μεν το 29,56% του συνόλου των εκδοθέντων μετά την Προσφορά, κοινών μετοχών κι αφετέρου 46,5% του συνόλου των προσφερόμενων μετοχών. Εάν η Αύξηση δεν καλυφθεί πλήρως (δηλαδή στο 100%) από ιδιώτες επενδυτές, το ΤΧΣ έχει ενημερώσει την Τράπεζα ότι θα καλύψει το σύνολο των αδιάθετων Προσφερομένων Μετοχών στην Τιμή Διάθεσης, μέχρι του ποσού των €2.864.000.000,010 που αποτελεί το ποσό κατά το οποίο οφείλει η Τράπεζα να αυξήσει τα Κύρια Στοιχεία των Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων της, σύμφωνα με την υπό στοιχεία 109/8.4.2014 απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Εικόνα 5.1 ΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

6.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου μιας εταιρείας, εν προκειμένω των πιστωτικών ιδρυμάτων, αποσκοπεί στην χρηματοδότηση των επενδύσεών της. Δεν αποκλείεται όμως ο σκοπός της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου να είναι είτε η εξόφληση υποχρεώσεων της εταιρείας είτε η δημιουργία χρηματοοικονομικής ρευστότητας (financial slack). Έτσι, είναι πιθανόν μια εταιρεία ή Τράπεζα που έχει ήδη επενδύσει δανειζόμενη, να προβαίνει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ώστε να εξοφλήσει το δάνειό της. Είναι επίσης πιθανόν εάν πρόκειται να επενδύσει στο μέλλον, να προβαίνει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ώστε να έχει την απαραίτητη ρευστότητα όταν χρειαστεί¹¹⁰.

Πιο συγκεκριμένα για την πρώτη ανακεφαλαιοποίηση στην οποία προέβησαν τα πιστωτικά ιδρύματα οι όροι ήταν οι εξής¹¹¹:

1. Να επιτευχθεί επάρκεια κεφαλαίων, τα βασικά δηλαδή εποπτικά κεφάλαια των συστημικών τραπεζών (core tier 1) να ανέρχονται στο 9% έως το τέλος του 2014, όπως όρισε η Τράπεζα της Ελλάδος, μετά από ενδελεχείς ελέγχους που διενήργησε στις Τράπεζες, έτσι ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη και να επιταχυνθεί η επιστροφή των καταθέσεων. Απώτερος σκοπός όλων αυτών ήταν φυσικά να επανέλθει η ρευστότητα στην ελληνική οικονομία και η ομαλότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας.
2. Να περιοριστεί το ποσό που θα καταβάλλει το Ελληνικό Δημόσιο μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
3. Να αυξηθεί η πιθανότητα ανάκτησης των καταβεβλημένων κεφαλαίων.

¹¹⁰ <http://users.auth.gr/gpapahr/opinion/issues.html>

¹¹¹ <http://www.indepanalysis.gr/?q=node/1252>

Με βάση την ανακοίνωση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, η ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων συστημικών Τραπεζών, ολοκληρώθηκε με επιτυχία, καθώς κάθε μια από αυτές κατάφερε να ενισχύσει την κεφαλαιακή της βάση. Επίσης η Τρόικα θεώρησε πως η ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών αποκαταστάθηκε ώστε να μπορέσει να στηρίξει την οικονομική ανάκαμψη και να διατηρήσει την ασφάλεια των καταθετών. Μήπως όμως η πραγματικότητα είναι λιγάκι διαφορετική; Η ανακεφαλαιοποίηση έλυσε στατικά ένα πρόβλημα αυτού καθεαυτού του τραπεζικού τομέα αλλά η εξέλιξη των γεγονότων τον έφερε αντιμέτωπο με μια πληθώρα άλλων προβλημάτων που αφορούσαν τον ίδιο και την οργάνωσή του. Τα ποσά που δόθηκαν για ανακεφαλαιοποίηση, δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα για χορήγηση δανείων και άρα για τόνωση της ρευστότητας της οικονομίας, κάτι το οποίο υπονόμει εξ' ορισμού την ικανοποίηση του πρώτου όρου της ανακεφαλαιοποίησης που προαναφέραμε. Επίσης η ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης ήταν κάτι παραπάνω από βέβαιο ότι θα εμφανιζόταν ξανά στο άμεσο μέλλον, εφόσον οι Τράπεζες δε χορηγούσαν αποτελεσματικά δάνεια ή χορηγούσαν δάνεια αλλά με επισφάλειες. Η οικονομία δε λειτουργούσε, τα εισοδήματα μειώνονταν και μαζί τους μειώνονταν και οι αποταμιεύσεις, με εύλογη συνέπεια οι δανειολήπτες να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ληξιπρόθεσμες δόσεις τους, η μη αποπληρωμή των οποίων δημιουργούσε ανάγκη εύρεσης νέων κεφαλαίων. Ακόμη μέσα στο έντονο κλίμα αβεβαιότητας, η επιστροφή των καταθέσεων φάνταζε μη ρεαλιστική, κάτι που αποδεικνύεται και από τα στοιχεία, τα οποία έδειχναν μείωσή τους το Μάιο του 2013 σε €181,3δισ από €185,9 το Μάρτιο του 2013. Άλλωστε η αύξηση των καταθέσεων είναι συνάρτηση του ρυθμού αύξησης των αποταμιεύσεων που προϋποθέτει μεγέθυνση του ΑΕΠ και περιορισμό του ρυθμού κατανάλωσης¹¹². Ας εξετάσουμε όμως αναλυτικά, πώς έγινε αυτή η διαδικασία της ανακεφαλαιοποίησης και αξιολογώντας την να αποτυπώσουμε κάποια συμπεράσματα.

---

¹¹² <http://www.euro2day.gr/specials/opinions/article/1119489/trapezes-giati-h-anakefalaiopoihsh-den-arkei.html>

6.2 Συγκριτική ανάλυση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης μεταξύ των τεσσάρων συστημικών Τραπεζών

6.2.1 Συγκριτική ανάλυση της ανακεφαλαιοποίησης του 2013

Στη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης που ακολούθησαν και οι τέσσερις συστημικές Τράπεζες, διακρίνουμε ομοιότητες αλλά και διαφορές τόσο στον τρόπο εφαρμογής της όσο και στα πραγματοποιούμενα αποτελέσματα. Αρχικά το τραπεζικό σύστημα διαχωρίστηκε σε τέσσερα «κομμάτια» - πυλώνες, δηλαδή ξεχώρισαν τέσσερα πιστωτικά ιδρύματα ως «βιώσιμα» τα εξής:

1. Η Εθνική Τράπεζα, η οποία εξαγόρασε τη First Business Bank
2. Η ALPHA BANK, η οποία εξαγόρασε την Εμπορική Τράπεζα
3. Η Τράπεζα Πειραιώς, η οποία εξαγόρασε την Αγροτική, τη Millenium, τη Γενική και τα ελληνικά καταστήματα των Τραπεζών Κύπρου, Λαϊκής κι Ελληνικής
4. Η EUROBANK ERGASIAS, η οποία εξαγόρασε την Proton Bank και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο

Μετά από τις συγχωνεύσεις στις οποίες προέβησαν, το ενεργητικό τους διαμορφώθηκε σε €104δισ για την Εθνική, €72δισ για την ALPHA BANK, €100δισ για την Πειραιώς κι €79,4δισ για τη EUROBANK ERGASIAS. Αφαιρώντας τις προβλέψεις καθεμιάς τα ποσά αυτά ανήλθαν αντίστοιχα σε €96δισ για την πρώτη, €61δισ για τη δεύτερη, €88δισ για την Τρίτη και €72δισ για την τέταρτη.

Και οι τέσσερις αυτές συστημικές Τράπεζες, ανακεφαλαιοποιήθηκαν το 2013 με τη συμμετοχή του ΤΧΣ, η οποία ήταν τέτοια που το κατέστησε τον μεγαλύτερο μέτοχό τους. Προέβησαν δηλαδή σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου απευθυνόμενοι τόσο στην ιδιωτική συμμετοχή όσο και στο ΤΧΣ, το οποίο επρόκειτο να καλύψει το υπόλοιπο που δε θα καλυπτόταν από τους ιδιώτες, με εισφορά ομολόγων έκδοσης του EFSF όμως κι όχι με καταβολή μετρητών. Ο όρος για κάλυψη του 10% της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου των Τραπεζών από ιδιώτες, ώστε να διατηρήσουν τον ιδιωτικό τους χαρακτήρα, ικανοποιήθηκε όμως μόνο από τις τρεις, ενώ η EUROBANK ERGASIAS δεν τα κατάφερε κι ανακεφαλαιοποιήθηκε πλήρως από το ΤΧΣ. Τα κεφάλαια του ΤΧΣ αφορούσαν όπως είδαμε και παραπάνω εισφορά ομολόγων έκδοσης EFSF, συνολικού ύψους €50δισ, τα οποία βάρυναν το Ελληνικό

Δημόσιο χρέος. Από αυτό το ποσό χρησιμοποιήθηκαν έως τα μέσα του 2013 τα €37δισ, για την κάλυψη των ελαχίστων ιδίων κεφαλαίων με βάση τις επιταγές τόσο της Τράπεζας της Ελλάδος όσο και της «Βασιλείας II», ενώ τα υπόλοιπα παρέμειναν στο ΤΧΣ για κάλυψη μελλοντικών αναγκών. Η συμμετοχή του ΤΧΣ λοιπόν στην κάθε Τράπεζα σε ποσοστά, απεικονίζεται ως εξής:

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΧΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΙΔΙΩΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	89%	11%
ALPHA BANK	89%	11%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	80,5%	19,5%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS	98%	2%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1 ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΧΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ ΣΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Μετά την ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών τα Ίδια Κεφάλαιά τους ανήλθαν σε €5,3δισ για την Εθνική Τράπεζα από 1.887.563εκ αρνητικό που ήταν την 31/12/2012, €7,7δισ για την ALPHA BANK από €772.611χιλιάδες την 31/12/2012, €8,8δισ για την Τράπεζα Πειραιώς από 2.334,3εκ που ήταν την 31/12/2012 συνεπεία της αρνητικής υπεραξίας λόγω εξαγοράς τραπεζικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα Κυπριακών Τραπεζών και €4δισ για τη EUROBANK ERGASIAS από 655.000 χιλιάδες αρνητικό την 31/12/2012. Αν λάβουμε υπόψη τις προσφορές που πραγματοποιήθηκαν και τα ποσοστά της ιδιωτικής συμμετοχής, θα μπορούσαμε να δείξουμε τα αποτελέσματα αυτά συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα:

Τραπεζικά Ιδρύματα	Αντληθέντα Ποσά* από την ΑΜΚ	Πραγματοποιηθείσες Προσφορές	Ποσοστό Ιδιωτικής Συμμετοχής
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	2,5	5	43%
ΑΛΡΗΑ BANK	1,2	2,5	30,1%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1,75	3,1	32,7%
EUROBANK ERGASIAS	2.86	7,1	64,59%
ΣΥΝΟΛΑ	8,31	17,7	42,59% **

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΜΚ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ 2013

ΠΗΓΗ: ΜΕ ΒΑΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ www.bankingnews.gr, ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ Κ.ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ Π

*ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ €

**ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ

Ένας από τους βασικότερους δείκτες των Τραπεζών είναι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας που ισούται με το λόγο των κεφαλαίων προς τα χορηγηθέντα δάνεια και στοχεύει στη μέτρηση της ρευστότητας και συνεπακόλουθα στην προστασία του καταθέτη. Πώς επιτυγχάνεται όμως αυτό; Στην πράξη το κεφάλαιο συνιστά αρχικά τη συνεισφορά των μετόχων σε μετρητά, που μετατρέπεται όμως μετέπειτα σε κτίρια, εξοπλισμό και άλλα μέσα που βοηθούν μεν την Τράπεζα να λειτουργήσει, δεν είναι δε άμεσα ρευστοποιήσιμα. Επίσης λογικό προς αυτήν την κατεύθυνση, θα ήταν ο δείκτης να εμφανίζει στον παρονομαστή τις καταθέσεις κι όχι τα δάνεια. Παρ' όλα αυτά όμως έχει αναδειχθεί σε κυρίαρχο δείκτη καθώς μέσω της επιβολής ενός στόχου κεφαλαιακής επάρκειας, οι εμπορικές Τράπεζες υποχρεώνονται να αυξάνουν συνεχώς τα κεφάλαιά τους ανάλογα με τα δάνεια που έχουν χορηγήσει.

Ο κοινός στόχος λοιπόν των τεσσάρων συστημικών Τραπεζών για Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας άνω του 8%, όπως επέβαλαν Βασιλεία και Τράπεζα της

Ελλάδος , επετεύχθη μετά την ανακεφαλαιοποίηση, καθώς στο τέλος του 2013 τα ποσοστά για την κάθε μία διαμορφώθηκαν ως εξής:

	ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	
	30/06/2013 ¹¹³ (ΠΡΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ)	31/12/2013 (ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ)
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	9,2%	11,2%
ΑΛΦΑ BANK	13,9%	16,1%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	13,8%	13,9%
EUROBANK	8,6%	11,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΜΚ 2013

Σ' αυτό το σημείο χρήσιμο είναι να μελετηθεί διεξοδικότερα, το πώς διαμορφώθηκαν οι εν λόγω δείκτες των Ελληνικών Τραπεζών, με βάση τα πλαίσια της Βασιλείας. Λαμβάνοντας υπόψη λοιπόν την ισχύουσα «Βασιλεία II», η κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών (core tier 1) διαμορφώθηκε στο 17,15%, ποσοστό που ήταν η υψηλότερη Ευρωπαϊκή επίδοση. Οι Τράπεζες όμως παγκοσμίως υιοθετούν κι εφαρμόζουν τους αυστηρότερους κανόνες του «Συμφώνου της Βασιλείας III». Τα νέα δεδομένα, που προκύπτουν από τα δημοσιευμένα ενημερωτικά δελτία των τραπεζών,

συμπεριλαμβανομένων των ΑΜΚ που έλαβαν χώρα το 2013 για τα Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, απεικονίζονται στον εξής πίνακα:

¹¹³ Με βάση στοιχεία που είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα www.berenberg.de, « Figure 3: The four Greek banks have re-built their capital buffers», σελ. 2

CORE TIER 1

	ΒΑΣΙΛΕΙΑ II	ΒΑΣΙΛΕΙΑ III (Ορθός Δείκτης)
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	18,2%	11.7%
ALPHA BANK	16,9%	12.2%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	16.8%	11.8%
EUROBANK ERGASIAS	19%	10,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ CORE TIER 1 ΒΑΣΕΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ III

Σημαντική διευκρίνιση αποτελεί το γεγονός πως οι 15 από τις μεγαλύτερες Τράπεζες στην Ευρώπη εμφάνιζαν, υποκείμενες στις επιταγές της «Βασιλείας III», Core Tier 1 περίπου στο 9,8%.

Τα Ελληνικά Τραπεζικά ιδρύματα, πέρασαν αρχικά από τη διαδικασία προσομοίωσης ακραίων συνθηκών, τα λεγόμενα stress tests to 2010. Για το σκοπό αυτόν χρησιμοποιήθηκαν δύο σενάρια: το βασικό και το δυσμενές. Με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν για κάθε μία Τράπεζα και πριν αυτές προβούν σε ΑΜΚ, τα δεδομένα διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ 12/2013)				
	ΣΤΑΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ		ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ	
<u>CORE TIER 1</u>				
	Βασικό Σενάριο	Δυσμενές Σενάριο	Βασικό Σενάριο	Δυσμενές Σενάριο
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	5.75%	-0.42%	13.3%	8.9%
ALPHA BANK	13.81%	8.07%	13.3%	8.5%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	9.03%	4.39%	11.4%	6.7%
EUROBANK ERGASIAS	2.03%	-6.42%	15.1%	5.5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ CORE TIER 1 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΥΣΜΕΝΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΩΝ STRESS TESTS ΤΟΥ 2010 ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΜΚ

Επίσης, τα κεφαλαιακά αποθέματα ή ελλείμματα που καταγράφηκαν για κάθε μία Τράπεζα, όσον αφορά στο δυσμενές σενάριο, εμφανίζονται στα παρακάτω επίπεδα:

Κεφαλαιακό Απόθεμα / Έλλειμμα* για το Δυσμενές Σενάριο

	Στατικό Μοντέλο	Δυναμικό Μοντέλο
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	-3.433	2,025
ALPHA BANK	1.334	1,751
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	-660	800
EUROBANK ERGASIAS	-4.629	-18

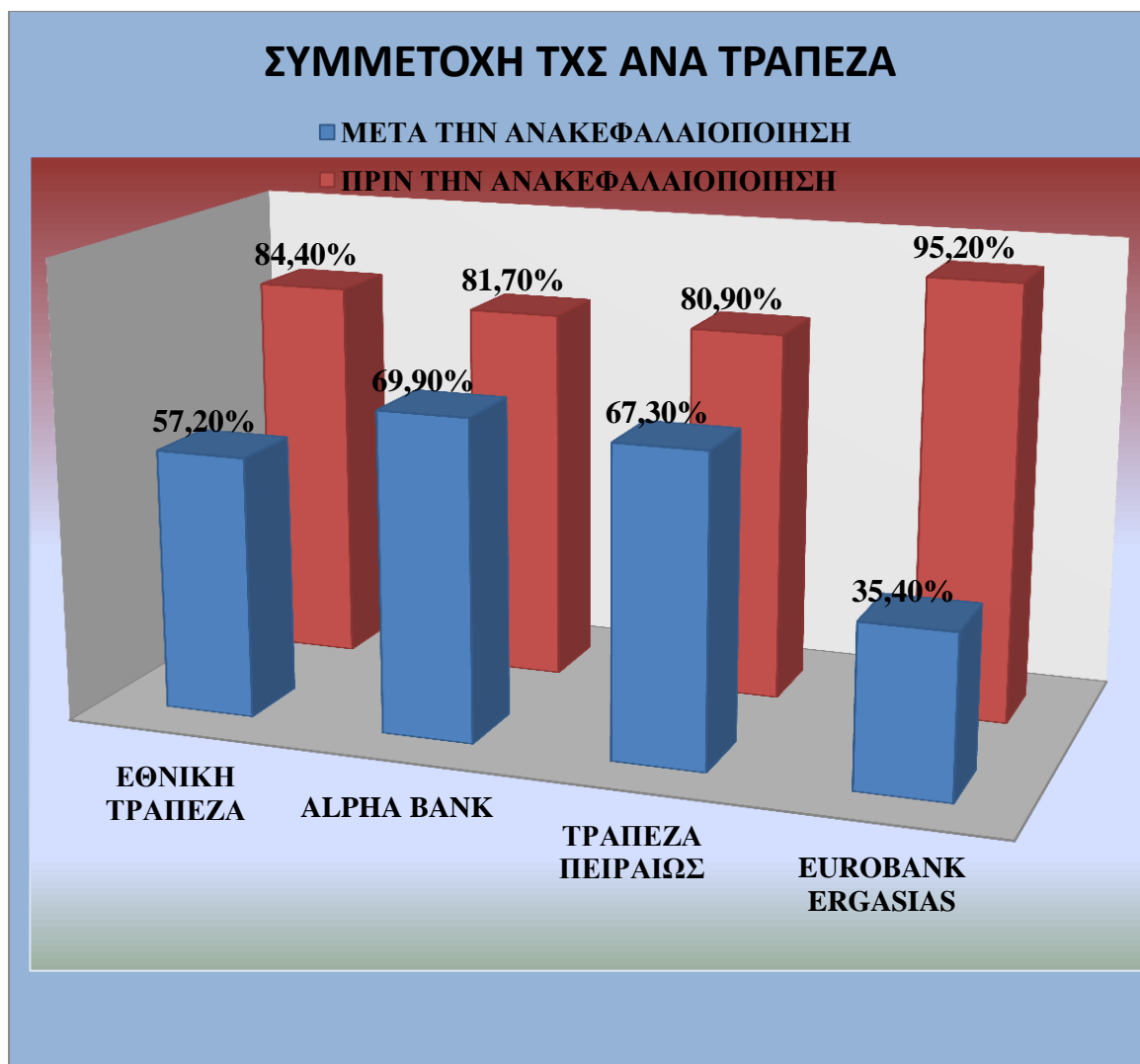
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.6 ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ / ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΥΣΜΕΝΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ STRESS TESTS 2010

ΠΗΓΗ: Άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=644924>

*ΣΕ ΕΚΑΤ. €

6.2.2 Συγκριτική Ανάλυση της Ανακεφαλαιοποίησης του 2014

Το 2014 οι Ελληνικές Τράπεζες προέβησαν σε νέα ανακεφαλαιοποίηση που πραγματοποιήθηκε με καταβολή μετρητών και κατάργηση δικαιωμάτων προτίμησης από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές. Το κοινό αποτέλεσμα και για τις τέσσερις συστημικές Τράπεζες ήταν να μειώσουν τη συμμετοχή του ΓΧΣ στο μετοχικό τους κεφάλαιο, ενώ η EUROBANK ERGASIAS πέτυχε την επανιδιωτικοποίησή της με μείωση του ποσοστού του Ταμείου από 95,2% σε 35,4%. Αναλυτικά για κάθε Τράπεζα τα ανωτέρω στοιχεία διαμορφώνονται ως εξής:

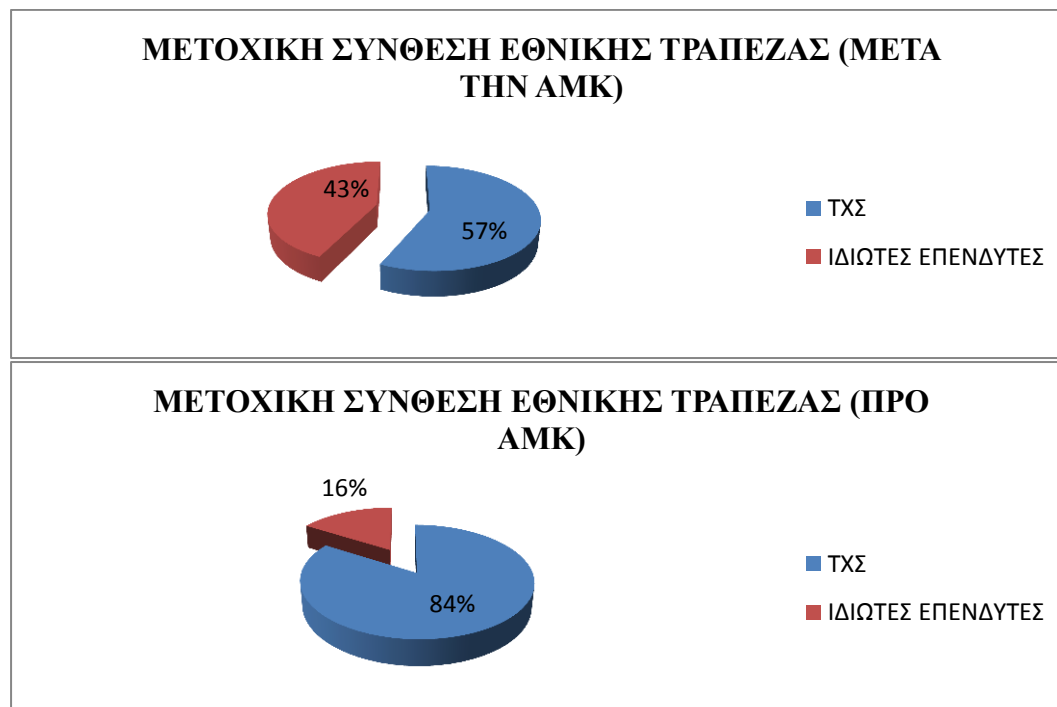
ΓΡΑΦΗΜΑ 6.7 ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΧΣ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ο δεύτερος γύρος ανακεφαλαιοποίησης των τεσσάρων συστημικών που έλαβε χώρα το 2014, στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία όπως ανακοίνωσε το ΤΧΣ διαμέσου της διευθύνουσας συμβούλου του κ. Σακελλαρίου Αναστασίας. Όλες οι Τράπεζες κατάφεραν να αυξήσουν και να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους βάση. Το ΤΧΣ σε όλες τις περιπτώσεις, παρείχε τη συγκατάθεσή του στα πιστωτικά ιδρύματα να προχωρήσουν σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ενώ παράλληλα οριστικοποίησε κι ενέκρινε τα σχέδια αναδιάρθρωσής τους. Η διαδικασία αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ολοκληρώθηκε επιτυχώς και στις τέσσερις περιπτώσεις με κατάργηση δικαιωμάτων προτίμησης ενώ καλύφθηκε εξ' ολοκλήρου από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές.

Συγκεκριμένα στην περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας, η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιήθηκε με ιδιωτική μόνον τοποθέτηση δηλαδή σε

επιλεγμένους επενδυτές ή/και στο προσωπικό και σε συνεργάτες του πιστωτικού ιδρύματος. Επρόκειτο με άλλα λόγια για διάθεση σε θεσμικούς και άλλους ειδικούς επενδυτές στο εξωτερικό, με τη διαδικασία του διεθνούς βιβλίου προσφορών (book building), χωρίς αυτή να συνιστά δημόσια προσφορά. Με τον ίδιο τρόπο πραγματοποιήθηκε η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της ALPHA BANK. Σε αντίθεση με τα παραπάνω η Τράπεζα Πειραιώς αλλά και η EUROBANK ERGASIAS προχώρησαν σε ΑΜΚ συνδυάζοντας την ιδιωτική τοποθέτηση, διάθεση δηλαδή που δε συνιστά δημόσια προσφορά, σε θεσμικούς και ειδικούς επενδυτές στο εξωτερικό, με τη διαδικασία του διεθνούς βιβλίου προσφορών, και δημόσια προσφορά στο ευρύ κοινό στην Ελλάδα. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι οι δύο από τις τέσσερις Τράπεζες, ήτοι η ALPHA BANK και η Τράπεζα Πειραιώς, μετά την ΑΜΚ προχώρησαν σε αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών που κατείχε το Ελληνικό Δημόσιο ύψους €940εκ. για την πρώτη και €750εκ. για τη δεύτερη. Προκειμένου να μελετήσουμε συγκριτικά τη μετοχική σύνθεση κάθε Τράπεζας λοιπόν, παραθέτουμε τα εξής, κατατοπιστικά γραφήματα:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

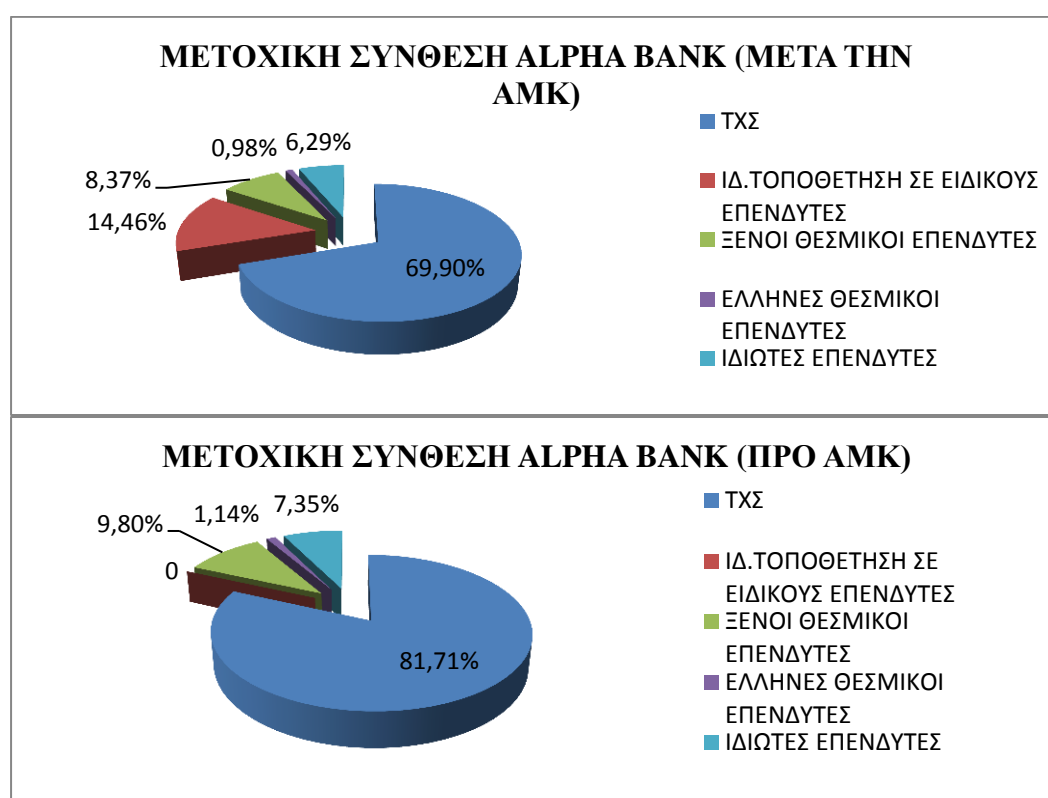

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.8 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ 2014

ΠΗΓΗ: ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΑΜΚ ΚΑΙ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΟ ΜΑΙΟ ΤΟΥ 2014

Βάσει των παραπάνω γραφημάτων βλέπουμε πως την πλειοψηφία των μετοχών πριν από την ανακεφαλαιοποίηση στην Εθνική Τράπεζα την κατείχε το ΤΧΣ με ποσοστό συμμετοχής που έφτανε το 84% και το μειοψηφικό ποσοστό του 16% άνηκε στους ιδιώτες επενδυτές, ενώ μετά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου η συμμετοχή του πρώτου μειώθηκε σημαντικά (57%) φτάνοντας σχεδόν στα ίδια επίπεδα με την ιδιωτική συμμετοχή (43%).

ALPHA BANK

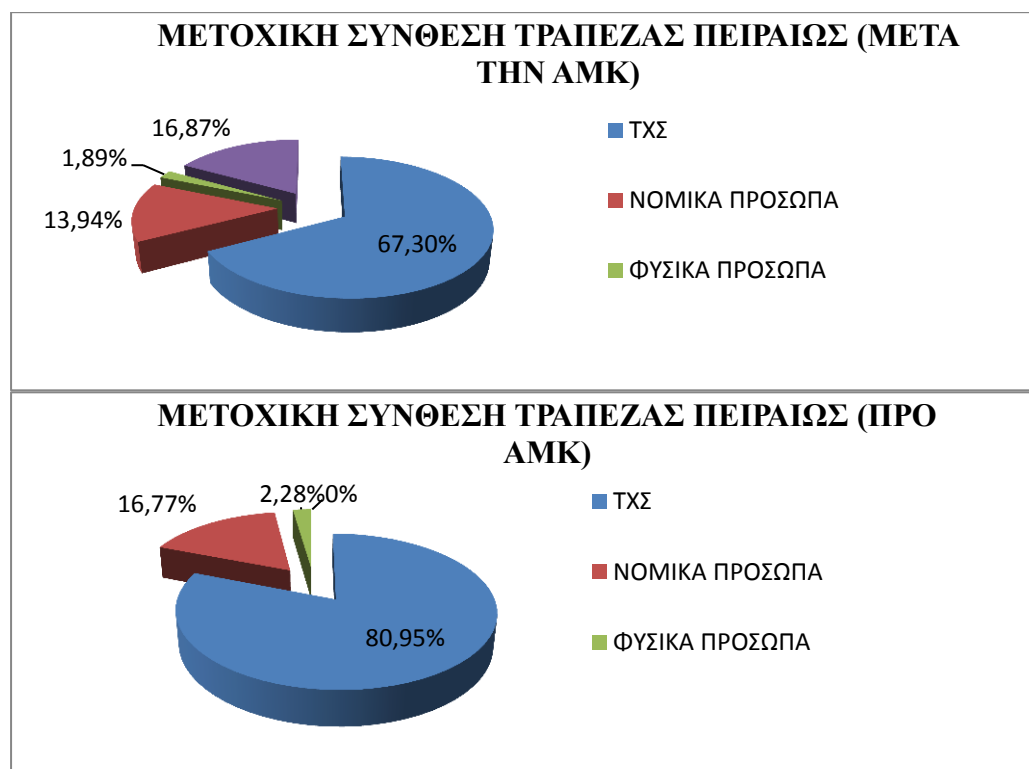
ΓΡΑΦΗΜΑ 6.9 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ALPHA BANK ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ 2014

ΠΗΓΗ:ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΚ ΤΗΣ ALPHA BANK ΤΟ 2014

Αντίστοιχα για την ALPHA BANK το ΤΧΣ κατείχε τα πρωτεία στη μετοχική σύνθεση της Τράπεζας με ποσοστό που άγγιζε το 81,71% πριν την ανακεφαλαιοποίηση κι ακολουθούσαν οι υπόλοιπες συμμετοχές, ήτοι της ιδιωτικής τοποθέτησης σε ειδικούς επενδυτές με 0%, των ξένων θεσμικών επενδυτών με 9,80% και αντίστοιχα των Ελλήνων με 1,14% και των ιδιωτών επενδυτών με 7,35%. Οι εν λόγω συμμετοχές μετά την ανακεφαλαιοποίηση βέβαια, μεταβλήθηκαν στα εξής

ποσοστά: ΤΧΣ με 69,90%, ιδιωτική τοποθέτηση σε ειδικούς επενδυτές με 14,46%, ξένοι κι Έλληνες θεσμικοί επενδυτές με 8,37% και 0,98% αντίστοιχα και ιδιώτες επενδυτές με 6,29%.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

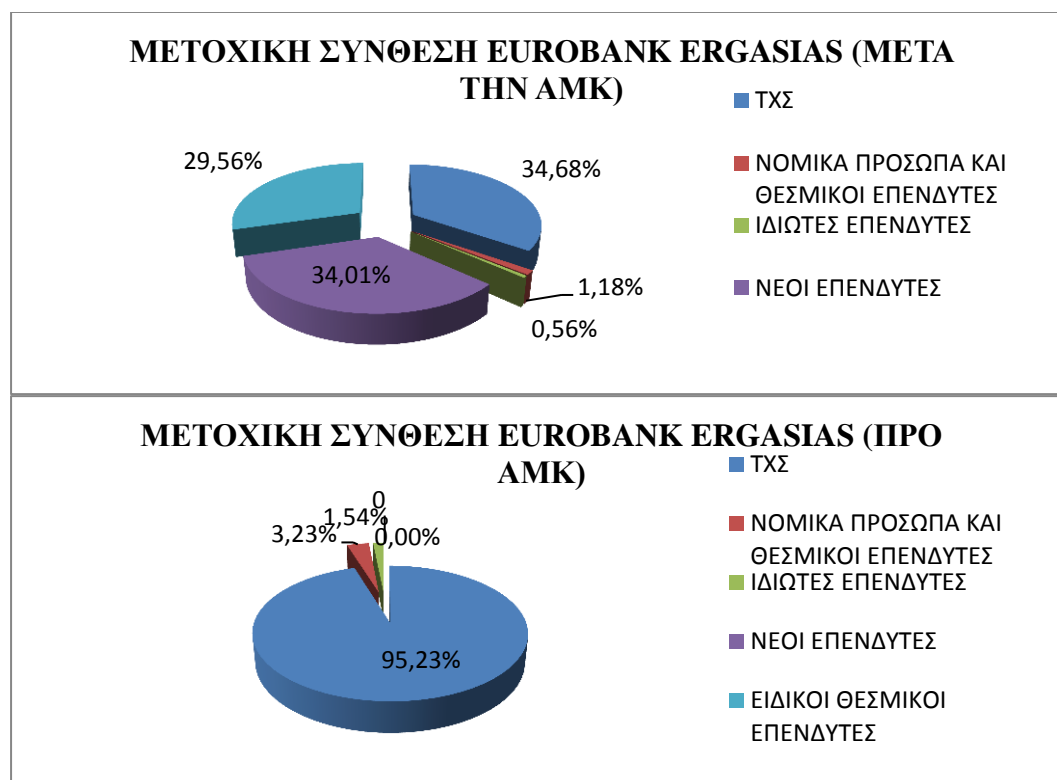

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.10 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ 2014

ΠΗΓΗ: ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΚ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΟ 2014

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρούμε και στην περίπτωση της Τράπεζας Πειραιώς με το ΤΧΣ να κατέχει το 80,95% πριν την ΑΜΚ ενώ μετέπειτα να «πέφτει» στο 67,30%. Τα νομικά πρόσωπα συμμετείχαν στη μετοχική σύνθεση της Τράπεζας με 16,77%, συμμετοχή η οποία μετά την ΑΜΚ διαμορφώθηκε στο 13,94%, ενώ αυτή των φυσικών προσώπων διαμορφώθηκε σε 2,28% πριν και στο 1,89% μετά την ΑΜΚ. Τέλος το αντίστοιχο ποσοστό για τους λοιπούς μετόχους (ιδιώτες και φυσικά πρόσωπα) προσδιορίστηκε στο 16,87% μετά την ανακεφαλαιοποίηση, ενώ πριν από αυτήν, όπως παρατηρούμε δε συμμετείχαν στη μετοχική σύνθεση της Τράπεζας (0%).

EUROBANK ERGASIAS

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.11 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ 2014

ΠΗΓΗ:ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΚ ΤΗΣ EUROBANK ERGASIAS ΤΟ 2014

Για τη EUROBANK ERGASIAS η συμμετοχή του ΤΧΣ έφτασε το πολύ υψηλό ποσοστό του 95,23% προ ανακεφαλαιοποίησης, γεγονός που προκύπτει λογικά αφού ήταν η μόνη Τράπεζα που δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τη διαδικασία με τη συμμετοχή ιδιωτών. Η μεγάλη επιτυχία της ανακεφαλαιοποίησης βέβαια έγκειται στη μείωση αυτού του ποσοστού σε 34,01%, οπότε και η Τράπεζα κατέστη η μοναδική εκ των τεσσάρων που επανήλθε σε ιδιωτικά «χέρια». Η συμμετοχή των νομικών προσώπων και θεσμικών επενδυτών βρισκόταν στο 3,23% πριν την ΑΜΚ και στο 1,18% μετά από αυτήν, ενώ οι ειδικοί επενδυτές, όπως και οι νέοι, ξεκινώντας από κοινού από 0% κάλυψαν οι μεν πρώτοι το 29,56% και οι δεύτεροι το 34,01%. Επιπλέον τα ποσοστά των ιδιωτών επενδυτών διαμορφώθηκαν στο 0,56% από 1,54% πριν την ΑΜΚ.

Αξίζει να σημειωθεί πως και οι τέσσερις συστημικές Τράπεζες αποφάσισαν την επιστροφή τους στη διατραπεζική αγορά για άντληση επιπλέον ρευστότητας. Γι'

αυτόν το λόγο προχώρησαν σε έκδοση ομολόγων. Η διαφορά τους έγκειται στο ότι η Εθνική Τράπεζα εξέδωσε πενταετές ομόλογο χωρίς εξασφαλίσεις ύψους €750εκατομμυρίων με κουπόνι 4,375% και απόδοση 4,5% κατά την έκδοση, η EUROBANK ERGASIAS εξέδωσε τετραετές ομόλογο χωρίς εξασφαλίσεις ύψους €500εκατομμυρίων με κουπόνι 4,25% και απόδοση 4,375% κατά την έκδοση, η ALPHA BANK εξέδωσε τριετές ομόλογο, ύψους €500εκ κι απόδοσης 3,5% ενώ η Τράπεζα Πειραιώς εξέδωσε τριετές ομόλογο ύψους €500εκ με ετήσιο τοκομερίδιο 5%. Η ομολογιακή έκδοση αυτή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία για την Εθνική Τράπεζα, καθώς υπερκαλύφθηκε πάνω από τρεις φορές, με τους επενδυτές να προσφέρουν συνολικά κεφάλαια ύψους €2,5δισ. Σημειώνεται πως η τιμή έκδοσης του ομολόγου ορίστηκε στο 99,451% και συντονιστές της έκδοσης ήταν οι εξής Τράπεζες: Bank of America, Merrill Lynch, Citi, Goldman Sachs, HSBC και Morgan Stanley. Ομοίως πολύ ενθαρρυντικά ήταν τα αποτελέσματα και για τη EUROBANK ERGASIAS, αφού σημειώθηκε υπερκάλυψη της έκδοσης πάνω από 2 φορές, με τους επενδυτές να προσφέρουν €1,1δισ. Η τιμή έκδοσης του ομολόγου ορίστηκε στο 99,55% ενώ αντίστοιχα οι συντονιστές αυτής της έκδοσης ήταν οι εξής: Credit Suisse, HSBC, JP Morgan, Mediobanca και Nomura. Στην περίπτωση της ALPHA BANK εξαιρετική ήταν η έξοδος της στη διατραπεζική αγορά, καθώς η έκδοση ομολόγου της υπερκαλύφθηκε τέσσερις φορές, με τα συνολικά αντληθέντα κεφάλαια να αγγίζουν τα €2δισ. Συντονιστές της έκδοσης ήταν οι: Citi, HSBC, JP Morgan και Mediobanca. Τέλος επιτυχής αποδείχθηκε η έκδοση ομολόγου και για την Τράπεζα Πειραιώς, αφού υπερκαλύφθηκε έξι φορές από τη συμμετοχή 240 θεσμικών επενδυτών, προερχόμενων από 25 χώρες, και τα συνολικά αντληθέντα κεφάλαια ξεπέρασαν τα €3δισ. Εκδότης του ομολόγου ήταν η θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Group Finance plc, μέσω του προγράμματος έκδοσης ομολογιών Euro Medium Term Note –EMTN και συντονιστές ήταν οι εξής: BNP Paribas, Credit Suisse, Deutsche Bank, Goldman Sachs και HSBC. Με την άντληση μεσοπρόθεσμης ρευστότητας, οι συγκεκριμένες Τράπεζες κατάφεραν να ενισχύσουν περαιτέρω τα διαθέσιμά τους, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη ευκολία στις αναμενόμενες ανάγκες για χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας.

Συμπερασματικά λοιπόν και με βάση όλα όσα έχουν αναφερθεί εκτενώς παραπάνω, το συνολικό κόστος για την ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζικών ιδρυμάτων, βάσει των διαμορφωμένων την 31/12/2014 στοιχείων, ανήλθε σε

€53,448δισ, εκ των οποίων €42,062δισ προήλθαν από το ΤΧΣ και τις υποχρεώσεις του ΤΕΚΕ και τα υπόλοιπα, ήτοι €11,387δισ από ιδιώτες μετόχους. Η διάρθρωση των κεφαλαίων που δόθηκαν από το ΤΧΣ με τη μορφή ομολόγων του ΕFSF όπως είδαμε και προηγουμένως, αναλύεται ως εξής¹¹⁴:

1. €24,428δισ χορηγήθηκαν ως αποζημίωση στις συστημικές Τράπεζες για την κάλυψη των ζημιών που προήλθαν από το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους της χώρας. Σημειώνεται ότι το δημόσιο κατείχε ανάλογο ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου των Τραπεζών
2. €14,801δισ χορηγήθηκαν για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού¹¹⁵ που προκλήθηκε λόγω των μέτρων εξυγίανσης, ήτοι €8,490δισ σε τρεις εμπορικές Τράπεζες, €0,779δισ σε έξι συνεταιριστικές και €5,531δισ σε τρία μεταβατικά, πιστωτικά ιδρύματα που δημιουργήθηκαν
3. €2,832δισ χορηγήθηκαν για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που προέκυψαν για τις μη συστημικές και μη βιώσιμες Τράπεζες.

Συνοπτικά η αναδιάταξη του Τραπεζικού τομέα στην Ελλάδα, με άλλα λόγια το κόστος ανακεφαλαιοποίησης κι εξυγίανσης των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων συστημικών και μη Τραπεζών, τα έτη από το 2011 έως και το Μάιο του 2015, αποτυπώνεται γλαφυρά στον εξής κατατοπιστικό πίνακα:

---

¹¹⁴ <http://www.otoe.gr/Upl/Ekdoseis/xrimatopistotiko.pdf>

¹¹⁵ Το χρηματοδοτικό κενό δημιουργείται εξαιτίας της αναντιστοιχίας της αξίας μεταξύ στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού τα οποία μεταβιβάζονται στο μεταβατικό ή σε υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα, όταν επιλέγονται εργαλεία όπως αυτό του «μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος» («bridge bank»), είτε αυτό της «μεταβίβασης στοιχείων σε υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα» («funding gap»), αντιστοίχως.

Πίνακας 6.7 Κόστος εξυγίανσης και ανακεφαλαιοποίησης πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, 2011-05/2015, ποσά σε ευρώ

Μη συστημικά Πιστωτικά Ιδρύματα	Ανάδοχος	Κεφάλαια που δόθηκαν από το ΤΧΣ			Συνολικό κόστος εξυγίανσης
		Χρηματοδοτικό Κενό	Στον ανάδοχο για την κάλυψη κεφαλαιακών	Ως μετοχικό κεφάλαιο	
Proton Bank		1.121.621.860		910.000.000	2.031.621.860
T-Bank	Ταχυδρομικό Ταμειστήριο	676.956.514			676.956.514
Ταχυδρομικό Ταμειστήριο		3.732.554.000		500.000.000	4.232.554.000
Συνετ. Λέσβου-Λήμνου	Εθνική Τράπεζα	55.516.733			55.516.733
Αχαϊκή Συνετ.	Εθνική Τράπεζα	209.473.992			209.473.992
Συνετ. Λαμίας	Εθνική Τράπεζα	55.493.756			55.493.756
ΑΤΕ BANK	Τράπεζα Πειραιώς	7.470.717.000	570.000.000		8.040.717.000
Κυπριακές Τράπεζες	Τράπεζα Πειραιώς		524.000.000		524.000.000
First Business Bank	Εθνική Τράπεζα	456.970.455	95.000.000		561.970.455
Probank	Εθνική Τράπεζα	562.733.502	233.000.000		795.733.502
Ιννετ. Δυτ. Μακεδονίας	Alpha Bank	95.244.475			95.244.475
Συνετ. Ευβοίας	Alpha Bank	105.178.136			105.178.136
Συνετ. Δωδεκανήσου	Alpha Bank	258.547.648			258.547.648
Πανελλήνια Τράπεζα	Τράπεζα Πειραιώς	273.000.000(ΤΕΚΕ)			
Συνολικό κόστος εξυγίανσης για τις μη συστημικές τράπεζες		14.801.008.071	1.422.000.000	1.410.000.000	17.633.008.071
Συστημικά Πιστωτικά Ιδρύματα	Κεφαλαιακές Ανάγκες	Ιδιωτική	Ιδιωτική	Ποσοστό ΤΧΣ	ΤΧΣ
	σύμφωνα με την ΤτΕ	Τοποθέτηση (2012)	Τοποθέτηση (2014)		
Εθνική Τράπεζα Ελλάδος	9.756.000.000	1.079.000.000	2.500.000.000	57,24%	8.677.000.000
Τράπεζα Πειραιώς	7.335.000.000	1.444.000.000	1.750.000.000	66,90%	5.891.000.000
Alpha Bank	4.571.000.000	550.000.000	1.200.000.000	66,20%	4.021.000.000
Eurobank Ergasias	5.839.000.000	0	2.864.000.000	35,41%	5.839.000.000
Συνολικό κόστος ανακεφαλαιοποίησης συστημικών τραπεζών	27.501.000.000	3.073.000.000	8.314.000.000		24.428.000.000
Συνολικό κόστος εξυγίανσης και ανακεφαλαιοποίησης τραπεζών					53.448.008.071

Πηγή: ΤτΕ, ΤΧΣ

6.3 Από την τελευταία ανακεφαλαιοποίηση του 2014 έως σήμερα

Στη διάρκεια του 2014 και αφού οι Ελληνικές Τράπεζες είχαν ολοκληρώσει επιτυχώς τις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου τους, υπεβλήθησαν σε νέα διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (Stress Test). Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) δημοσιοποίησε στις 26/10/2014 τα αποτελέσματα της άσκησης αντοχής, στην οποία υπεβλήθησαν 123 πιστωτικά ιδρύματα σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος ήταν να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητά τους σε δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις, ώστε να αποκαλυφθούν τα τρωτά τους σημεία και να εξυγιανθεί ο Ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας ανακτώντας και τη χαμένη εμπιστοσύνη¹¹⁶. Χρησιμοποιήθηκαν δύο υποθέσεις: του δυναμικού και του στατικού ισολογισμού. Και για την καλύτερη κατανόηση των όσων ακολουθήσουν θα ορίζαμε το «δυναμικό μοντέλο» ως τέτοιο που αντανακλά την εκτιμώμενη κεφαλαιακή θέση των Τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων αναδιάρθρωσης που αυτές ήδη υλοποιούν. Τα σχέδια αναδιάρθρωσης ενσωματώνουν μια σειρά από δεσμεύσεις των τραπεζών, όπως διάθεση στοιχείων ενεργητικού και θυγατρικών, μείωση των λειτουργικών εξόδων και μείωση του κόστους των καταθέσεων¹¹⁷. Αυτά τα αποτελέσματα λαμβάνονται υπόψη από τις μικτές εποπτικές ομάδες για τον προσδιορισμό των τελικών κεφαλαιακών απαιτήσεων των Τραπεζών. Με βάση την υπόθεση του στατικού ισολογισμού, εφαρμόζεται η υπόθεση μηδενικής οικονομικής ανάπτυξης σε ατομική, υποενοποιημένη και ενοποιημένη βάση, τόσο για το βασικό όσο και για το δυσμενές σενάριο. Επιπλέον διατυπώνεται η υπόθεση ότι οι τράπεζες διατηρούν την ίδια σύνθεση δραστηριοτήτων και το ίδιο επιχειρηματικό μοντέλο (γεωγραφική παρουσία, στρατηγική προϊόντων και λειτουργίες) σε όλη τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα¹¹⁸. Σε ό, τι αφορά συγκεκριμένα στην ελληνική πραγματικότητα, σε ανακοίνωσή της η Τράπεζα της Ελλάδος ανέφερε πως τρία από τα τέσσερα πιστωτικά ιδρύματα δεν παρουσίασαν υστέρηση κεφαλαίων, με βάση την υπόθεση του δυναμικού ισολογισμού, ενώ το τέταρτο κατ' ουσία δεν παρουσιάζει κεφαλαιακή υστέρηση. Η ALPHA BANK πέρασε με επιτυχία τη διαδικασία των stress tests ενώ οι υπόλοιπες τρεις πέρασαν μεν με προβληματισμό δε. Τα τεστ αντοχής, με βάση την

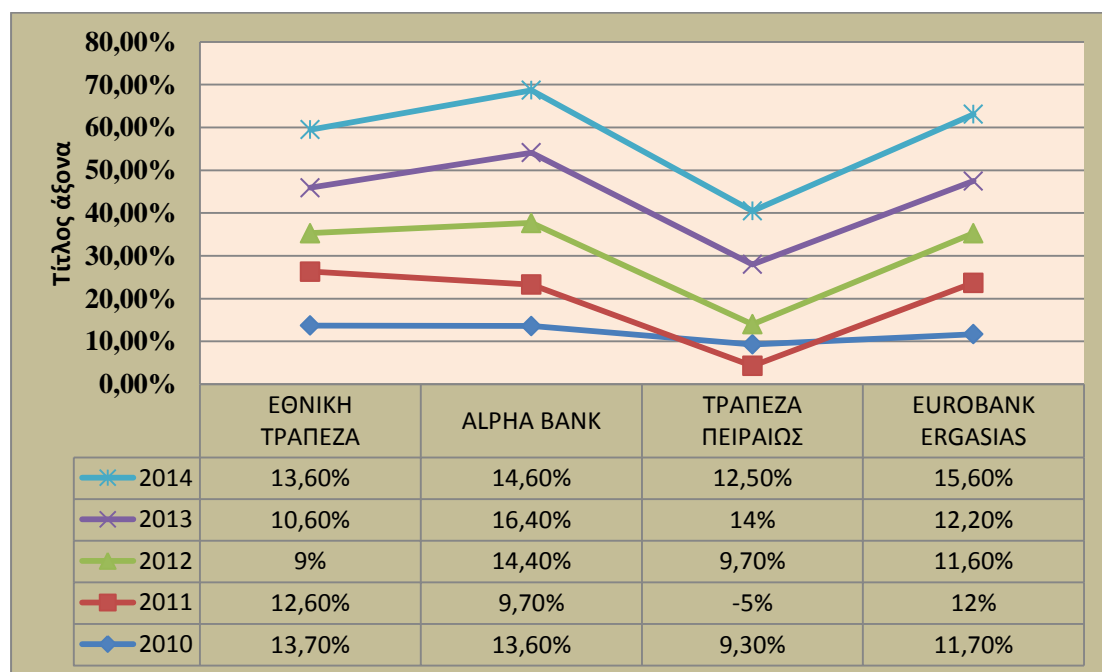
¹¹⁶ <http://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-2014-eu-wide-stress-test-results>

¹¹⁷ http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/PressReleases/DispItem.aspx?Item_ID=4735&List_ID=1af869f3-57fb-4de6-b9ae-bdfd83c66c95&Filter_by=DT

¹¹⁸ http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/PressReleases/DispItem.aspx?Item_ID=4735&List_ID=1af869f3-57fb-4de6-b9ae-bdfd83c66c95&Filter_by=DT

υπόθεση του στατικού ισολογισμού, εντόπισαν κεφαλαιακά κενά σε εθνική Τράπεζα και EUROBANK ERGASIAS, €936εκ και €1,76δισ αντίστοιχα, ενώ με βάση την υπόθεση του δυναμικού ισολογισμού δεν παρουσίασε κεφαλαιακή υστέρηση η Εθνική Τράπεζα, ούτε ουσιαστικά η EUROBANK ERGASIAS. Λαμβάνοντας υπόψη τις ΑΜΚ που ολοκλήρωσαν μέσα στο 2014 και τον αναβαλλόμενο φόρο, η Τράπεζα της Ελλάδος εκτίμησε πως ήταν θωρακισμένες. Η ALPHA BANK με βάση τα αποτελέσματα δεν παρουσίασε καμία υστέρηση, σε αντίθεση με την Τράπεζα Πειραιώς, της οποίας όμως η κεφαλαιακή υστέρηση καλύφθηκε τόσο από την καθαρή ΑΜΚ του 2014 όσο και από την αφαίρεση του ποσού εξαγοράς των προνομιούχων μετοχών, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Βάσει των δημοσιευμένων καταστάσεών τους λοιπόν, θα μπορούσαμε, παρατηρώντας σε βάθος πενταετίας να σημειώσουμε τα επίπεδα στα οποία διαμορφώθηκε ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειάς τους. Προς τούτο παρατίθεται το εξής γράφημα:

Εικόνα 6.1 ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙΣΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Αξίζει σε αυτό το σημείο να πούμε δυο λόγια για το θέμα του αναβαλλόμενου φόρου που εισήχθη αυτή τη χρονική στιγμή στην Ελληνική πραγματικότητα. Πρόκειται για έναν νόμο με τον οποίο ψηφίστηκε ουσιαστικά η πλήρης απαλλαγή των Τραπεζών από την υποχρέωσή τους να καταβάλλουν φόρους για τα επόμενα 30

χρόνια. Αυτά τα ποσά που εξοικονομούν τα πιστωτικά ιδρύματα τοιουτοτρόπως, δύνανται να τα χρησιμοποιήσουν σαν κεφάλαια, εγγράφοντάς τα στους ισολογισμούς τους. Το διττό κέρδος που αποκομίζουν οι Τράπεζες συνοψίζεται αφενός μεν στο ότι δεν πληρώνουν φόρους στο κράτος κι αφετέρου εμφανίζουν ενισχυμένη κεφαλαιακή θέση, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ανάγκη αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης τα κεφαλαιακά αυτά διαθέσιμα χρησιμοποιούνται ως εγγυήσεις από τις Τράπεζες, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν δάνεια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με χαμηλά επιτόκια. Η πρωτοτυπία του νόμου αυτού δε, έγκειται στο ότι το Ελληνικό Δημόσιο εγγυάται γι' αυτά τα κεφάλαια, ότι δηλαδή οι Τράπεζες θα έχουν κερδοφορία τα επόμενα 30 χρόνια, ενώ σε κάθε περίπτωση αποτυχίας τους αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψής τους με καταβολή μετρητών¹¹⁹.

Η τότε κυβέρνηση λοιπόν, με πρωθυπουργό τον κ. Σαμαρά Αντώνη, μιλούσε για αισιοδοξία ως προς την πορεία της Ελληνικής οικονομίας, μετά και από τα επιτυχημένα, θεωρώντας η ίδια, stress tests των Τραπεζών. Ο ίδιος δήλωνε επακριβώς πως : “τα τεστ αντοχής των ελληνικών τραπεζών ξεπέρασαν κάθε προσδοκία. Πλέον, βήμα- βήμα, πάνω σε στέρεες βάσεις, βγαίνουμε από την κρίση. Έτσι μόνον δημιουργείται μια νέα Ελλάδα και υπερήφανη και οικονομικά ισχυρή και κοινωνικά δίκαιη. Αυτή την πορεία δεν επιτρέπεται να την ανακόψει κανείς”, για να συμπληρώσει ο τότε υπουργός οικονομικών κ. Χαρδούβελης Γκίκας ότι: “Είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα πέρασε με επιτυχία την πολύ δύσκολη άσκηση των stress tests της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τους τελευταίους μήνες, οι ελληνικές τράπεζες έχουν ολοκληρώσει δύο κύκλους stress test. Ανακεφαλαιοποιήθηκαν με επιτυχία και αυτή τη στιγμή διαθέτουν ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια. Πρόκειται για μια πολύ θετική εξέλιξη που επιβεβαιώνει την ορθή πολιτική που εφάρμοσε η κυβέρνηση και η Τράπεζα της Ελλάδος στον τραπεζικό τομέα” για να κλείσει λέγοντας: “Τα δεδομένα αυτά δείχνουν ότι η επιτυχημένη ανακεφαλαιοποίηση και ανασυγκρότηση του τραπεζικού τομέα δημιουργεί πλέον στέρεες βάσεις για να μπορέσουν οι τράπεζες να ενισχύσουν δυναμικά την ανάκαμψη της οικονομίας.

---

¹¹⁹ <http://www.thepressproject.gr/luxleaks/details.php?aid=69110>

Ως πολιτεία αναμένουμε ότι οι τράπεζες θα αφοσιωθούν στην χρηματοδότηση της οικονομίας, δηλαδή στην ουσιαστική ενίσχυση της ρευστότητας στην αγορά”.¹²⁰

---

¹²⁰ <http://www.tanea.gr/news/economy/article/5173543/kefalaikes-anagkes-25-dis-eyrw-gia-25-trapezes-ths-eyrwzwnhs/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7. Η πραγματικότητα από σήμερα και στο εξής

7.1 Συμπεράσματα και Προτάσεις για Περαιτέρω Διερεύνηση του Θέματος

Μετά από όλα τα παραπάνω λοιπόν, με τις Τράπεζες να ανακοινώνουν τα επιτυχημένα αποτελέσματά τους στα stress tests και την παντελή έλλειψη ανάγκης νέων αυξήσεων μετοχικών κεφαλαίων, με την τότε κυβέρνηση να προβαίνει σε διθυραμβικές δηλώσεις για την επάρκεια και τη σταθερότητα του τραπεζικού τομέα και να εξαίρει παράλληλα το απόλυτα εποικοδομητικό της έργο επ' αυτού, με τα ΜΜΕ να αναπαράγουν και να επικοινωνούν στο ευρύ φιλοθέαμον κοινό τα «γεγονότα» και με τους πολίτες να τα αποδέχονται, άκριτα πολλές φορές, όλα αυτά θέλοντας να δημιουργήσουν μια ελπίδα ότι κάτι καλύτερο επιφυλάσσει το μέλλον, φτάσαμε στο σήμερα. Ποια είναι όμως τα αληθινά δεδομένα; Είναι η πραγματικότητα τόσο θετικά διαφοροποιημένη σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν ή όχι; Εν έτη 2015 και μετά από μια σειρά ανακεφαλαιοποιήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, αυξήσεων μετοχικών κεφαλαίων και σχεδίων αναδιάρθρωσής τους, μετά από σωρεία μέτρων που ελήφθησαν στο όνομα μιας πολυαναμενόμενης εξόδου από την κρίση και σε βάρος των πολιτών και των εισοδημάτων τους, η κατάσταση δυστυχώς δεν έχει αλλάξει. Θα τολμούσαμε να πούμε με βάση τη σημερινή εικόνα της Ελληνικής οικονομίας και των τραπεζικών ιδρυμάτων, ότι μάλλον αυτή επιδεινώθηκε παρά βελτιώθηκε. Η νέα κυβέρνηση που εκλέχτηκε στις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015, «κουβαλούσε» πάνω της τις ύστατες ελπίδες ενός ολόκληρου λαού, που «αιμορραγούσε» ακατάσχετα τα τελευταία χρόνια, λόγω και των πολιτικών των προηγούμενων κυβερνήσεων και που όμως δεν κατάφερε να ανταποκριθεί σε αυτές και να υλοποιήσει έστω μερικά από τα πολλά που είχε εξαγγείλει προεκλογικά. Οι πολύμηνες διαπραγματεύσεις με τους πιστωτές δεν απέδωσαν καρπούς, με αποτέλεσμα η χώρα να φτάσει στο «χείλος του γκρεμού». Κυριολεκτώντας, μετά από δημοψήφισμα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση, τον Ιούνιο τα τραπεζικά καταστήματα έκλεισαν τις πόρτες τους και για διάστημα σχεδόν τριών εβδομάδων υπολειτούργουσαν, εκτελώντας συγκεκριμένες, ελάχιστες συναλλαγές. Επίσης,

ακόμη χειρότερα, επεβλήθησαν στη χώρα τα λεγόμενα capital controls, περιορισμός δηλαδή στα μετρητά που μπορεί ο κάθε πολίτης να κάνει ανάληψη είτε από τα ταμεία των Τραπεζών, είτε από τα μηχανήματα αυτόματης ανάληψης (ATM'S). Το κόστος για τις Τράπεζες και την κοινωνία είναι ανυπολόγιστο. Επιχειρήσεις βάζουν λουκέτο κατά χιλιάδες καθημερινά, μην μπορώντας να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, ενώ οι εναπομείνουσες δυσκολεύονται να διεκπεραιώσουν ακόμη και απλές, καθημερινές συναλλαγές λόγω έλλειψης ρευστότητας. Από τη μεριά τους οι Τράπεζες ασφυκτιούν, παρατηρώντας τα κεφάλαιά τους να μειώνονται διαρκώς κι επικίνδυνα, όσο δεν παρέχεται οικονομική βοήθεια από τους εταίρους. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με απόφασή της, όσο οι Τράπεζες παρέμεναν κλειστές, ήτοι βρίσκονταν σε τραπεζική αργία, διατηρούσε τα επίπεδα του ELA σταθερά, δυσχεραίνοντας ακόμη περισσότερο τα Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα. Η παροχή οικονομικής βοήθειας από την ΕΚΤ, δίνεται σε τράπεζες που έχουν επιτύχει στα τεστ αντοχής και είναι ταυτόχρονα φερέγγυες, μια έννοια όμως που τους τελευταίους μήνες αμφισβητείται έντονα.

Τελικά η συμφωνία με τους Ευρωπαίους εταίρους επετεύχθη, και η κυβέρνηση επιδόθηκε σε έναν αγώνα δρόμου, προκειμένου να προλάβει τις προθεσμίες για την ψήφισή της από την Ελληνική Βουλή. Και μέσα λοιπόν σε αυτόν τον κυκεώνα των διαπραγματεύσεων και διαδικασιών, μετά από την ψήφιση της συμφωνίας από τους Έλληνες βουλευτές, η κυβέρνηση αποφάσισε τη διενέργεια νέων εθνικών εκλογών. Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα, βρίσκεται πλέον στο επίκεντρο μιας δίνης. Χρήζει άμεσης ανάγκης ρευστότητας, προκειμένου να ανταπεξέλθει στις αυξημένες ανάγκες του, κάτι που επιβάλλει νέα ανακεφαλαιοποίηση. Η επανάκτηση της σταθερότητας και της ομαλότητας στον τραπεζικό τομέα, αποτελεί μείζον θέμα, καθώς μια ενδεχόμενη κατάρρευσή του, θα είχε ολέθριες συνέπειες και θα οδηγούσε τη χώρα σε χρεοκοπία κι έξοδό της από το ευρώ. Βρισκόμαστε λοιπόν προ των πυλών μιας ακόμη ανακεφαλαιοποίησης, της τρίτης κατά σειρά, η οποία είναι κάτι παραπάνω από επείγουσα και πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός του 2015, προκειμένου να αποφευχθεί οποιοδήποτε ενδεχόμενο πλανάται ακόμη στον αέρα, περί «κουρέματος καταθέσεων». Όπως διαμηνύουν η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (DG COMP) και η ΕΚΤ, η ανακεφαλαιοποίηση αυτή αναμένεται να είναι η τελευταία για το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Η ζημιά που θα προκύψει για τους ιδιώτες μετόχους και το ΤΧΣ, θα εξαρτηθεί από τις κεφαλαιακές τους ανάγκες

και τον τρόπο με τον οποίο αυτές θα καλυφθούν, ανάγκες οι οποίες κρίθηκαν ήδη (Σεπτέμβριος 2015) από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τον έλεγχο των στοιχείων του ενεργητικού, τα αποτελέσματα των οποίων ανακοινώθηκαν μόλις μερικές μέρες πριν.. Στα stress tests που πραγματοποιήθηκαν για τις εγχώριες Τράπεζες, ελήφθησαν υπόψη και τα κατατεθειμένα, επικαιροποιημένα πλάνα αναδιάρθρωσης των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, κατόπιν έγκρισής τους από την DG COMP¹²¹. Με βάση λοιπόν τη νέα διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, οι κεφαλαιακές ανάγκες των Ελληνικών Τραπεζών ορίστηκαν σε €13,8δισ, με το βασικό σενάριο που πρέπει να καλυφθεί από ιδιώτες να βρίσκεται στα €4,4δισ και το δυσμενές που μπορεί να καλυφθεί από το ΤΧΣ (και προαιρετικά από ιδιώτες) στα €9,4δισ. Αναλυτικά οι κεφαλαιακές ανάγκες ανά Τράπεζα διαμορφώνονται στα €4,4δισ για την Εθνική, €2,5δισ για την ALPHA BANK, €4,8 για την Πειραιώς και €2,1δισ για τη EUROBANK ERGASIAS. Οι ιδιώτες έχουν υποχρέωση να καλύψουν το βασικό σενάριο κατ' ελάχιστο, ενώ ό, τι αφορά στο δυσμενές σενάριο, εάν δεν καλυφθεί από την προαιρετική, ιδιωτική συμμετοχή, τότε το ΤΧΣ θα καλύψει τις κεφαλαιακές ανάγκες τους με μετατρέψιμα, ομολογιακά coco's (επιτόκιο 8%) και με αυξήσεις κεφαλαίου, με ποσοστά που θα αποφασιστούν από το υπουργικό συμβούλιο¹²² και τα οποία κατά πάσα πιθανότητα θα κυμανθούν στο 70% ή 75% ή 80% για τα coco's και στο 30% ή 25% ή 20% για τις κοινές μετοχές (βάσει και της απόφασης της Τρόικα).

Γενικά η αίσθηση που επικρατεί είναι πως οι δύο από τις τέσσερις Τράπεζες τουλάχιστον (EUROBANK ERGASIAS και ALPHA BANK) θα καταφέρουν να καλύψουν το σύνολο των κεφαλαιακών αναγκών τους κι ενδεχομένως κι ένα μεγάλο μέρος του δυσμενούς σεναρίου, οπότε και θα ενισχύσουν τον ιδιωτικό τους χαρακτήρα, καθώς τοιουτοτρόπως ο ρόλος του ΤΧΣ θα περιοριστεί σημαντικά. Άλλωστε η πρώτη χαίρει απόλυτης στήριξης από τους βασικούς της μετόχους, Fairfax και Ross οι οποίοι προτίθενται να συμμετάσχουν στην ΑΜΚ με κεφάλαια ύψους €1,5-€2 δις και από την EBRD η οποία προβλέπεται να επενδύσει περί τα €200-€250εκ και η δεύτερη ευελπιστεί στη στήριξη με €1-€1,5δισ του Qatar (Paramount), καθώς οι διεθνείς επενδυτές δείχνουν να ενδιαφέρονται σοβαρά για την ανακεφαλαιοποίησή της. Για την Εθνική αναμένεται να χρησιμοποιήσει την ΑΜΚ

¹²¹Βάσει άρθρου του κ. Αγουρίδη Γιάννη που δημοσιεύτηκε στις 27/09/2015 στον ιστότοπο <http://www.avgi.gr/article/5887659/agonas-taxutitas-gia-tin-anakefalaiopoiisi>

¹²² <http://bankingnews.gr>

και την πώληση του πλειοψηφικού πακέτου της Finansbank, έτσι ώστε να αποπληρώσει στο άμεσο μέλλον τα coco' s (ήτοι €4,4δισ) που της αναλογούν, ενώ τέλος η Τράπεζα Πειραιώς εικάζεται πως θα καλύψει μεν το βασικό σενάριο πλήρως, θα αποπληρώσει δε τα coco' s σταδιακά. Εάν όλα τα παραπάνω συμβούν, μεγάλη έκπληξη θα αποτελεί η περίπτωση της Τράπεζας EUROBANK ERGASIAS, η οποία ενώ ήταν η μοναδική, σχεδόν πλήρως κρατικοποιημένη Τράπεζα, εμφανίζει με βάσει τα stress tests τις λιγότερες κεφαλαιακές ανάγκες¹²³.

Συμπερασματικά θα λέγαμε πως η δύσκολη οικονομική συγκυρία την οποία διανύει η χώρα, αποτελεί ευκαιρία για ανάληψη συλλογικής, εθνικής προσπάθειας και πρωτοβουλιών υπεύθυνων, ώστε η χώρα να μπει και πάλι σε τροχιά ανάπτυξης. Θέματα όπως η καταπολέμηση της ανεργίας θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σοβαρά και να αποτελέσουν προτεραιότητα της αναπτυξιακής πολιτικής στο μέλλον, έτσι ώστε να αποκατασταθούν οι θετικοί ρυθμοί ανάπτυξης, οι οποίοι δεν επετεύχθησαν τα τελευταία χρόνια, λόγω μεταξύ άλλων του απομειωμένου εγχώριου προϊόντος και της απασχόλησης, ως αποτέλεσμα των πολιτικών λιτότητας που έχουν υιοθετηθεί. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπο το εγχώριο τραπεζικό σύστημα σήμερα, θα πρέπει να υπάρξει σημαντική εξωτερική κι εσωτερική χρηματοδότηση. Με άλλα λόγια αυτό που χρειάζεται, είναι ένα επενδυτικό σοκ κι ένα σοκ για την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, τα οποία σε συνδυασμό με την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους, να μπορέσουν να συμβάλλουν θετικά στην τόνωση της Ελληνικής οικονομίας και της οικονομικής δραστηριότητας. Τοιουτοτρόπως το τραπεζικό μας σύστημα θα μπορέσει να ανταποκριθεί πραγματικά στο έργο του, που δεν είναι άλλο από τη στήριξη της οικονομίας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τους εξής τρόπους:

- ✓ Την αύξηση του εγχώριου εθνικού προϊόντος, μέσω δημιουργίας μιας ισχυρής παραγωγικής βάσης με υψηλή προστιθέμενη αξία και δημιουργία κινήτρων για επενδύσεις
- ✓ Προαγωγή των εξαγωγών έτσι ώστε να ξεφύγουμε από στενωπούς που ορίζουν το εμπόριο μόνο διεθνών αγαθών, υποτιμώντας την εγχώρια παραγωγή

---

¹²³ <http://bankingnews.gr>

- ✓ Στήριξη του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με παροχή κινήτρων για ανάπτυξη αλλά κι ενθάρρυνση συνεργειών με τον τριτογενή τομέα
- ✓ Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία
- ✓ Στήριξη της απασχόλησης και δημιουργία νέων, επαρκώς αμοιβόμενων θέσεων εργασίας
- ✓ Μακροπρόθεσμοι αναπτυξιακοί στόχοι για την επιτυχή, επιχειρηματική λειτουργία των Τραπεζών
- ✓ Επανιδιωτικοποίηση των Τραπεζών

Η λύση λοιπόν στο αδιέξοδο που έχει βρεθεί η χώρα μας, θα προέλθει από ένα συνονθύλευμα δράσεων, που θα πρέπει πρωτίστως να αφογκράζονται και να ικανοποιούν τις ανθρώπινες ανάγκες για αγαθά και υπηρεσίες, μέσα από μια αναπτυξιακή, επιχειρηματική πολιτική κι εν συνεχεία να δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης και να ενισχύουν και διαφυλάττουν τις κοινωνικές δομές. Μέσα από ένα νέο, αναπτυξιακό, επιχειρησιακό μοντέλο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, που θα στοχεύει στην προάσπιση των εσωτερικών δομών, θα καταστεί εφικτό γι' αυτά να επιτελέσουν τον ουσιαστικό ρόλο τους, που αποτελεί η τροφοδότηση της πραγματικής οικονομίας με επαρκή χρηματοδότηση. Τέλος ένα νέο μοντέλο διαβίωσης κι απασχόλησης, σε εθνικό κι ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να αποτελέσει τον πυρήνα της πολυπόθητης αναπτυξιακής πορείας της Ελληνικής οικονομίας, ώστε να αποκατασταθεί η σταθερότητα και η πεποίθηση ότι ένα καλύτερο κι ελπιδοφόρο μέλλον, για εμάς και τις γενιές που έπονται, ανοίγεται μπροστά μας. Ας ελπίσουμε λοιπόν, πως αυτό το καλύτερο μέλλον απέχει πολύ λίγο από το δυσοίωνα παρόν και ας μην ξεχνάμε πως **«Αυτό που κάνει την έρημο όμορφη είναι ότι κάπου κρύβει ένα πηγάδι» (Antoin de Saint-Exupéry, 1900-1940, Γάλλος συγγραφέας)!**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1. Βιβλίο «Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2006**
- 2. Βιβλίο «Χρήμα και Τράπεζες», Αθανάσιος Γ. Νούλας, Καθηγητής τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2005**
- 3. Βιβλίο «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-Βασικές Έννοιες Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικός Σχεδιασμός Και Διοίκηση Κεφαλαίου Κίνησης», Λαζαρίδης Γ.-Παπαδόπουλος Δ., Καθηγητές τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τεύχος Α, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2001**
- 4. Βιβλίο «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-Βασικές Έννοιες Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικός Σχεδιασμός Και Διοίκηση Κεφαλαίου Κίνησης», Λαζαρίδης Γ.- Παπαδόπουλος Δ., Καθηγητές τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τεύχος Β, Έκδοση Θεσσαλονίκη 2001**
- 5. Βιβλίο «Από τη διεθνή κρίση στην κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: Τι μας επιφυλάσσει το μέλλον;», Νικόλαος Β. Καραμούζης, Καθηγητής του τμήματος Χρηματ/κης και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς κι Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου EUROBANK και Γκίκας Α. Χαρδούβελης, Καθηγητής του τμήματος Χρηματ/κης και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και οικονομικός Σύμβουλος ομίλου EUROBANK, Εκδόσεις Λιβάνη 2011**

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Boot, A.W. and Thakor,(1997), “Financial Architecture System” The review of Financial Studies, No 10**

ΠΗΓΕΣ INTERNET (ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ)

1. <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=472858>
2. <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1>
3. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CF%83%CF%8D%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1
4. <http://www.hba.gr/main/Ereunes-meletes/EllinikoTrapezikoSystema2011-12web.pdf>
5. <http://www.euretirio.com/2012/09/auxisi-metoxikou-kefalaiou.html>
6. http://www.capitalinvest.gr/info.php?category_id=42&product_id=294
7. <http://anaxfiles.blogspot.gr/2014/04/psi.html>
8. http://www.ofgreece.gr/BogEkdoseis/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7.pdf
9. http://www.hfsf.gr/el/about_whatwedo.htm
10. <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/910862/ti-einai-o-mixanismos-ela-kai-pote-energopoeitai>
11. <http://ti-einai.gr/troika/>
12. <http://www.hba.gr/main/Ereunes-meletes/EllinikoTrapezikoSystema2011-12web.pdf>
13. <http://www.investingreece.gov.gr/default.asp?pid=16&la=2>
14. <http://dialoggers.eu/%CE%BF%CE%B9-%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7%CF%82->

- [%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%AF%CF%80%CF%84%CF%89%CF%83-2/](#)
15. <http://left.gr/news/ellinikes-trapezes-apetyhan-sto-stress-test-alla-kalyfthikan-ek-ton-ysteron>
  16. <https://www.nbg.gr/greek/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/%CE%95%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%82%20%CE%95%CE%BA%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1/%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%A1%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%94%CE%95%CE%9B%CE%A4%CE%99%CE%9F%20%CE%95%CE%A4%CE%95%202013.pdf>
  17. <https://www.nbg.gr/greek/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/%CE%95%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%82%20%CE%95%CE%BA%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1/%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%A1%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%94%CE%95%CE%9B%CE%A4%CE%99%CE%9F%20%CE%95%CE%A4%CE%95%202013.pdf>
  18. <http://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/eu-wide-stress-testing/2011>
  19. <http://bankingnews.gr/%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BD%CE%AD%CE%B1/item/221486-stress-tests-13,8-%CE%B4%CE%B9%CF%83-%CE%BC%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CF%8C-4,4-%CE%B4%CE%B9%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%AD%CF%82-9,4-%CE%B4%CE%B9%CF%83-%E2%80%93-%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CF%82-4,8-%CE%B4%CE%B9%CF%83-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-4,4-alpha-2,5-eurobank-2,1-%CE%B4%CE%B9%CF%83.html>
  20. <http://www.otoe.gr/Upl/Ekdoseis/xrimatopistotiko.pdf>
  21. <http://bankingnews.gr/%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BD%CE%AD%CE%B1/item/221490-h-ebrd->

- [%CE%BC%CE%B5-200-250-%CE%B5%CE%BA%CE%B1%CF%84-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-eurobank-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%B5%CF%8D%CE%B5%CE%B9-%CF%83%CE%B5-%CE%B1%CE%BC%CE%BA-1,5-%CE%BC%CE%B5-2-%CE%B4%CE%B9%CF%83-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B5-500-%CE%B5%CE%BA-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CF%82,-%CF%84%CE%BF-qatar-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-alpha.html](#)
22. <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=644924>
23. <http://www.euro2day.gr/news/enterprises/article/1268161/perasan-treno-ta-stress-test-oi-trapezes.html>
24. <http://www.lgr.co.uk/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%B7%CF%83-%CE%BF%CE%B9-4-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%83-%CF%84/>

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

1. The Greek deptrestructuring: an autopsy, written by Jeronim Zettelmeyer, Christof Trebesch, Mitu Gulati. First published online: 01/07/2013. <http://economicpolicy.oxfordjournals.org/content/28/75/513>,
2. Bank Capital: Lessons from the Financial Crisis, September 2013, by AsliDemirguc-kunt, Enrica Detragiache and Quarda Merrouche. First published online:15/08/2013, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jmcb.12047/abstract?userIsAuthenticated=false&deniedAccessCustomisedMessage>
3. IMF Working Paper research department “Resolution of banking Crises: The Good, the Bad, and The Ugly”, prepared by Luc Leaven and Fabian Valencia. Authorised for distribution by Stijn Claessens, June 2010, <https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=LEfTffQBcVgC&oi=fnd&pg=PA3&dq>

- =bank+recapitalization+greece&ots=0p5NAOuFbp&sig=ajW_3t9R30X2VnXdbeBRnY1_TiA&redir_esc=y#v=onepage&q=bank%20recapitalization%20greece&f
4. Behind the Greek Default and restructuring of 2012”, by Arturo C. Porzecanski, American University-School of International Service, December 15, 2012, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2163907
  5. “Turning the crisis on its head: sovereign debt crisis as banking crisis in Italy and Greece”, by George Pagoulatos and Lucia Quagliahttps://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=Vcg4AAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA179&dq=turning+the+crisis&ots=xOj18t2OBp&sig=ArvHPwSonlxU2FxnfoBLuzsTGI&redir_esc=y#v=onepage&q=turning%20the%20crisis&f=false
  6. «Αξιολόγηση τραπεζών με τη μεθοδολογία CAMELS και STRESS TEST. Περίπτωση της Τράπεζας Αττικής», διπλωματική εργασία του κ. Κόκκινου Βασιλείου Θ., https://dspace.lib.ntua.gr/dspace2/bitstream/handle/123456789/38246/KokkinosV_bank_evaluation.pdf?sequence=1
  7. Άρθρο «THE EU STRESS TEST AND SOVEREIGN DEBT EXPOSURES», by Adrian Blundell-Wagnall and Patrick Slovak, 2010, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5km7vxjwzhd4.pdf?expires=1441621913&id=id&acname=guest&checksum=F0017090451FC3D5ECC8B0E078905C02>
  8. “Stress Tests and Information Disclosure”, Itay Goldstein -University of Pennsylvania - The Wharton School - Finance Department and Yaron Leitner - Federal Reserve Bank of Philadelphia, February 18, 2015

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Αναμενόμενο Χρονοδιάγραμμα της Δημόσιας Προσφοράς 2013

ΓΕΓΟΝΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Έγκριση Ενημερωτικού Δελτίου από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς	22/5/2013
Έγκριση από την Επιτροπή / το Διοικητικό Συμβούλιο του ΧΑ της Εισαγωγής προς Διαπραγμάτευση των Δικαιωμάτων Προτίμησης στη Σε Μετρητά Αύξηση και της Εισαγωγής των μετοχών της Τράπεζας από το Reverse Split	22/5/2013
Δημοσίευση Ανακοίνωσης Τρόπου και τρόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στο ΗΔΤ	22/5/2013
Ανακοίνωση στο ΗΔΤ του ΧΑ για την εισαγωγή των Μετοχών από το Reverse Split, την Αποκοπή των Δικαιωμάτων Προτίμησης, την περίοδο άσκησης των δικαιωμάτων προτίμησης στη Σε Μετρητά Αύξηση και την έναρξη και λήξη της διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων προτίμησης	22/5/2013
Δημοσίευση εγκεκριμένου Ενημερωτικού (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΧΑ, της ΕΚ, της Τράπεζας και του Συμβούλου Έκδοσης)	23/5/2013
Δημοσίευση Ανακοίνωσης Τρόπου και Τόπου Διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στον Τύπο	23/5/2013
Προσωρινή Παύση Διαπραγμάτευσης μετοχών λόγω Reserve Split και αποκοπή των Δικαιωμάτων Προτίμησης στη Σε Μετρητά Αύξηση / Cut Off Date	24/5/2013
Ημερομηνία Προσδιορισμού Δικαιούχων / Record Date	28/5/2013
Πίστωση Δικαιωμάτων Προτίμησης στους Λογαριασμούς των Δικαιούχων	29/5/2013

Έναρξη Διαπραγμάτευσης Μετοχών από Reverse Split και Έναρξη Περιόδου Άσκησης και Διαπραγμάτευσης Δικαιωμάτων Προτίμησης στη Σε Μετρητά Αύξηση	30/5/2013
Λήξη Διαπραγμάτευσης Δικαιωμάτων Προτίμησης	7/6/2013
Λήξη Περιόδου Άσκησης Δικαιωμάτων Προτίμησης	13/6/2013
Απόφαση του ΔΣ της Τράπεζας για (α) την Έκδοση ΥΜΟ ¹²⁴ και (β) τη Διανομή Νέων Μετοχών	17/6/2013
Ανακοίνωση στο ΗΔΤ του ΧΑ και στην ιστοσελίδα του ΧΑ για την κάλυψη της Αύξησης και τη διάθεση τυχόν αδιάθετων Νέων Μετοχών	17/6/2013
Πιστοποίηση Καταβολής ΑΜΚ από ΔΣ της Τράπεζας	19/6/2013
Έγκριση από το ΔΣ του ΧΑ της Εισαγωγής Διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών και Warrants ¹²⁵	20/6/2013
Ανακοίνωση στο ΗΔΤ και στην ιστοσελίδα του ΧΑ για την ημερομηνία διαπραγματεύσεως των Νέων Μετοχών	20/6/2013
Πίστωση από την ΕΧΑΕ των Νέων Μετοχών και Warrants στους Λογαριασμούς των Δικαιούχων στο ΣΑΤ	21/6/2013
Έναρξη Διαπραγμάτευσης των Warrants και των Νέων Μετοχών	25/6/2013

¹²⁴ Σε περίπτωση που το ποσό που έχει συγκεντρωθεί σε μετρητά από τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα είναι χαμηλότερο των €975,6εκατ. Και ανώτερο ή ίσο των €800εκατ.

¹²⁵ Εφόσον εκδοθούν

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Αναμενόμενο Χρονοδιάγραμμα Εισαγωγής των Νέων Μετοχών 2014

ΓΕΓΟΝΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Έγκριση Ενημερωτικού Δελτίου από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς	13/5/2014
Δημοσίευση ανακοινώσεως του τρόπου και του τόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στο Η.Δ.Τ.	13/5/2014
Δημοσίευση εγκεκριμένου Ενημερωτικού (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΧΑ, της ΕΚ και της Τράπεζας)	13/5/2014
Δημοσίευση της ανακοίνωσης για τον τρόπο και τον τόπο διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 3401/2005	14/5/2014
Έγκριση από την Επιτροπή / Δ.Σ της ΕΧΑΕ για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών	16/5/2014*
Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα της ΕΧΑΕ για την ημερομηνία διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών	16/5/2014*
Πίστωση από την ΕΛΚΑΤ των Νέων Μετοχών στους Λογαριασμούς Δικαιούχων στο ΣΑΤ	19/5/2014*
Έναρξη διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών	20/5/2014*

*Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλησης του Δ.Σ / Επιτροπής της Ε.Χ.Α.Ε. τις ανωτέρω ημερομηνία

ALPHA BANK**Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Αυξήσεως
Κεφαλαίου 2013**

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΣ
2/5/2013	Έγκριση Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.
2/5/2013	Έγκριση από την Επιτροπή/Δ.Σ. του Χ.Α. για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των δικαιωμάτων προτίμησης.
9/5/2013	Δημοσίευση ανακοίνωσης για τη διάθεση του Ενημερωτικού Δελτίου
9/5/2013	Δημοσίευση του Ενημερωτικού Δελτίου (ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Τραπέζης, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Χ.Α.).
9/5/2013	Ανακοίνωση στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χ.Α. για την αποκοπή των δικαιωμάτων προτίμησης, την περίοδο άσκησης των δικαιωμάτων στην αύξηση με καταβολή μετρητών, την έναρξη και λήξη διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων.
13/5/2013	Αποκοπή δικαιωμάτων προτίμησης
15/5/2013	Ημερομηνία προσδιορισμού των δικαιούχων στην Αύξηση Κεφαλαίου (record date)
16/5/2013	Πίστωση από την Ε.Χ.ΑΕ των δικαιωμάτων προτίμησης στους λογαριασμούς των δικαιούχων στο Σ.Α.Τ.
17/5/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης και άσκησης δικαιωμάτων προτίμησης.
27/5/2013	Λήξη διαπραγμάτευσης δικαιωμάτων προτίμησης.
31/5/2013	Λήξη περιόδου άσκησης δικαιωμάτων προτίμησης
3/6/2013	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα του Χ.Α για την κάλυψη της αύξησης και τη διάθεση τυχόν αδιάθετων μετοχών. *
4/6/2013	Έγκριση από το Δ.Σ. του Χ.Α. της εισαγωγής προς διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών & warrants
4/6/2013	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα του Χ.Α. για την ημερομηνία έναρξεως διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών της Τραπέζης.
7/6/2013	Πίστωση από την ΕΧΑΕ των μετοχών & warrants στους λογαριασμούς των δικαιούχων στο ΣΑΤ
10/6/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης των Warrants & των Νέων Μετοχών

ALPHA BANK

Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της Αυξήσεως 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΣ
1/4/2014	Έγκριση Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.
1/4/2014	Δημοσίευση ανακοινώσεως του τρόπου και του τόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στο Η.Δ.Τ.
1/4/2014	Δημοσίευση του Ενημερωτικού Δελτίου (ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Τραπέζης, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Χ.Α.).
2/4/2014	Δημοσίευση της ανακοίνωσης για τον τρόπο και τον τόπο διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 3401/2005.
2/4/2014	Έγκριση από την Επιτροπή/ Δ.Σ. του Χ.Α. για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών.
2/4/2014	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα του Χ.Α. για την ημερομηνία ενάρξεως διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών της Τραπέζης.
3/4/2014	Πίστωση από την ΕΧΑΕ των Νέων μετοχών στους λογαριασμούς των δικαιούχων στο ΣΑΤ.
4/4/2014	Έναρξη διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών.

(*) Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλησης του Δ.Σ. του Χ.Α. τις ανωτέρω ημερομηνίες

(*) Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλησης του Δ.Σ./Επιτροπής του Χ.Α. τις ανωτέρω ημερομηνίες

EUROBANK ERGASIAS

Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα Έναρξης Διαπραγμάτευσης 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΤΑ
10/6/2013	Έγκριση του Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Χ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 10/6/2013
11/6/2013	Έγκριση Δ.Χ. του Χ.Α. για την εισαγωγή μετοχών από reverse split & από ΑΜΚ
11/6/2013	Δημοσίευση της ανακοίνωσης για τη διάθεση του Ενημερωτικού Δελτίου στο επενδυτικό κοινό, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφο 3 του Ρ. 3401/2005
11/6/2013	Ανάρτηση του εγκεκριμένου Ενημερωτικού Δελτίου στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, του Χ.Α. και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
11/6/2013	Δημοσίευση στο Η.Δ.Τ. του Χ.Α. της ανακοίνωσης για το reverse split και την έναρξη διαπραγμάτευσης των κοινών μετοχών
12/6/2013	Τελευταία ημέρα διαπραγμάτευσης μετοχών πριν το reverse split
13/6/2013	Προσωρινή Παύση Διαπραγμάτευσης μετοχών λόγω reverse split
17/6/2013	Ημερομηνία Προσδιορισμού Δικαιούχων (record date)
19/6/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών από reverse split & ΑΜΚ με νέα ονομαστική τιμή μετοχής

EUROBANK ERGASIAS

Αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα της Δημόσιας Προσφοράς 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΤΑ
17/4/2014	Έγκριση του Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 17 Απριλίου 2014
17/4/2014	Δημοσίευση Ενημερωτικού Δελτίου 17 Απριλίου 2014
22/4/2014	Δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο, καθώς και στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χ.Α. του τρόπου και τόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου μέσω της ανακοίνωσης πρόσκλησης στο επενδυτικό κοινό
24/4/2014	Ανακοίνωση εύρους τιμών της Συνδυασμένης Προσφοράς 24 Απριλίου 2014
25/4/2014	Έναρξη Δημόσιας Προσφοράς 25 Απριλίου 2014
29/4/2014	Λήξη Δημόσιας Προσφοράς 29 Απριλίου 2014
30/4/2014	Ανακοίνωση τιμής διάθεσης και κατανομή Προσφερόμενων Μετοχών 30 Απριλίου 2014
30/4/2014	Αποδέσμευση των κεφαλαίων των ιδιωτών επενδυτών 30 Απριλίου 2014
5/5/2014	Καταβολή των κεφαλαίων από τους Θεσμικούς και Λοιπούς Επενδυτές 5 Μαΐου 2014
7/5/2014	Έγκριση εισαγωγής των Προσφερόμενων Μετοχών από την Ε.Χ.Α.Ε.* 7 Μαΐου 2014
7/5/2014	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα της Ε.Χ.Α.Ε. για την ημερομηνία έναρξης διαπραγμάτευσης των Προσφερόμενων Μετοχών
9/5/2014	Έναρξη διαπραγμάτευσης των Προσφερόμενων Μετοχών 9 Μαΐου 2014

* Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλησης του Δ.Σ. της Επιτροπής Λειτουργίας Αγορών της Ε.Χ.Α.Ε. κατά την ανωτέρω ημερομηνία.

EUROBANK ERGASIAS

Προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα Έναρξης Διαπραγμάτευσης (Εξαγορά του Νέου Ταχυδρομικού Ταχυδρομείου) 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΤΑ
11/11/2013	Έγκριση του Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
12/11/2013	Δημοσίευση της ανακοίνωσης για τη διάθεση του Ενημερωτικού Δελτίου στο επενδυτικό κοινό, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφο 3 του Ν. 3401/2005
12/11/2013	Ανάρτηση του εγκεκριμένου Ενημερωτικού Δελτίου στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, του Χ.Α. και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
12/11/2013	Έγκριση του Χ.Α. για την εισαγωγή μετοχών από την ΑΜΚ
12/11/2013	Δημοσίευση στο Η.Δ.Τ. του Χ.Α. της ανακοίνωσης για την έναρξη διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών
14/11/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών από ΑΜΚ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΥΞΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΣ
29/05/2013	Δ.Σ της Τράπεζας για reverse split, μείωση / αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και καθορισμό των όρων της Συνολικής Αύξησης
03/06/2013	Έγκριση του Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ. Σ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
03/06/2013	Έγκριση από την Επιτροπή / το Δ. Σ. του Χ. Α της εισαγωγής προς διαπραγμάτευση των δικαιωμάτων προτίμησης υπέρ των παλαιών κατόχων κοινών μετοχών και της εισαγωγής μετοχών της Τράπεζας από το reverse split
03/06/2013	Ανακοίνωση στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών (ΗΔΤ) του Χ. Α. για την εισαγωγή των μετοχών από το reverse split, την αποκοπή των δικαιωμάτων προτίμησης την περίοδο άσκησης των δικαιωμάτων προτίμησης υπέρ των παλαιών κατόχων κοινών μετοχών και την έναρξη και λήξη της διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων προτίμησης
04/06/2013	Δημοσίευση εγκεκριμένου Ενημερωτικού Δελτίου (ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Τράπεζας Πειραιώς του Χ. Α, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Συμβούλου Έκδοσης
04/06/2013	Δημοσίευση Ανακοίνωσης τρόπου και τόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στο ΗΔΤ
04/06/2013	Τελευταία ημέρα διαπραγμάτευσης των μετοχών της Τράπεζας πριν το reverse split, τη μείωση / αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και με το δικαίωμα προτίμησης
05/06/2013	Προσωρινή παύση διαπραγμάτευσης μετοχών της Τράπεζας λόγω reverse split και αποκοπή δικαιώματος προτίμησης (cut off date)
07/06/2013	Ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων από το reverse split και την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας (joint record date)

10/06/2013	Πίστωση στην ΕΧΑΕ των δικαιωμάτων προτίμησης στους λογαριασμούς των δικαιούχων στο Σ.Α.Τ
11/06/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης μετοχών από reverse split και έναρξη περιόδου άσκησης και διαπραγμάτευσης δικαιωμάτων προτίμησης
18/06/2013	Λήξη διαπραγμάτευσης δικαιώματος προτίμησης
25/06/2013	Λήξη περιόδου άσκησης δικαιώματος προτίμησης και προεγγραφής
28/06/2013	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ και στην ιστοσελίδα του Χ. Α. για την κάλυψη της άσκησης και τη διάθεση τυχόν αδιάθετων Νέων Μετοχών
03/07/2013	Έγκριση από το Χ. Α της εισαγωγής προς διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών της Τράπεζας και τίτλων ΤΧΣ*
04/07/2013	Ανακοίνωση στο ΗΔΤ και στην ιστοσελίδα του Χ. Α, για την ημερομηνία έναρξης διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών της Τράπεζας
04/07/2013	Πίστωση από την Ε.Χ.Α.Ε. των Νέων Μετοχών και Τίτλων ΤΧΣ στους Λογαριασμούς Δικαιούχων στο ΣΑΤ
05/07/2013	Έναρξη διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και των Τίτλων ΤΧΣ

* Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλησης του Δ.Σ. του Χ.Α τις ανωτέρω ημερομηνίες

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΥΞΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΓΕΓΟΝΟΣ
01/04/2014	Έγκριση Ενημερωτικού Δελτίου από το Δ.Σ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
02/04/2014	Δημοσίευση του εγκεκριμένου Ενημερωτικού Δελτίου (ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Χ.Α).
02/04/2014	Δημοσίευση Ανακοίνωσης για τη διάθεση του Ενημερωτικού Δελτίου στο Η.Δ.Τ.
03/04/2014	Δημοσίευση Ανακοίνωσης του τρόπου και τόπου διάθεσης του Ενημερωτικού Δελτίου στον Τύπο
07/04/2014	Έναρξη Δημόσιας Προσφοράς
09/04/2014	Λήξη Δημόσιας Προσφοράς
11/04/2014	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα του Χ.Α. για την κάλυψη της αύξησης
14/04/2014	Έγκριση από το Χ. Α της εισαγωγής προς διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών της Τράπεζας*
15/04/2014	Ανακοίνωση στο Η.Δ.Τ. και στην ιστοσελίδα του Χ. Α για την ημερομηνία έναρξης διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών της Τράπεζας
16/04/2014	Έναρξη διαπραγμάτευσης των Νέων Μετοχών

*Τελεί υπό την αίρεση της σύγκλισης του Δ. Σ. του Χ. Α κατά την ανωτέρω ημερομηνία.